

• FACING •
BLACK PETE

MASTER
THESIS

**An Analysis of the Dutch
Controversy surrounding the
Folklore Character of
'Black Pete'**

Marit Bosman, 3518396
Master Gender Studies, Arts & Culture
Universiteit Utrecht
19 June 2020
Supervisors: P. Mepschen & M. Górka

I would like to dedicate this thesis to the people who have supported me: Jota Sosnowksi, Julian Isenia and other friends; colleagues, the interview participants and family (human and non-human). Special thanks to Mieke Murkes and my parents Judith Kortas and Peter Bosman.

You never had to look at me. I had to look at you. I know more about you than you know about me. Not everything that is faced can be changed; but nothing can be changed until it is faced.

James Baldwin in *I Am Not Your Negro*, (2016) directed by R. Peck

Contents

Introduction	p. 5
From Black Pete to Color-Piet & Soot Sweep Pete	p. 6
The Research	p. 12
Whiteness	p. 13
Methodology	p. 18
Chapter One	
Caught Off Guard	p. 22
Unease	p. 24
Take Your Time	p. 26
Chapter Two	
(Not) My Problem	p. 29
The Complacency Trap	p. 32
Chapter Three	
Stick Your Neck Out	p. 35
Conclusion	p. 39
Bibliography	p. 41
Appendix: Interview Transcripts	p. 47

Introduction

We find ourselves at an important historical moment in Dutch history: for the first time the existence of racism in The Netherlands is more widely acknowledged. Gloria Wekker calls it the second wave of the battle against racism (in which the first wave can be placed at the end of the seventies/eighties) (Jouwe, 2018: 112).

When I discuss the racist character Black Pete, I feel uneasy. Black Pete (*'Zwarte Piet'* in Dutch) is performed by, most often, white people in blackface and was until recently very popular among the Dutch white majority in the Netherlands. They play the jolly 'helper' of the catholic bishop 'Saint Nicholas', or Sinterklaas. Dutch folklore explains that every winter, Sinterklaas and Black Pete bring presents to the Netherlands. They are said to have traveled by boat from Spain. Black Pete has become a symbol of racial tension in the Netherlands (Wekker, 2016).

Black Pete is a so-called blackface performance. Blackface performances show a range of negative stereotypes that perpetuate the notion that Black people are lazy, ignorant or hypersexual (Clark, 2019). Black Pete is a naughty but comical fool, dressed in flamboyant clothes, who cannot speak Dutch correctly (Coenders and Chauvin, 2017: 4). During Sinterklaas, 'black bodies [are presented – MB] as replaceable, whereas the white patron St. Nicholas is appreciated as a unique character' (*Ibid.*). 'Black Pete is Racism' was in 2011 famously displayed on the t-shirts of scholar and artist Quincy Gario and Jerry Afriyie, at the Arrival Parade of Sinterklaas in Dordrecht (a city near the port city of Rotterdam).¹ The men were then arrested. The arrest was later ruled unlawful and disproportionately violent.² Looking at critical intervention by Gario and Afriyie, what I admire about the slogan 'Black Pete is Racism' is that it posits that Black Pete is a symbol of racism in the neo-colonial Dutch society. If the t-shirt had said, 'Black Pete is Racist', what Wekker calls 'self-complacent ignorant' people, could have responded with simple compromise (Wekker, 2016:

¹ Every year, Sinterklaas and the Petes arrive in Dutch towns. People attend the events and one of the parades takes place in a different city each year and is broadcasted on national TV.

² <https://www.prakkendoliveira.nl/en/news/2014/dutch-ombudsman-arrest-of-protesters-against-zwarte-piet-in-violation-of-human-rights>.

32). ‘You hate Blackface? Whatever, we will just stop doing it. But you have to ask us nicely.’ Connecting Black Pete to racism, instead, demands attention to the practice of blackface and not just the character of Black Pete. It makes the call for change very powerful.

The 2011 protest in Dordrecht was not the first time that Dutch white people were publicly criticized for the performance of blackface. Already in December 1944, African American WOII liberators protested the racist caricature.³ Black Dutch people also protested the character in the seventies (Wekker, 2016). I now, in 2020, understand the resistance against Black Pete and I feel like until 2011, I was ignorant. In this thesis I am interested to look at whether other Dutch people have changed their view on Black Pete too. If yes, how do they reflect on their emotional connections to the fictional character and what does this say about racism in the Netherlands?

From Black Pete to Color-Piet & Soot Sweep Pete

The character of Black Pete was made part of the much older folklore story of Sinterklaas, in the 1850s (Coenders and Chauvin 2017: 4). Teacher Jan Schenkman based the character on enslaved, black people in sixteenth century Europe (Boer-Dirks, 1993).⁴ The Dutch brought enslaved black people to the Netherlands from the 16th century onwards, after they conquered the Caribbean, and later Suriname, from the British (Van Amersfoort and Van Niekerk, 2006). From then on, Black pages were used in rich European households for entertainment and as symbols of wealth. Here you can see a picture of modern-day Black Petes, a picture of Black Pete merchandise and two paintings of black Pages:

³ <https://nos.nl/75jaarbevrijding/bericht/2313202-afro-amerikaanse-soldaten-boos-om-zwarte-piet.html>

⁴ I use the term ‘enslaved person’ versus ‘slave’. It has been pointed out that the word ‘slave’ hides the act of enslaving. See also: <https://www.chicagotribune.com/columns/eric-zorn/ct-column-slave-enslaved-language-people-first-debate-zorn-20190906-audknctayrarfijimpz6uk7hvy-story.html>.

Fig. 1 A band of Black Petes. https://www.facebook.com/zwartepietmoetblijvennn/?ref=page_internal

Fig. 2. <https://rachelsruminations.com/zwarte-piet/>

Fig. 3 Catherina I from Russia. https://nl.wikipedia.org/wiki/Zwarte_Piet.

Fig. 4 <https://www.agreylady.nl/2020/03/hier-zwart-in-rembrandts-tijd-in-museum.html?m=1>.

In the second half of the 19th and in the first half of the 20th century, the Dutch Black Pete was a scary boogeyman who, in the name of Sinterklaas, would punish bad children by kidnapping and taking them to Spain. Considering Black Pete is based on the role of Black pages, this reversal of roles in kidnapping is ironic. Pete has evolved, however, into a more fun character. During the modern Arrival Parades of Sinterklaas, Black Petes wave to the children, hand out candy and try to make them smile. The helpers of Sinterklaas lighten the mood. Sinterklaas has a lot of loyal Petes and they are represented as a group of friends, or even a family. The Black Petes, in turn, love their leader, who is a fair man, if maybe a little bit stern. The Petes are portrayed as singing, dancing and doing acrobatics. This can for instance be seen in the YouTube video clip of *De Sinterklaasclub* “Coole Piet & Danspiet. De Dakendans” (De Club van Sinterklaas, 2015). The title translates to ‘Cool Pete and Dance Pete. The Roof Dance’⁵. Black Pete also has unpolished manners. The manner of one Pete in an episode of *Sinterklaasjournaal* on YouTube, in which they decide to wake up the others, by pouring water on their heads (DynamoKievPoulA, 2010), is an example of this. The story line in books and television programs about Sinterklaas, is often that the Petes almost ruin ‘*pakjesavond*’. (*Pakjesavond* means ‘The Evening of Presents’, in Dutch. The event is equivalent to, for instance, Christmas morning in the US). They for instance clumsily lose track of the presents. Sinterklaas then orders them to find the presents and in the end, all is well.⁶

Playing Black Pete is a way for white Dutch people to ‘let go’. As the theater producer and writer Anousha Nzume told me in 2013, at an Amsterdam convention on racism: ‘When I see grown white men swing and act crazy, I wonder why they can only let themselves go now that they portray black men’⁷. Feminist and postcolonial theorists write that ‘reason’ in Western societies is often seen as male (e.g. Lloyd, 1984; Ponzanesi, 2007). The stoic Sinterklaas is the embodiment of this idea. The more down to earth and emotional Black Pete supports the reasonable white man. Black Pete is how the West historically needed to see the people from the colonies: as the ‘exotic, unchangeable, irrational and feminized Other’ (Ponzanesi, 2007: 98-99). The attraction to Black Pete for white men (and women, they are also taught to value

⁵ In Dutch folklore, Sinterklaas and Black Pete walk on the roofs at night, delivering the presents through the chimneys.

⁶ This was for instance the 2002 plot of the yearly television show *Sinterklaasjournaal*.

⁷ Theater maker and writer Nzume often publicly speaks out against the racism of Black Pete, for instance on Dutch talk shows *Pauw en Witteman* and *De Wereld Draait Door*: <https://bit.ly/2zN65eE> and <https://bit.ly/3dXCBCl>.

reason) is thus as an attraction to what is forbidden: irrationality etc. Ignorantly portraying Black Pete, that is to say without caring about the racism, temporarily provides white people, especially men, freedom from the prerogative to embody dominance in a patriarchal, white supremacist society. It is important to note that Black Pete is just one way of blackface. American black activists have pointed out how the use of internet memes of black people (funny, moving, images) is also a way in which black culture is used by non-black people to escape the pressure to be reasonable and be able to express their happiness.

The board of the national Arrival Parade of Sinterklaas decided in 2018 that Black Pete's face will no longer be painted black. Pete's face should be smudged with brown and black 'chimney soot' (Coenders and Chauvin, 2017)⁸. Other organizations changed the black color of the Petes to yellow, red, blue, green, purple or orange. Slowly but surely, cities in the Netherlands also stop the Blackface practice. On the 31st Of May 2020, it was announced that Groningen (a city in the north of the Netherlands; a 2-hour drive from Utrecht) from now on also will celebrate their Parade of Sinterklaas without Black Pete (RTV Noord, 2020). However, there are many resistant reactions and objections from conservative Black Pete fans to the recent change in the appearance of Pete. Consider, for example, the signs placed at the edges of cities and villages in November-December, with the text, 'Black Pete is Welcome in ... [Dutch town's name here]'. Part of the white Dutch population explicitly embraces the controversial character, which results in a continuation of blackface in, for instance, kindergartens, schools, sports clubs, community centers and shops.

⁸ In folklore, Petes slides down chimney's at night and leave presents in your house.

Fig. 5 Image of a 'roetveegpiet' ('Soot Sweep Pete') © ANP

Fig. 6 'Kleurenpietjes in 2015' ('Little Color Petes'). <https://kleurenpieten.nl/post/134692618611/sinterklaas-kan-met-een-gerust-gemoed-terug-naar>

The Research

In a Western, European society with a colonial history, like the Netherlands, people who are perceived to be white are seen as having certain positive qualities, that, for instance black people, Turkish people, Moroccan people or Asian people are considered to not have (Essed, 1986; Wekker, 2016; Özdil, 2015; Dibi, 2015, and Ahmed, 2004). In this thesis I analyze this by means of the phenomenon Black Pete. I interviewed white Dutch people about the controversy surrounding this racist character. When I started this research (4 years ago), I interviewed four people about the character of Black Pete, and I talked to them again in 2020. My initial goal was to see what would happen if I asked liberal minded white Dutch people to talk about whether or not Black Pete is racist. Then I wanted to see how our experiences can be explained with the help of the concept ‘whiteness’ and the corollary concepts of white privilege and white innocence. In this thesis I will show how liberal white people actually take part in racism. I will subsequently suggest how this analysis can be used to create possibilities for structural changes. Because racism can not only be found in the fascist politics of the Dutch far-right. In order to tackle it, we also need to fight it in people like me, people who see themselves as having a mainstream political outlook on life and who, I argue, actually might benefit from depicting racism as only present in the far-right, because this means they are not involved in racism.

The structure of the thesis is as follows. In chapter one, I first look closer at ‘whiteness’ and racism. After an overview of studies on these matters by academics such as Wekker and Essed, I analyze the data from the interviews. This analysis is divided over chapter two and three. I have structured these chapters around themes. The themes are created with the Dutch white liberal experience of the controversy around Black Pete in mind, as it presented itself in the interviews. The themes are: ‘caught off guard’, ‘unease’, ‘it takes time’, ‘(not) my problem and ‘the complacency trap’. What I mean will become clearer later. The thesis ends with a chapter on what themes suggests about how to change white liberal people’s role in racism in general.

Whiteness

Since this research involves the subject of ethnicity, my biography as a white, Dutch woman, born in the Netherlands needs to be taken into account. My identity makes me an ‘*autochtoon*’, which means ‘native Dutch’.⁹ Autochthone people are generally presumed to have no ‘ethnos’ (Schinkel in Mepschen, 2016: 29). Made to appear natural, everywhere and needing no explanation or justification for their residence in the Netherlands, *autochtoon* is synonymous with a normal (read: *white*) Dutch person (Mepschen, 2016; see also Dyer, 1997). The opposite of an autochthone person is an ‘*allochtoon*’. This term is coined by Dutch sociologist Verweij-Jonker in 1971 and is used for a Dutch person who was born in a non-Western country (Prins, 2000: 12). ‘Allochthone person’ is a broad concept. It includes Surinam people, people from the former Dutch Antilles (even though they have a Dutch passport), Chinese people, migrant workers from outside of the EU and refugees (Ibid.; Isenia, 2017: 69). Often, children of allochthone people, and even their children, are still seen as *allochtonen*. There is a generational and a class aspect to the concept, as recent expats of color are not likely to be seen as an *allochtoon*. Needless to say, the distinction is controversial. It suggests that certain people with a different ethnicity than white Dutch are ‘others’: not from *here*, not ‘*us*’, even when they are second or third generation, born in the Netherlands.

Because of the color of their skin, white people have privilege and are automatically seen as one of ‘us’ within a racist social system. ‘White’ is valued in a racist social system. This privilege, the advantage of being white in our society, has been described as the other side of racism (Frankenberg, 2016). Discriminating somebody on the basis of the color of their skin, means you favor something else, namely white, (or what is closer to white). Hence white privilege is the other side of racism. White privilege puts white people at an advantage (McIntosh, 2016) and makes them function as the human norm (Dyer 1997). This privilege, which white people are taught to enjoy, is, paradoxically, often presumed to not have anything to do with racism. Facing as a white person that you’re privileged because you’re

⁹ ‘Autochthone’ is a Dutch sociological word referring to white Dutch people. The term ‘allochthone’ refers to people in the Netherlands from non-western backgrounds and implies these people are not “native”. See for instance: Wekker, 2016.

white is hindered by racism itself: since you're representing the norm, how can you be accused of special treatment?

Since 1983, the First Amendment of the Dutch Constitution forbids the discrimination on the basis of race (Historisch Nieuwsblad, 2010). It is an attempt to prevent racism. Racism is a belief that race is the primary determinant of human traits and capacities and that racial differences produce an inherent superiority of a particular race (Merriam-Webster 2020; Cambridge Dictionary 2020). It results in the unfair treatment of members of certain races. 'Institutional racism', a term coined in 1967 by prominent member of the American Black Panther Party, the late Kwame Ture, describes how racism is woven through the fabric of political and social systems (Ture & Hamilton, 1967). Think for instance of Western nation states employing police violence. Racism comes in different forms. There are overt forms of racism, for instance the racism of Dutch neo-nazi organizations.¹⁰ There is also more indirect racism, which is described as the 'vernacular discourse of neo-colonial white supremacy' seeking to symbolically devalue everything black (bell hooks, 1995: 5). Think of, for instance the representations in Western societies of people of color as more likely to do crime or the belief that black people need 'white saviors'.¹¹

Racism thus causes the unfair treatment of people who are not of the white race, according to the dictionary. However, the idea people can be divided in different 'races' is itself problematic. Biologically speaking, there is only one human race, homo sapiens. Nevertheless, race is 'real' in that 'it influences in a real, tangible and complex way the feeling about the self and the opportunities in life for individuals' (Frankenberg in Wekker, 2016: 39. My translation- MB). Race is a social construct (Essed, 1984). How a race comes into being, has been astutely described by cultural theorist Stuart Hall:

The fact is 'black' has never been just there either. It has always been an unstable identity, psychically, culturally and politically. It, too, is a narrative, a story, a history. Something constructed, told, spoken, not simply found. People now speak of the society I come from in totally unrecognizable ways. Of course

¹⁰ Neo-nazi organizations like the Nederlandse Volks-Unie claim white people are the superior race.

¹¹ This racist myth is called the 'White Savior Industrial Complex':

<https://www.theatlantic.com/international/archive/2012/03/the-white-savior-industrial-complex/254843/>.

Jamaica is a black society, they say. In reality it is a society of black and brown people who lived for three or four hundred years without ever being able to speak of themselves as 'black'. Black is an identity which had to be learned and could only be learned in a certain moment. In Jamaica that moment is the 1970s. (Hall quoted in: Scott, 1991: 792)]

In the Netherlands, 'race' has been replaced by 'culture', a word less taboo, and we live in a multi-'cultural' society (Wekker, 2016; Balkenhol, Mepschen and Duyvendak, 2016; Prins, 2000). The racial divide between cultures of black people and other people of color on the one hand, and the culture of white people, on the other hand, has very real, if changing (Wekker, 2016: 39) consequences. Both for the lives of people of color and white people. Filmmaker Sunny Bergman made a film entitled "Our Colonial Hangover" (2014) about the topic of this thesis: the Dutch controversy surrounding Black Pete. In the film she shows that Dutch children as young as three years old, judge a doll that looks like a white boy to be 'good' and 'smart', and a black doll to be 'less smart' and 'bad'.¹²

Anti-racist theory looks at how in our society, white people embody the default and are considered to not have a race/ethnicity (Wekker, 2016; Mepschen, 2016; Frankenberg, 1993). Anthropologist Gloria Wekker describes the dominant discourse in the Netherlands as the white Dutch being a color-blind towards, indeed, people of another color. Non-racist and tolerant of the racialized/ethnicized other (2016: 7). The white Dutch self-image involves economic stability, valuing democracy, The Hague as a place of international justice, and living in a nation that was first to legalize gay marriage. The image is highly subjective, and essential elements of Dutch national history are forgotten or manipulated. For instance, historically, economic prowess came from a three-century long trade in enslaved African people (Van Engelen, 2013), piracy and state-sanctioned seizing of ships and cargo (Lunsford, 2005).

In her book, 'White Innocence', Wekker also points out how in the Netherlands, not much is known about the West Indies (contemporary Surinam, and the Caribbean part of the Netherlands) (Wekker, 2016: 226). The historical memory of the West Indies is repressed (*Ibid.*). For instance, the fact that enslaved black people and free black people, lived in the

¹² The film scene is based on the 1940s 'Doll studies' by Kenneth and Mamie Clark.

United Provinces of the Netherlands alongside white Dutch people during the Dutch Golden Age 1581 -1672) (Van Amersfoort and Van Niekerk, 2016), is little known in the contemporary Dutch society. This repressed memory is one of the reasons why the links between Black Pete, the Black ‘page’, trading in enslaved people and colonial guilt is not readily made. The fact that Black Pete is racist, surprised Dutch white people, since ‘racism in the Netherlands is widely perceived as non-existent’ (Balkenhol, Mepschen and Duyvendak, 2016: 97).

Wekker takes issue with what she terms ‘white innocence’. This discourse masks white people’s involvement in the process of domination, turning white perpetrators of racial violence into ‘innocent bystanders’ (Wekker, 2016: 156. MB: my translation). Even if a white person is not a perpetrator herself, she can still participate in white innocence. For instance, by teaching ill-informed history to children.¹³ Taking issue with complacent white innocence, the book caught many Dutch white people off guard (Van den Brandt, Schrijver, Miri, Mustafa 2018: 4). Journalists wrote indignant articles about Wekker calling people like ‘white’ (Wekker, 2016: 244). The reception of Wekker’s book reminds us of how Dutch white people start to, sometimes literally sometimes metaphorically, fight when black people bring up the topic of racism in relation to contemporary Dutch society.¹⁴

The controversy surrounding Black Pete reveals the lack of sophisticated discourse on difference, in the Netherlands. Talking about racism is taboo, also among black people and other people of color (Essed, 1984: 9), although this is changing as part of the second wave of anti-racism (Wekker, 2016). Nevertheless, the symbolic load that concepts such as ‘racism’, or, for instance, ‘a black person’, carry, still make for tense conversations. Gender scholars Griffin and Braidotti write:

It remains without question the case that when we deal with issues of race we find it easier to contemplate them as they occur elsewhere than as they come to the surface within Europe itself. [R]acism is an issue we as Europeans have not even begun to address adequately. (Griffin and Braidotti: 226)

¹³ See for example the controversies around schoolbooks: <https://bit.ly/2XH6Y6bn> (in Dutch).

¹⁴ See for example this online article about the night that people violently disturbed a meeting of anti-Black Pete activists. ‘*Bijeenkomst Kick Out Zwarte Piet in Den Haag verstoord, vijf aanhoudingen*’: <https://bit.ly/2M98inG>. A second example of this violence is people threatening Gloria Wekker with a lawsuit for hate speech against white people (Van den Brandt, Schrijvers, Miri & Mustafa, 2018: 70).

Philomena Essed has, contrary to this European tendency to ignore racism, researched racism in the Netherlands. Her 1984 study, *Everyday Racism* discusses how the nature of Dutch racism. ‘Everyday’ simultaneously says something about the frequency of racism in the Netherlands, and the systematic structure of its occurrence (1984: 24).

To give an example of this ‘everyday racism’ in the neo-colonial white supremacist society of the Netherlands, before going to the research questions, I will look at an online news website article. In 2019 the news broke that Hans Klok, a famous Dutch illusionist who works in Las Vegas, United States, had perceived the pop star Beyoncé to be a staff member of his hotel. The article I read about this went as follows:

The staff of the hotel Ceasars Palace in Las Vegas worked for years in Roman costumes. When Klok walked around, together with Pamela Anderson [Anderson was his celebrity assistant at the time], Beyoncé introduced herself.

“She was wearing exactly that type of outfit, which made me think that she was part of the service staff. How Pamela laughed!” (Nu.NL 2019)

Although Hans Klok blames the costume of the staff, I think the mix-up is at least partly caused by racism. In her study, Essed describes this type of racism as ‘the inferiorization of black women’ (1984: 89). Black women are viewed by white people as more likely to be part of the staff than a guest of the hotel. In other words, the incident is an occurrence of everyday racism.

Wekker, in the book, ‘White innocence’, describes a similar event:

A black woman walks in, hangs her coat on the coat rack in the wall, walks to one of the groups, and extends her hand to one of the men closest to her. He bends over the chair, where he had just hanged his coat, takes it and hands it to her. The moment seems frozen in time. She then says, “I don’t work here. I am the representative of the department of Wellbeing, Public Health and Culture, and my name is Gloria Wekker”. The white man is no longer white; red blood

tongs of discomfort leak from his head. (Wekker 1998 in Wekker 2016: 86.

My translation -MB)

It would be interesting to ask Hans Klok, if he, like the white man in Wekker's story, felt ashamed of his mistake. The story on NU.nl doesn't mention the reaction. At least he did not feel so much shame that he did not share the story with the media. Everyday racism helps us understand how a character like Black Pete fits into a framework where white people are encouraged and themselves encourage, whether they are aware of this or not, to devalue anything black.

To go back to Black Pete's caricatural resemblances to black people, the Netherlands, with respect to racism, has been described as suffering from 'a cultural disability, grounded in power relations, to talk about phenomena and to see things as 'they really are'' (Helsloot, 2012: 3). Although I take issue with the metaphor of disability to signal a societal problem since such a comparison misrepresents 'real' disability, this analysis does make a good point about how many white Dutch people refuse to understand the phenomenon of Black Pete is racist and that racism is actually something they privilege from. And that this taboo to talk about racism and white privilege as it exists in the Netherlands, is connected to power relations woven through society.

Methodology

In this thesis, I combine qualitative interviewing, auto-ethnography and close reading/discourse analysis. To start with the latter, close reading is more typically used when analyzing literary fiction. It can, however, also be used to interpret and find paradoxes and ambiguities in speeches, newspaper articles and interview transcripts (Lukić and Espinoza, 2011). When researching sensitive subjects such as racism silence sometimes speak louder than words (Best, 2003). In the coming chapters, I carefully close read the interview transcripts to make a discourse analysis. In this type of analysis,

[A]ttention is paid to the selection of words and phrases used by the narrator as well as the way meaning is given to the concepts it constructs ... [It] offers the

opportunity to ask new and relevant questions by reexamining and listening’ (Frost and Elichaooff, 2014: 47).

These methodologies, close reading and discourse analysis, will allow for a detailed interpretation of the interviews.

People in my immediate network asked people they knew through work if they would be willing to talk with me about Black Pete. The aim was to find white people who see themselves as relatively liberal and open minded. The interviews took anywhere between 30 minutes to 1,5 hours. I spoke with Onno, Amke, Frank and Laurie Jane. For privacy reasons I only disclose the first names of the participants and I mention little personal information in this research paper. Onno is in his late fifties and he is a white male employee of the municipality. Frank is in his late thirties and works in healthcare industry. Amke and Laurie Jane are both white, female and student and are in their early, to mid-twenties. All of the interviewees live in the *Randstad* (a region which includes the largest cities in the Netherlands: Amsterdam, Rotterdam, The Hague, and Utrecht).

I chose qualitative interviewing over quantitative. The interviews were a mix of ‘unstructured interview’ and a ‘semi-structured interview’ (Hesse-Biber, 2014: 186-187). I prepared some questions but went where my participants wanted to go. This method made the interviews often feel like a conversation. I chose to utilize qualitative instead of quantitative interviewing because it allowed me to really confront the unease around the topic and despite the unease, discuss it thoroughly. The qualitative interview method allowed me to bring my personal queries about the sensitive research topic in. When I talked about this, my participants also opened up. Interviewing 200 white people, or more about their feelings regarding the controversy surrounding Black Pete, I wager, would not have allowed me to build enough rapport with the interview participants to talk about the controversial topic.

As I wrote above, I interviewed in 2016 and again in 2020. That is to say, Onno, Frank, and Amke were interviewed again in 2020. Unfortunately, Laurie Jane was not available. Interviewing Onno, Frank and Amke for a second time enabled me to see if the way we talk about the controversy changed in any way. During the first round of interviews, in 2016, the Black Petes of the national Arrival Parade were still in blackface. I was able to ask the

participants if they had followed the controversy, whether they felt that it had changed in the last 4 years and what they thought of the new Pete.

My experiences as a white, Dutch person play a role in this research. This is why I apply the third and last method: auto-ethnography. My experiences are influenced by the fact that I am white. European scholars often imply that the United States is more advanced on the topic of discussing race (see Braidotti and Griffin, 2002; Wekker, 2016). However, Amy Best shows in her reflection on feminist interviewing that talking about race as a white participant with a white interviewer is still a huge taboo in the US as well. When Best tried to ask questions about race, her interview participant got really uncomfortable.:

Within seconds, her tenor changed as her back arched and she declared with measured indignation that she did not want to participate in the creation of “racial stereotyping”. (Best, 2003: 905)

Best had asked the woman what the race was of the people in her store (mostly teenage African American girls). Best reflects how she did not have a racist agenda with this question, quite the opposite. The interview participant understood Best’s effort differently. For her to ‘talk about race implicated her in the reinscription of racism’ (*Ibid.*). Since I talk as well about racism with my participants, my (white) identity plays a role in this. To talk about racism with my participants was sometimes very uncomfortable. The discomfort shows itself in long pauses in our conversations and, for instance, in the fact that I felt anxious, especially in 2016, to even bring Black Pete up.

When I listen to the recordings of the interviews, it becomes irritating to me as I feel I take too long to ask difficult questions. Sometimes I never ask them and just ‘chat’ with the interviewees. I feared that my participants would clam-up and not give me enough material to work with, if I challenged them on their answers too much. In hindsight, I think I also needed time to process the topic of Black Pete myself and refusing to ask the hard questions was symptomatic of this. I reflect more on how I experienced the interviews throughout the analysis.

My experiences and the experiences of my participants thus matter in this thesis. As do the experiences of my white participants. Experience, however, is not a straightforward

methodological concept: That I, or my interview participants experience something, doesn't make it true for everybody. Yet, as the historian, Joan Scott writes, in her seminal work on historical research, we can't just do away with experience in research:

[E]xperience is so much a part of everyday language, so imbricated in our narratives that it seems futile to argue for its expulsion. It serves as a way of talking about what happened, of establishing difference and similarity ... Experience is, in this approach, not the origin of our explanation, but that which we want to explain. This kind of approach does not undercut politics by denying the existence of subjects; it instead interrogates the processes of their creation and, in so doing, refigures history and the role of the historian and opens new ways for thinking about change. (Scott, 1991: 797).

Following Scott, experiences specific to certain types of identity need not be excluded from the present research, as long as they are not the origin of the analysis, but that which is analyzed. In other words, the experiences of my participants with respect to the Black Pete controversy, and my own, allow me to see how Dutch, white, liberal identities are created.

One may think it is problematic to study the controversy surrounding Black Pete as a white person. I believe it partly is, since I have no first-hand experiences with racism. With my white privilege I can, figuratively speaking, walk away from a thesis about Black Pete and never look back. A black person doesn't have the privilege to escape the controversy surrounding Black Pete. As a white person, I thus take up space in a space that belongs to black people and/or run the risk of speaking over them. Nevertheless, I can, by studying how we talk amongst ourselves, gather insights into how people on the privileged side of the racist binary, including me, think and act. In a way I am therefore an 'inside source', a source inside the white Dutch liberal community, and inside myself.

Chapter One: Caught off Guard

In this chapter I analyze my seven interviews about racism in the Netherlands. The participants tell me stories of being caught off guard, uneasiness, and needing more time to process. Consider, for instance this excerpt from the 2020 interview I did with Frank, who works in the health care industry. I asked him to reflect on the Black Pete controversy and he responded as follows:

Look, it is, of course, eh... I can imagine that it is very painful for some people, but well some people are, that is just a fact, built in a way that they don't notice it. ... Right? And then they are blamed for it, like they consciously discriminate, or something. (2020 interview with Frank)

Frank points to a type of 'innocence' that is, according to him, at play in the controversy surrounding Black Pete. Frank separates consciously discriminating from doing Blackface. People who love Black Pete, to paraphrase him, can be completely unaware of the racist connotations of Black Pete.

The other three people I interviewed said indeed that it was shocking to them to come to understand that Black Pete is actually a racist caricature. This shock is accompanied by the feeling of being caught off guard. When I asked Onno, the male employee of a municipality, in his late fifties, to describe the controversy to me, he said:

I know it from...the first time I heard about it was from the mainstream media and social media. That eh, a discussion about it arose, and my first reaction at that moment was, *"What in the world is this?! We have carried on in this way for years, and it is a Dutch tradition by which Dutch people totally don't mean to discriminate or disadvantage people of a different ethnicity. But eh, this is just folklore, and eh, why would you even question that?"*

So, um the same initial response that many eh autochthonous Dutch would have had, right? (2016 interview with Onno)

Onno is open to me about the shock he initially felt. He saw Sinterklaas and Black Pete as something that all Dutch people have enjoyed and will continue to enjoy in the future. He

initially bolstered this opinion with the evidence that, it has gone on for many years, so it must be respected as tradition. He also seemed confused by why folklore should be questioned as a meaningful indicator of public opinion. The shock left no room for the possibility that Onno is missing something - that others in the Netherlands do not celebrate Sinterklaas with Black Pete or that the figure is not beloved by all Dutch people. Onno seemed sure that the intentions behind it were innocent. This is the same innocence that Frank brought up in the segment I discussed above. It deserves a mention that there is 4 years between these interview segments from Onno (2016) and Frank (2020). The feeling of white people being falsely accused, thus, for Frank, persists.

Both Amke and Laurie Jane told me a similar narrative to Onno about hearing for the first time that Black Pete might be a racist caricature. Amke said during our first conversation:

Never in my life have I connected the two, I have never thought, *“That is a slave or Black Pete is a slave”*. Absolutely not, it was just fun... It’s a children’s party...

Perhaps, yeah, I often even liked the Petes more and thought they were more exciting than Sinterklaas. (2016 Interview Amke)

Laurie Jane, who at the time studied to become a teacher, described how, before changing her mind, she felt perplexed. She was absolutely convinced that people were making a mountain out of a molehill:

Well, I remember, that was back in 2013, and I was backpacking in Indonesia.

... There, I saw something about the Sinterklaas and the Black Pete controversy ... I had been in a completely different world for eight months, and I really thought, at that moment: *“Pff, the things the Netherlands is worrying about...”* or *“What is this?!”*. I saw it, a little bit as a joke. (2016 Interview Laurie Jane)

All interview participants thus talked about feelings of getting caught off guard, whether this applied to themselves (Onno, Amke, and Laurie Jane), or to other (presumably) white people (Frank). This primary response takes different forms. Frank seemed annoyed at what he sees as a lack of attention for the non-racism of white people. Onno told me he was angry and

shocked. Amke related feelings of shock and Laurie Jane, in Indonesia, responded to the Black Pete controversy with sarcasm. Being caught off guard resulted in different responses, but in all interviews the participants took the same second step. As we spoke with each other about Black Pete, I felt like the participants created distance between themselves and the controversy. They rationalized a distance between liberal Dutch white people's intent and the notion that Black Pete is racist. Laurie Jane used sarcasm, Frank the innocence of other white people, and Amke and Onno center their own innocence. As we will see later in this chapter, all of the participants also argued that Black Pete has to change. The distance they create in the interviews is as such thus unstable. They sway back and forth, sometimes closer to, and sometimes further away from the notion that Black Pete is problematic.

Unease

Apart from the theme of being caught off guard by the controversy because Black Pete was innocent in our eyes, the theme 'unease' runs like a red thread through the interviews. As I wrote in the methodology section, I personally had to get used to talking with the interview participants about racism in our country. I was afraid to use certain words or to ask difficult questions. For instance, more than once did I not say 'white' people and instead just used '*blank*' (English: fair-skinned or 'blanco') or *blank* first and then, quickly squeezed in the word 'white'. When I discuss with Frank in 2020 how it is possible to see Black Pete as an enslaved person I said:

(...) even a white human, a '*blank*' human could then think, "*Oh Gee*" (...)

(2020 Interview Frank)

I was not ready to let go of the more socially acceptable term for a white person. Gloria Wekker writes the striking observation that Dutch white people use *blank*, 'like the colonial baggage of purity, cleanliness, immaculateness (...) can be discarded by sheer will power (...) Like a word forgets where it has been' (2016: 245. MB: my translation). I was scared my interviewees would think I was too radical if I used the word 'white' instead of *blank*. They could clam up and consequently not speak their minds. I also felt uncomfortable saying 'white' because they could judge me, and my feelings would get hurt.

I argue that an analysis of this unease shows how ‘whiteness’ is characterized by a complicated relationship to the use of racial signifiers. At times my personal uneasiness is almost tangible:

Interviewer: My next question is..., the stance I would like to take in my thesis is, sort of, that we, as..., or we, that people who are not dark, yes ‘*blanke*’ people. That they, maybe, experience discrimination less in person. (...)

A: (...) maybe indeed when you are here as a somewhat darker man, then you must feel different when everyone is fair-skinned. (2016 Interview Amke)

I pointed out that we as white people do not personally experience racism and Amke agreed, which could be a pretty straight forward exchange. Yet the segment shows a lot of uneasiness and highlights the strong connotational difference between the terms ‘*blank*’, ‘white’, ‘a darker person’ and ‘black’. Both Amke and I do not use the more obvious terms ‘black’ and ‘white’ and the words we do use, we speak hesitantly (‘a somewhat darker man’; ‘not dark, yes *blanke* people’). I argue we self-censor and hesitate because using the words feels problematic. As if saying ‘a black person experiences racism’ is racist in itself. Or, on the other hand, as if stating that white people experience discrimination less is somehow doing white people short. In summary, Amke and me, as white people, preferred to express ourselves cautiously.

In the earlier quote from Onno’s interview, uneasiness around racialized information can be seen. When he told me his primary reaction to the controversy, and that other autochthone people had the same response, he pauses before using the word ‘autochthone’, as if unsure whether this is the right word to use. Onno also does not elaborate on the topic of, what he calls, ‘the discussion’ (‘I heard a discussion arose’). He assumes I understand and that we share the same knowledge. I argue that it is easier for many white, liberal people to presume shared knowledge and shared experience, than it is, to go into the details of the controversy around Black Piet. To be clear: I do not think ‘unease’ and assuming shared knowledge, are signs that Onno and Amke did not believe that Black Pete is racist or that the tradition should not change. As we have seen, Onno said that he understands people who take offense (Interview Onno 2016). Amke shared how the white, American girlfriend of her brother, helped her see that Black Pete is wrong (Interview Amke 2016). Actually, during all of the

four interviews, they both repeatedly make the argument that Black Pete needs to change. My point is that we were really not used to, nor comfortable with, talking about the controversy surrounding Black Pete and racism in general. Being indirect and assuming shared knowledge and experience, was how my interviewees and I managed the stress of the unease we felt. All participants seem more at ease in the follow-up interviews.

Take Your Time

Taking time is a third theme in the interviews. Frank said in 2016, like Amke in chapter two, that he saw Black Pete a fun character. When I asked him if he thought Black Pete is racist, he said that people need time to process:

when I looked at myself, when I was young, Black Pete was something fun to do. ... You were not a bad person. (...) I really understand that it can be incredibly hurtful, but go to the villages here, where the tradition had been going on for so long. They have never thought about it. One needs to give them time to get used to it, right? (2016 Interview Frank)

Frank had to adjust his image of Black Pete and asks for respect for other white people's similar personal process. The outcome of this process is uncertain, which can be seen in this segment of the follow-up interview with Amke (I asked her to talk about the difference between 2016 and now):

A: You hear a lot ... more stories, that people find it indeed annoying, a lot more attention has been given to that. ... when I see a picture now, then I also think, "*Okay, this actually looks really wrong*", but that is, well... Because I grew up with it, I never looked at it that way.

Interviewer: Yes, so would you say that your understanding has grown or something...?

A: Well now, yes. Maybe it is the fact that you are a little bit older, or something. ... that makes you think like, “*yes, maybe it is a little bit wrong*”, or something like that.

Interviewer: Yes, right. ... A change, indeed, of perspective. (Interview 2020 Amke)

Amke’s change of opinion lacks full conviction. Her phrasing, in this quote, changes from, ‘this actually looks really wrong’, to, ‘maybe it is a little bit wrong’. Amke also again steers clear of racial terms, as I discussed in the previous chapter. As in, she doesn’t define who finds Black Pete ‘annoying’ (in the first sentence), nor what exactly is ‘wrong’ about Black Pete. The idea that with time all white people will accept that blackface performance is racist, which is present in all of the interviews, is thus undercut by ambiguities like these.

That white people’s responses to events of everyday racism can change over time and that the development of their racial awareness takes time, can also be seen in the last segment of this chapter. The background is that in 2016, Laurie Jane was studying to be a teacher and she did an internship with teenagers. When I asked her if she thought there is racism in the Netherlands, she said:

I, eh... I think there is, definitely. (...) Yesterday, I had another conversation about it with students of the ‘ROC’ [‘Regional Education Center’; a center for vocational education-MB]. Eh... That they felt, I help them with searching for an internship, that they felt discriminated, on the basis of their name. I have a group of Moroccan boys and a group of Dutch girls. ... They point at their skin (...) [the Dutch Moroccan boys -MB]. “*The color of my skin is the problem, Miss*”. (...) When I look at myself, at the way I react to those boys saying, “*This is because of my last name*” I sometimes, I realized this later, treat it like they should just get over it. (Interview 2016 Laurie Jane)

Laurie Jane’s reaction to experiences of students of color was troubling to her. She seems disappointed in herself for treating racism as something people of color can just ‘get over’. Her double take, regarding her own reaction to the teenagers shows that when Laurie-Jane was confronted with racism, her initial reaction is to shrug it off and it takes time to fight this.

As the analysis in this chapter shows, the stress of having to consider race is not something white liberal people are accustomed to. This is what has been referred to as ‘white fragility’ (DiAngelo, 2011: 54). In different ways the participants take their time to make up their mind about black people’s allegations of racism and then argue for change. ‘White fragility’, however, can develop into bitterness. For example, in the national discourse many see anti-Black Pete activists as the source of the problem.¹⁵ These contradictory standpoints, I argue, are symptomatic of the average Dutch white liberal person’s role in the controversy surrounding Black Pete. The progressive attitude and the angry, resentful attitude can be present at the same time, within the same person. I discuss this in the next chapter.

¹⁵ See for an example of an online article with this standpoint: <https://www.socialevraagstukken.nl/activisten-bevorderen-juist-racisme/>. [In Dutch; last accessed: 16-6-2020]

Chapter Two: (Not) My Problem

I was watching TV on New Years' Eve 2019 and tuned in to the 'Ouderjaarsconference'. This is a Comedy Show of 1,5 hours, in which the comedian symbolically discusses the previous year. My favorite comedian was the performer this time. Claudia de Breij, a white, female, gay, comedian, mentioned in the show, that it takes guts to change society. Then, she talked about the controversy surrounding Black Pete:

In the front you need somebody who doesn't mind being considered extremely annoying. So, in the front walks somebody like Quincy Gario.¹⁶ Then comes Anousha Nzume, and then somebody like me, who thinks, "Aha, that I don't intend something to be racist, does not mean that it isn't! Right, okay". And behind dangles Johan Derksen¹⁷, who thinks everything is 'not that bad' ... I apparently need Quinsy Gario ... You woke me up. Thank you. It is just that, when you have just woken up, you need some time to acclimatize. Yet, some people who wake you up, have a tone like, 'DID YOU ONLY JUST WAKE UP?!; YOU SHOULD HAVE WOKEN UP A LONG TIME AGO!'... Maybe the forefront needs to have a bit more empathy for the rearguard, and vice versa. (De Breij, 2019)

De Breij thanks Gario, an important statement since Gario has been open about the fact that he received a lot of threats and other angry reactions after his act of resistance in 2011.¹⁸ Yet, she also says that gratefulness isn't the only thing she is feeling. In her experience, people are being too loud, because she just woke up. It reminds me of the riddle, "Every night I do what I am told, yet I can't escape you scold. What am I?".¹⁹ Like somebody who is angry at their alarm clock might want to think about whether they need to go to bed earlier, De Breij, and other non-black Dutch people whose feelings she voices, could take closer look at why they are so sensitive after being woken up. Probably, the fact that De Breij woke up, has to do with intensity of the people who were, so to speak, 'making noise'. She would not have woken up, otherwise.

¹⁶ The person who is the famous first-of this-century anti-black Pete activist

¹⁷ A Dutch soccer commentator and TV personality who frequently has a conservative opinion on social issues.

¹⁸ Volkskrant, 'Mensen schrijven dat ze mijn strot gaan doorsnijden', 2015: <https://bit.ly/3cmxMJ1>. Nrc Handelsblad, 'Mensen negeren Zwarte Piet niet meer', 2014: <https://bit.ly/2MkOHRM>.

¹⁹ Answer: an alarm clock.

Of course, there is the fact that change takes time, and this is a vital part of change. However, being angry with people who teach you, because you think what they teach is too difficult, shows you think it all revolves around the people who are new to the battle, mostly white people. In this way De Breij reads her own sensitivity as ‘not her problem’, but that of people in the metaphorical forefront. In her artistic reflection on 2019, De Breij, I argue, touches on a sentiment widespread among Dutch white people. In this chapter, I therefore look at the theme ‘Not My problem’. ‘Not My Problem’, among other things, is the attitude of people who believe their discomfort with reality is a problem for other people to solve, like anti-Black Pete protesters. De Breij reads her annoyance of the metaphorical volume of people ‘waking her up’ as not just her problem, but as a problem of the anti-racism movement. While, paradoxically, this volume is needed. The interview participants also voiced irritation in our conversations. They distance themselves from anti-Black Pete activists. For instance, Frank uses a diminutive of the Dutch word for group (*‘groepjes’*) and says that these groups push an agenda:

It is always eh, small action groups and the such that want to push that. (Interview 2016 Frank)

In 2020 he elaborates on the action groups:

F: But I really think that if you demonstrate in such an activist way during eh, an event like this [the Sinterklaas and Black Pete Parade-MB] ... that this eh, will start to (...) annoy people.

Interviewer: Yes.

F: And that then they think like, “Well eh...”. And then one throws out the baby with the bath water and then it is like, “Well then get out of here with your message” (...) Yes and I think, that is not smart. Don’t do this on the... on the day itself, because it is a holiday, but do it on the day before, or something. In that way you can raise attention again like, “Hey people, we are not there yet! We need to continue”, and, eh, well. (Interview 2020 Frank)

I agree with Frank's statement that people are annoyed with anti-black Piet protesters. But I wonder if it will ever be the appropriate time to protest. When you protest, you want to be seen and heard, so if you would stand off to the side, so to speak, who listens to you? Would for instance the media pay attention? In the quote Frank focuses on a comfortable, 'ideal' form of progress and offers the protesters advice. He didn't see the annoyance of the white people at the parade is their own problem.

Onno also mentions the protesters. He explains how he got in contact with them via his work as a civil servant:

And on the other side there are people who are very activist with respect to Black Pete etcetera. Then we'll talk with all of those people. (Interview 2016 Onno)

When we look at the choice of words, anti-Black Pete people are in Onno's opinion, 'very activist'. This echoes Frank's earlier statement. When I asked Onno in the second interview, if he felt that people in the forefront are maybe annoying for a reason, he conceded that he was grateful to them at times. Like Onno, Amke is also ambivalent about anti-Black Pete protest:

I understand wanting to protest but not amidst all those kids, you know. (2016 Interview Amke)

Here, she voiced a similar sentiment to Frank and Onno, namely that you would have to be very radical, too radical, to publicly argue that Black Pete is racist. In the second interview, when I ask Amke whether she kept up to speed on the issue of Black Pete, she said:

I did hear you know, these protests, where people went head-to-head. (2020 Interview Amke)

Here, the descriptive words signaling anti-Black Pete protestors as 'too radical' are missing. Instead, Amke frames the protests as consisting of two parties, 'people went head-to-head'. This suggests that both sides, pro-Black Pete and anti-Black Pete, have passionate/aggressive

attitudes. I then ask her if she changed her mind about her statement that there was no place for protests Black Pete at the children's party:

What I believe now: yes, indeed it is an event for children and I then think, especially about the protest: maybe leave it alone. However, that is of course easier said than done. ... It's a children's party. A child doesn't care at all if it is a Black Pete or a Color-Pete... or whatever.²⁰ (Interview Amke 2020)

Amke still argues protesting is slightly controversial ('it is a party for children') and she doesn't outright say she agrees with a protest at the Arrival Parade. Yet, she does point out that suggesting not protest is 'easier said than done'. In her eyes, the protesters do have a point, with disturbing the Sinterklaas event and annoying people of which she is 2016 was one. In other words, Amke sees the uncomfortableness as her problem and not as a feeling that anti-Black Pete protesters need to solve by staying away.

In summary, the interview participants wrestle with learning that Black Pete is racist. They push the controversy away from themselves, while simultaneously learn that Black Pete needs to change. It is at times almost cognitive dissonance: the participants learn that Black Pete is insulting (presumably from (social) media about anti-Black Pete people) and then they turn around and state that protesting is not helping the cause. This shows that the controversy nudges them, liberal white people, to reconsider their values. There might be a price pay. Feelings of anger and annoyance are aimed at people who rock the boat, so to speak. In other words, the ambivalence in their discourse about anti-Black Pete protests shows how white fragility, innocence and privilege continuously exert a destabilizing power on solidarity between black people and liberal white people.

The Complacency Trap

There is a second way in which the interviews showed the theme of 'not my problem'. As the color of the Petes has changed over the last four years, the participants start to see the issue as

²⁰ Amke says '*kleurenpiet*' (color-Pete). See the introduction for a discussion on the changed appearance of Black Pete.

‘done’. Black Pete is gone; therefore, the tradition is innocent again and it is no longer a (/their) problem:

That the black people... That they feel, eh... this should prevail (...) That’s why I think: let’s then abolish it. If it is that important. Yes. (2016 Interview Laurie Jane)

This quote shows that Laurie Jane perceives Black Pete as something that simply needs to end. It is not fair to call her position ‘Black Pete is handled, let’s move on’, because she worries a lot about racism (mostly with regards to her teenage students). However, I select this quote because she does frame the abolition of blackface in the tradition of Sinterklaas as the end goal (‘If it is that important’). I wonder if taking this position, as a white person, is not too easy. Is welcoming the end of blackface progressive, or does it lead to complacent ignorance? What Amke said on the previous page can also be understood in light of feeling like *the struggle is over*:

It’s a children’s party. A child doesn’t care at all if it is a Black Pete or a Color-Pete²¹... or whatever. (Interview Amke 2020)

She reasons from the standpoint of white children, because, they do not have an issue with Black Pete. I think many white people are not aware that the parents of black children take issue with Black Pete, for their children’s sake. Some primary schools in Amsterdam never celebrated Sinterklaas because the parents did not want that character around their children (Coenders and Chauvin, 2017). Thus, even in arguing for change of a racist character, the feelings of white children and themselves are at times at the center of my participants minds. See for instance also this part of the interview with Onno:

Interviewer: Last time you said that the process of adjusting Black Pete’s appearance felt a little, forced, to you. Like we would then instead of black paint out faces bright yellow or something. What’s is your current opinion on this?

²¹ Amke says ‘*kleurenpiet*’ (color-Pete). See the introduction for a discussion on the changed appearance of Black Pete.

O: Well, more nuanced. Look in my city you see that the change is gradually and accepted. I don't think there any color-piets anymore [see picture on page 11 -MB]. In my experience, I think during the Arrival Parade it is now normal to see a rather white, with sooth sweeps [Petes -MB] ... That this is accepted.

Interviewer: Yes, right.

O: And well, you still have those Pegida types who don't attend the event with protests to ruin a children's party, but they do still make a statement by just coming to the city center. Completely in made up like Black Pete and giving candy to children. And who do nothing else, just that. They obviously want to be there to show the tradition of Black Pete and nothing more.

Interviewer: Intense.

O: Yes, and you do see that the reaction of people is, like, neutral. So, there is hardly any reaction to the Sooth Sweep Petes without Black Petes and, on the other hand, there is also very little reaction to somebody who walk just, completely in blackface in the city and gives candy.

In this description of the Arrival Parade somebody in blackface is depicted as, if a little bit odd, rather harmless. This harmlessness connects to the feeling off relief that is apparent in this segment. In the trap of complacency, such relief is crucial to the stagnation of change. If nobody is saying something about the change of appearance of black Pete, or about the people who stubbornly self-organize a blackface party in the inner city, is this a good thing? Or again, is this a sign that we, white liberal people, should not be too content with the progress and not use our own feelings to evaluate of how things are going?

Chapter Three: Stick Your Neck Out

I discussed with the participants how I sometimes felt like I was sticking my neck out when I argued that Black Pete has to change. Black Pete is/was a loved by many Dutch people. This makes blackface a sight of much (un)happiness. Happiness is explored by feminist scholar Sara Ahmed in her work on affect. Ahmed's theorizing allows us to understand that when racial minorities complain about racism, they become the 'cause of unhappiness and, hence, the object of scrutiny' (Coenders and Chauvin, 2017: 7). She writes that happiness 'is often understood as a destination, as what we are reaching for when we reach for something, as what we get if we are going the right way' (Ahmed, 2010: 168). There is such a strong entitlement to happiness, that it is seen as a right that is more important than the discomfort of others. In the case of Black Pete, anti-Black Pete activists and people who agree with them are seen as preventing people from arriving at the happiness destination. At the same time, people doing blackface creates unhappiness for black people:

Bumping into each other is a sign that we have not resolved our differences. The resolution of difference is the scene of much injustice. Things might be smoother because some have had to adjust to keep up with others. (...) Rather than equality being about smoothing a relation, perhaps equality is a bumpy ride. (Ahmed, 2010: 166-167)

Not smoothing a relation, as Ahmed writes, but instead going on a bumpy ride together. As we have seen in the thesis so far, I tried to take my interview participants for this bumpy ride, working from the premise that Black Pete involves injustices that we need to talk about. Even though as white people we don't experience racism personally. It is easier not to challenge a system that privileges 'us', white people. Yet reframing racism as a societal problem that affects everyone within it (negatively or positively), as opposed to an individual failure or success, paints a more honest picture.

The themes in the interviews, that came up in the previous chapters, are, 'unease', 'a lack of sophisticated race discourse', 'being caught off guard', 'high-jacking by the far-right', 'needing time to process', 'not my problem' and 'I thought we were done'. In this last

chapter, I bring these themes into conversation with theories about multiculturalism, in order to see, what actions we can take.

Let's start with looking again at why white Dutch liberal people thought it was fine to enjoy Black Pete. Why did the interview participants like Black Pete so much? Understanding yourself gives you power. Black Pete is an imagined black person, a seventeenth century black page. Nirmal Puwar has studied how the presence of people of color challenges the existing social order (cf. Mepschen, 2016: 24). She researched racialized minorities in urban landscapes and wrote about black and female employees within British institutions like the government. Her writing on the presence of these employees in previously all-white and male spaces, makes me think of Black Pete:

The claims 'black' bodies make on institutions by occupying spaces they are not expected to be in are constantly challenged by a look which abnormalises their presence and locates them, through the workings of racialised framings, as belonging elsewhere. It is important to note, though, that, at the same time as the black body is fixed by a white gaze, the white gaze itself is disorientated by the close proximity of these foreign bodies. (Puwar, 2004: 41-42)

The Petes are fun. The participants told me that they saw Black Pete as very positive and cool. As we have seen the Petes can really raise a little hell, and white people enjoy performing it. Their make-up also locates them as belonging elsewhere. Could it be that this is actually the point? That Black Pete is a vessel for abnormality, which in turn makes this character fun? Puwar writes that this fixation of 'the Other' as the other, has a disorientating effect on white people. The story of Black Pete plays with this disorientation. In other words, the goal of the blackface performance is to get a kick out of 'black people' (white people disguised as black pages) in spaces where they are normally not at home. Black Pete is then indeed clearly, as Sunny Bergman puts it in her film, a tradition of Dutch colonial hangover.

Bodies of allochthonous people also seem to not belong, similarly to the character of Black Pete and the Black, Asian and female bodies about which Puwar writes. And at the same time, so-called *allochthonen* bring an imbalance in the hierarchy, as they are present in our shared

homeland. Their fixed position as belonging elsewhere destabilizes, as with Puwar's bodies, the notion of the average Dutch citizen. The disorientation of the autochthonous majority points to one of the ways whiteness in the controversy surrounding Black Pete works. White people get caught off guard when this Other(ed) person enters as an equal, a space usually controlled by white people. Dutch Black people enter the invisible white space of the Sinterklaas tradition and do not accept the Black Pete character. The space is breached. In a society where whiteness and autochthone are treated as self-evident concepts, accusations of racism catch white Dutch people off guard because it destabilizes their self-image. All of a sudden, they are the ones questioned, and the white fragility of the interview participants and me in the interviews shows that it is not something we, as a white Dutch person, are used to.

'Allyship'

African American writer Ijeoma Oluo, in her book 'So you want to talk about race', writes how white people like to listen to her public speeches about being black in the US, but that debate is often 'all they wanted to get out of it' (2018: 229). After listing things people can do to fight against racial oppression (for instance: 'Demand college diversity', 'Bear witness' and 'Speak up in your unions'), she concludes:

We cannot talk our way out of a racially oppressive system. We can talk our way into understanding, and we can then use that understanding to act (2018: 234-235)

An important question is what white allies need to do. Allyship of white people to people of color has been described as 'one of the most important things that white people can do' and 'a practice, not an identity' (Kivel, 2016: 207). In this article on whiteness, Paul Kivel says, don't minimize or deny the experience of a person of color with racism and don't defend white people. Don't take over, protect or save the person of color, but instead believe them and offer your support in figuring out what to do about the situation. A white person can also analyze and hinder white people's struggle to maintain dominance (Ibid.: 210). Kivel thus puts an emphasis on supporting people of color in their efforts to fight the racism they face. His emphasis on the importance of offering support is insightful. Offering support is something white people are taught to see as the responsibility for people of color (see the

discussion in the introduction of Essed's concept of the inferiorization of black women as a form of everyday racism in the Netherlands).

Conclusion

In this thesis I have researched the controversy surrounding Black Pete, as a white, female Master student. Next year it will be 10 years since Gario and Afriyie attended the Arrival Parade of Sinterklaas with on their t-shirts the words '*Zwarte Piet is Racisme*'. Now, the national Arrival Parade has not a single Black Pete in it anymore. That it was so shocking to many Dutch people to be told that Black Pete was racist, with the exception of a black minority, says something racism awareness in the Netherlands. Indeed, the controversy of Black Pete is linked to the Dutch repression of the colonial memory of the West Indies. The interviews with four Dutch white people allowed me to investigate the shock further and to look for strategies of change. The five themes I deduced from the conversations were, 'caught off guard', 'unease', 'take your time', 'not my problem' and 'the complacency trap'. Next to these themes, the concepts of whiteness as the other side of racism, and its corollary concepts of white fragility, white innocence and white privilege were used to make sense of the interview data.

Because during the interviews my participants and I alleviated stress by being indirect, it can be said, that, we were not challenged enough, or challenging enough with each other. Feeling 'unease' when talking about racism and then avoiding certain words, might feel more comfortable to white people but it is possibly irritating to black people. They have, as opposed to us, high stakes in discussions about racism. That the stakes are higher for black people also explain the anti-Black Pete protests. The participants had conflicting feelings about these protests. This begs the question of why white people get annoyed to the point of anger at the protestors, and I wager this anger is what we need to focus on, rather than on if black people and allies are 'asking for change' the 'right' way. White liberal people need to interrogate their own feelings of annoyance, instead of demanding people of color to fix it. We will also need to be honest with ourselves about how long we are willing to ask people (demanding change) to wait. Do we really need the time or are we just stalling? At some point, continuing to see blackface as innocent after learning about its racist connotations, becomes an act of obstinance. At the same time, we need to give ourselves the time and space, as it takes effort is takes to face your own privilege. Like for instance Laurie Jane showed, it takes effort to learn how to be a good way support people of color (in her case her teenage students).

The theme of ‘the complacency trap’ is enlightening when it comes to what white people can do. It showed that being comforted by the thought that black Pete’s appearance will be changed and that (white) children won’t even really mind, is akin to leaning back and not facing what black face is. Instead, asking oneself, why Pete was black in the first place, what this tradition of stereotyping black people says about our Dutch racism and how to talk with white children about this, leads to change. Embracing the new Pete as an easy way out can, on the other hand, influence the role of white liberal people in other controversies around racial topics negatively. Will people for instance be annoyed by new controversies, like the news about Dutch police’s violence, or the news of governmental organizations using ethnic profiling, because they thought that the discussion on racism in the Netherlands was over the moment Black Pete changed to the Soot Sweep Piet?

What white liberal people can do, is do the work, continue the conversation about white privilege, learn about it and welcome a degree of discomfort. I argue white liberal people need to face that there is only one racism. It is not true that fascists deploy a racism, and that liberal white people only ever by accident, partake in racism, which is therefore not ‘really’ racism. They need to stick their neck out and challenge the non-racist self-image of their white liberal peers. It is only possible to be anti-racist as a white person if they accept that there are privileged at the expense of black people, and this is wrong. If not, the capriciousness of the white ‘ally’ will hinder the anti-racism battle. And to speak with Oluo we need to understand racism’s processes better, but don’t stop there. Use the understanding to create the possibility for practical action. Instead of hiding behind innocence and continuously asserting their denial or surprise, it is possible for white people to help face Black Pete and with it, Dutch neo-colonial white supremacy.

Bibliography:

Ahmed, S. (2004) *The Cultural Politics of Emotions*. Edinburgh University Press.

Ahmed, S. (2017) *Living a Feminist Life*, Duke University Press.

Alexander, M. (2012) *The New Jim Crow: Mass Incarceration in the Age of Colorblindness*. The New Press.

Balkenhol, M., P. Mepschen & J.W. Duyvendak (2016) The Nativist Triangle: Sexuality, Race and Religion in the Netherlands. In: Duyvendak, J.W., Geschiere, P. and E. Tonkens. *The Culturalization of Citizens*. Palgrave MacMillan: 97-112.

Bergman, S. (2014) *Zo zwart als roet/ English: Our Colonial Hangover*. VPRO. [online] (Available at: https://www.npostart.nl/2doc/01-12-2014/VPWON_1226620). [Last accessed: 2-06-2020]

Boer-Dirks, E. (1993) Nieuw licht op Zwarte Piet. *Volkskundig Bulletin*, 19(1): 1-35.

Cambridge Dictionary (2020) *Page*. [online] Available at: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/page>. [Last accessed 1-06-2020].

Cambridge Dictionary (2020) *Progressive*. [online] Available at: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/progressive>. [Last accessed 1-06-2020].

Çankaya, S. & and P. Mepschen (2019) Facing racism: discomfort, innocence and the liberal peripheralization of race in the Netherlands. *Social Anthropology*, 27(4): 626-640.

Clark, A. (2019) How the History of Blackface Is Rooted in Racism. *History*. [online]. Available from: <https://www.history.com/news/blackface-history-racism-origins> [Last accessed: 16-05-2020].

Coates, T. (2015) *Between the World and Me*. Spiegel & Grau.

Coenders, Y. & S. Chauvin (2017) Race and the Pitfalls of Emotional Democracy: Primary Schools and the Critique of Black Pete in the Netherlands. *Antipode*, 49(5): 1101-1467.

De Club van Sinterklaas (2015) *Coole Piet & Danspiet. De Dakendans (Officiële Videoclip) • De Club van Sinterklaas*. [Online Video] Available from: <https://youtu.be/l2NRCpav7hk> [Last accessed at 16-05-2020].

De Breij, C. (2019) Oudejaarsconference. BNNVARA. Available from: https://www.npostart.nl/oudejaarsconference-2019/31-12-2019/BV_101395841. [Last accessed 31-05-2020].

DiAngelo, R. (2011) White Fragility. *International Journal of Critical Pedagogy*, 3 (3): 54-70.

DynamoKievPoula (2010) *Sinterklaasjournaal 2010 Pieten Moe Door Baby Piet*. [Online Video] Available from: <https://youtu.be/lp1MvRn0omg>. [Last Accessed at 16-05-2020].

Dyer, R. (1997) *White*, New York: Routledge.

Essed, P. (1984) *Alledaags Racisme*, Feministische Uitgeverij Sara.

Frankenberg, R. (1992) *The Social Construction of Whiteness: White Women, Race Matters*. Routledge.

- Frost, N. & F. Elichaooff (2014) Feminist Postmodernism, Poststructuralism, and Critical Theory. In: S.N. Hesse-Biber. *Feminist Research Practice: A Primer*. Sage.
- Griffin, G. & R, Braidotti. (2002) Whiteness and European Situatedness. In: Griffin, G. & R. Braidotti (eds.) *Thinking differently: A Reader in European Women's Studies*. Zed Books.
- Hemmings, C. (2011) *Why Stories Matter: the political grammar of feminist theory*. Duke University Press.
- Hesse-Biber, S.N. (2014) Feminist Approaches to In-Depth Interviewing. In: S.N. Hesse-Biber (ed.). *Feminist Research Practice: A Primer*. Sage.
- Hill Collins, P. (1986) Learning from the outsider within: The sociological significance of Black feminist thought. *Social problems*. 33(6): 14-32.
- Historisch Nieuwsblad. (2010) Gij zult niet discrimineren. [online]. Available from: <https://www.historischnieuwsblad.nl/gij-zult-niet-discrimineren/>. [Last accessed at 22-05-2020]
- Isenia, W.J. (2017) *The Question of Dutch Politics as a Matter of Theatre: Theatre and Performance after the 2007 Financial Crisis*. Tectum.
- Jouwe, N. (2015) Postfeminisme in het nieuws van gisteren. In Meulenbelt (ed.) *Het F-boek: Feminisme van nu in woord en beeld*. Atria Spectrum.
- Kivel, P. (2016) How White People Can Serve as Allies to People of Color in the Struggle to End Racism. In: P. Rothenberg (ed.). *White Privilege: Essential Readings on the Other Side of Racism*. Worth Publishers.
- Klokhuis Buitenhuizen (2014). NTR NPO ZAPP. [online] Available from: <https://www.hetklokhuis.nl/tv-uitzending/2691/Buitenhuizen>. [Last accessed: 1-06-2020].
- Lloyd, G. (1984) *The Man of Reason: 'Male' and 'Female' in Western Philosophy*. Routledge.

Lukić, J. & A.S. Espinosa (2011) Feminist Perspectives on Close Reading. In: R. Buikema, G. Griffin and N. Lykke (eds.) *Researching Differently: Theories and Methodologies in Postgraduate Feminist Research*. Routledge.

McIntosh, P. (2016) White privilege: Unpacking the Invisible Knapsack. In: P. Rothenberg (ed.) *White Privilege: Essential Readings on the Other Side of Racism*. Worth Publishers.

Mepschen, P. (2016) *Everyday Autochthony: Difference, discontent and the politics of home in Amsterdam*. University of Amsterdam.

Merriam-Webster (2020) *Racism*. [online] Available at: <https://www.merriam-webster.com/dictionary/racism>. [Last accessed: 19-06-2020]

NRC Handelsblad. (2014). Mensen negeren Zwarte Piet niet meer. [online] Available from: <https://www.nrc.nl/nieuws/2014/07/03/mensen-negeren-zwarte-piet-niet-meer-1395615-a1049879>. [Last accessed: 2-06-2020].

Oluo, I. (2018) *So you want to talk about race*. Seal Pres.

Özdil, Z. (2015) *Nederland mijn vaderland*. De Bezige Bij.

Peck, R. (2016) *I Am Not Your Negro*. [film]. Available online from: <https://www.vpro.nl/cinema/films/film~12336548~i-am-not-your-negro~.html>. [Last accessed: 3-06-2020.]

Ponzanesi, S. (2007) De kolonie als strijdtoneel: Phoolan Devi en de postcoloniale kritiek. In R. Buikema & I. van der Tuin. *Gender in media, kunst en cultuur*. Coutinho.

Puwar, N. (2004) *Space Invaders*. Oxford and New York: Berg.

Prins, B. (2000) *Voorbij de onschuld: het debat over de multiculturele samenleving*. Amsterdam: Van Gennep.

Rothenberg, P (2016) *White Privilege: Essential Readings on the Other Side of Racism*. Worth Publishers.

RTV Noord (2020) Intocht Sinterklaas in Stad voortaan zonder Zwarte Piet. [online] Available at: <https://www.rtvnoord.nl/nieuws/702034/Intocht-Sinterklaas-in-Stad-voortaan-zonder-Zwarte-Piet-update>. [Last accessed: 31-05-2020].

Scott, J. (1991) The Evidence of Experience. *Critical Inquiry*, 17(4): 773-797.

Ture, K. & C. Hamilton (1967). *Black Power: The Politics of Liberation*, Vintage Books.

Van Amersfoort, H. and M. van Niekerk (2006) Immigration as a Colonial Inheritance: Post-Colonial Immigrants in the Netherlands, 1945–2002. *Journal of Ethnic and Migration Studies*. 32(3): 323-346.

Van den Brandt, N., L. Schrijvers, A. Miri & N. Mustafa (2018). White innocence: Reflections on Public Debates and Political-Analytical Challenges: An Interview with Gloria Wekker. *DiGest, A Journal of Diversity and Genderstudies*, 5(1): 67-82.

Van Engelen, M. (2013) *Het Kasteel van Elmina: in het spoor van de Nederlandse slavenhandel*. De Bezige Bij.

Volkscrant (2015) ‘Mensen schrijven dat ze mijn strot gaan doorsnijden’. [online] Available at: <https://www.volkscrant.nl/nieuws-achtergrond/mensen-schrijven-dat-ze-mijn-strot-gaan-doorsnijden~b265fcca/>. [Last accessed: 28-05-2020].

Wekker, G. (2016) *Witte Onschuld: Paradoxen van kolonialisme en ras*. AUP.

Wikipedia Contributors (2020). Sinterklaas Journaal. [online] Available at: <https://nl.wikipedia.org/wiki/Sinterklaasjournaal>. [Last accessed at 17-05-2020].

Zorn, E. Column. (2019) Language matters: The shift from 'slave' to 'enslaved person' may be difficult, but it's important. *Chicago Tribune*. [online]. Available at: <https://www.chicagotribune.com/columns/eric-zorn/ct-column-slave-enslaved-language-people-first-debate-zorn-20190906-audknctayrarfijimpz6uk7hvy-story.html>. [Last accessed 28-05-2020]

Appendix: Interview Transcripts

1. Amke 2016 p. 48
2. Onno 2016 p. 56
3. Laurie Jane 2016 p. 62
4. Frank 2016 p. 71
5. Amke 2020 p. 84
6. Onno 2020 p. 96
7. Frank 2020 p. 120

Amke

20 maart 2016

Marit: Ik heb vijf vragen ofzo, dus als we 20 minuutjes doelgericht kunnen praten ofzo, dan is dat al heel fijn.

Respondent: Ja, is goed.

M: Ehm, super. Mijn eerste vraag is of je eh gehoord hebt van het Zwarte Pietdebat.

R: Ja.

M: En mijn tweede vraag is dan hoe je het debat zou beschrijven, in jouw eh woorden?

R: Ehh... Gaat het echt op het debat of om de hele, de hele discussie?

M: Eh, ja de hele discussie.

R: Ehm.. Ik weet niet bij mij is ook een beetje tweestrijdig, aan de ene kant denk ik eh wat stelt iedereen zich aan

M: Ja.

R: En aan de andere kant ik ja, opzich snap ik ook wel weer ja dat als iemand naar jou op straat rond Sinterklaastijd roept hey Zwarte Piet, dan snap ik best wel dat je daar moeite mee hebt, dus ik weet niet. Ik heb dat ik niet zo goed weet wat ik er mee zou moeten. Of het nu afgeschaft zou moeten worden, dat vind ik ook weer niet nodig. Ik heb ook weer zoiets van het is een kinderfeestje, eigenlijk, eh, je hoort ook wel weer hele andere dingen dat het weer dat het vroeger helemaal niet ehh ik weet niet meer precies hoe het zat, maar dat het helemaal niks, dat het zwart van de slaven, dat die helemaal niks daarmee te maken hadden. Dus er zijn heel veel verschillende.... Ja.

M: Verhalen?

R: Ja. Dus daarom is het ook moeilijk wat je, ja, wat je eigenlijk wel en niet moet geloven.

M: En, op welke manier ben je er zeg maar mee in aanraking gekomen? Waren er mensen om je heen die erover praten, bijvoorbeeld?

R: Ja, mijn moeder werkt in een kinderdagverblijf en daar kwam de discussie ook ter sprake, van ehm, wel of geen zwarte pietten of ..

M: Ja voor de leerlingen natuurlijk..

R: Ja, kleintjes zijn dat.. Maar ook eh kindjes die wel door hebben van ehm er is iets spannends gaande.

M: Ja, met een feest enzo.

R: Jaa. En mijn moeder die was eh, die is daar dan bedrijfsleider dus die moest daar ook wat mee dus die heeft wel een aantal dingen gevolgd van eh ja hoe moet je dat aanpakken. Dus

daardoor heb ik wel een paar keer wat meegekregen. En ik moet zeggen verder heb ik ook wel een beetje zoiets van weet je laat het maar allemaal laat ze maar lekker praten . Aan de andere kant, het is niet zo dat ik perse wil dat het blijft. Als het kleuren als het kleuren pieten wordt, dan eh ja ik snap dat mensen dan denken van ja het is gewoon he dat het feest daardoor eigenlijk verpest wordt en de traditie die al jaren lang zo doorgaat maar ja aan de andere kant denk ik

M: Maar voor jou is het dan?

R: Ja, aan de andere kant denk ik ik ben natuurlijk jong geweest. Ik heb nooit van mijn leven dat aan elkaar gekoppeld. Ik heb nooit gedacht van heey, dat is een slaaf of zwarte piet is een slaaf, absoluut niet, alleen maar leuk. Ja, misschien nog wel de zwarte pieten vond ik dikwijls leuker en spannender dan Sinterklaas zelf.

M: Ja, ja. Ehm. Ik heb dan ook de vraag.. de eerste was hoe zou je het debat omschrijven en de tweede hoe zou je je mening omschrijven, en eigenlijk als ik jou mening mag beschrijven is het zo van oke, mensen zeggen er is iets mee als dat echt zo is dan is dat niet fijn en dan zou ik er niet achter het feest staan, maar er is een groot verschil tussen wat ik zelf mee heb gemaakt als kind en met wat ik, wat ik dan hoor wat het is, ofzo, ja..

R: Stel, stel ook dat je bijvoorbeeld zou zeggen van dat er een referendum komt van ja of geen zwarte piet of kleurpieten. Ik eh ik weet dan echt niet zo goed wat ik ik dan zou moeten gaan stemmen.

M: Nee.

R: Maar wat ik wel heel erg vind is dat tijdens de optochten, daar dacht ik echt van... oh oh my god. Dat gewoon oudere mensen, of niet oudere, gewoon ouders dat die tijdens zo'n optocht 'weg met zwarte piet' gewoon tussen de kinderen. Ja ik snap best dat je wilt protesteren maar niet tussen al die kinderen eh. En andersom zou het vast ook zijn gebeurd dat dat dat heb ik dan niet gezien maar dat is wel toen ik dat op de televisie zag toen dacht ik van dat kan echt niet. Allemaal van die ouders zo fel zijn dat ik denk van heb je niks beters te doen eh..

M: Ok. Super. Ehm. Mijn volgende vraag is, waar mijn thesis een beetje vanuit gaat is dat we als, of we, dat mensen die niet donker zijn, ja blanke mensen dat die misschien wat minder snel aan den lijve ondervinden, discriminatie. En dat het dus een beetje, ehm niet op dat gebied ten minste. Discriminatie wel op andere manieren maar niet op het gebied van huidskleur en dat het ook met een conditionering te maken heeft. Dat je, dat je dus, ehm, je een beetje geleerd wordt dat het dat zwarte piet oke is, dat het juist een leuk figuur is en dat het je geleerd wordt, en ik vroeg me af, ehm, hoe jij bijvoorbeeld nadenkt over over je

huidskleur f je daar, want daar die theorie van uit, witte mensen hoeven niet na te denken over hun huidskleur en dat is oke, niemand zou moeten nadenken over de huidskleur, maar witte mensen hoeven niet na te denken over hun huidskleur en daarom missen ze meerdere dingen, niet alleen over zwarte piet maar meer dingen in het racisme missen ze, kunnen witte mensen minder snel begrijpen van oh dit is echt pijnlijk,

R: Nou...

M: En ik vroeg me af hoe jij? Ja?

R: Ja, ik heb zelf dat ik daar nooit over nadenk. Nooit eh. Maar ik heb bijvoorbeeld wel ehm een vriend, ik heb een vriendinnetje van mij die heeft een vriend, en haar, 1 van zijn vrienden is eh is dan donkerder en heeft dan heeft een afro en bijvoorbeeld met uitgaan, dan hij, in het begin mocht hij gewoon nergens naar binnen. En hij heeft echt met alle bewakers van alle clubs in uitgaansgelegenheden echt eerst gewoon, hij moet zichzelf eerst bewijzen, eigenlijk. Hij moet echt praatjes maken en na een tijdje kende hij echt ook iedereen alle eh hoe heet dat security mensen die daar voor de deur staat om te zeggen joh of je wel of niet naar binnen mag. Die kende 'ie uiteindelijk en daarom mocht hij naar binnen. Maar hij. Ja ik weet niet dat was wel echt dat ik dacht van jeetje. Van eh.. Nou het is sowieso met uitgaan natuurlijk vaak dan jongens met meisjes naar binnen willen omdat ze niet te veel jongens willen hebben. Maar hij wordt gewoon op daarop eh ja op die ja op dat er zo'n vooroordeel is van ja die gaan stoute dingen doen ofzo, haha. En eh, ja een vriend van mijn studie die is ook eh, die heeft ook een donkere kleur haha, en hij merkt gewoon met, eh, sowieso met sollicitaties dat hij het dan niet, bij Campina bijvoorbeeld. Dat het wel, dat het wel ja effect heeft. Hij eh, hij maakt er zelf natuurlijk grapjes over, maar dan, ja ik weet niet, dan is hij wel meer bewust van. Net als ik natuurlijk altijd, vroeger dan gingen we altijd op vakantie naar Denemarken en Zweden, omdat mijn vader iets aan zijn oor heeft waardoor hij niet mag vliegen en op het moment dat hij in hele warme landen is kan hij ook daar last van krijgen, van zijn evenwicht en eh, dus wij gingen eigenlijk altijd naar redelijk koele landen, daar was het ok wel 25 graden en daar, ik heb, ik ging gewoon elke zomer daarheen. Iedereen is blond, iedereen ziet er eigenlijk zoals ik. En daar in winkeltjes iedereen begint er gewoon Zweeds tegen je te praten, en ik vind het heerlijk en de afgelopen jaren ging ik vaak met een vriendinnetje mee naar Portugal bijvoorbeeld, en daar val ik dan opeens op en dan en dan eh ja. Misschien ook wel op een positieve manier. Omdat zij denken "oh blond, knappe.." maar ik weet niet, ik vind toch, maar ik vind het dan minder fijn omdat ik heb dan, ik wil het liefst gewoon kunnen doen als ik op vakantie ben alsof ik daar woon. Ja, niet dat je daar loopt en dat je alleen maar alle, alle, toeristische boten mannetjes daar flyers aan je gaan geven, dan denk ik, "nou eh, dat

wil ik helemaal niet.”. Dus op die manier ervaar ik het dan wel, maar ik denk als je dan .. misschien als je inderdaad dan hier zit als eh als iets donkere man dat je dan inderdaad toch wel anders voelt tussen allemaal blanken. Op vakantie is natuurlijk wel heel anders als je dan ... een hele andere sfeer en eh context zit weet ik het. Maar ik kan me er wel iets bij voorstellen..

(11:08) M: Super. Ehm.. Ik vroeg me nog af. Je zei nu kom ik ermee in aanraking dat mensen eigenlijk om mij heen racisme ervaren ehm, had je dat vroeger ook? Op jouw .. ten minste als ik voor mezelf spreek als ik ehm ij is niet duidelijk geleerd van er is zoiets als racisme en daar moet je mee eh. Dat werd niet besproken bij mij op bijvoorbeeld kinderdagverblijven ofzo. Niet dat ik vind, daar ben ik een beetje zoekende in maar ik vraag me af hoe jij dat.

R: Ook niet. En volgens mij hebben kinderen, ik dnek ook dat een heleboel kinderen helemaal niet weten wat er eigenlijk gaande is. En heel veel mensen zeggen ook uiteindelijk maakt het kinderen helemaal niet uit of het een donkere zwarte piet is of dat het een kleur zwarte piet is of dat het een blanke zwarte piet is. Het gaat het om het feestje eromheen eh. En mij is vroeger nooit eh.. ja.. ik zag ook laatst eh toen dat hele discussie aan de gang was zag ik ook een plaatje van twee kindjes, dat was dan een donker kindje en een blank kindje en die waren gewoon lekker aan het spelen en ik weet niet meer precies wat het was, maar het was wel dat kinderen gewoon echt niet ja, je zien het ook gewoon als mens, volgens mij hebben kinderen dat helemaal niet, dat is gewoon vanuit ons eh. Dat heel vroeger is dat gewoon iets van bedacht dat hun zijn minder. Maar ja het had ook andersom kunnen gebeuren. Alleen heel vroeger is het gewoon anders gegaan.

M: En zou je willen... bij jouw moeder was het een onderwerp op werk en wat is daar zeg maar uitgekomen? Is er echt een besluit geweest? Heb jij daar een beeld van?

R: Ik weet het ingelijk niet zo goed. Ik kan nog wel even aan haar vragen wat eruit kwam. Ik moet ook zeggen dat ik ook vaak heb dat ik me er gewoon helemaal niet mee.. Ja weet je ik heb ook vaak niet met mensen van onze leeftijd. Ja, als ik inderdaad kinderen had die op school zaten of ik had er iets mee te maken, dan. Maar ja ik heb er helemaal niks mee.

M: En jij hebt een oudere broer? Als je zijn mening zou?

R: Nee. Ehm..... Volgens mij heeft mijn broer weleens gezegd dat hij het gewoon allemaal onzin vind dat dit zo'n grote discussie is geworden. Van eh, waar gaat het nou om. Maar ja..

M: Ok. (14:48)

Ja ik weet niet, het blijft wel een beetje twee-eh.. tweestrijdig.

Is dat echt zeg maar een theorie, dat blanken zich er niet van bewust zijn dat ze blank zijn of zich niet bewust zijn dat ze eigenlijk minder vaak worden gediscrimineerd.

M: Ehm. Zwarte piet vanuit die theorie wordt een beetje aangehaald als eh eigenlijk is het een karikatuur, zegt die theorie. Een karikatuur van een donker in principe een licht iemand die zich donker schminkt en dat het een blank iemand is die zich donker schminkt en een afro-pruik en die dingetjes, en vervolgens zeggen mensen van dat is wel dat lijkt onschuldig maar eigenlijk wijst het eh naar ehm

R: Slavernij?

M: Ja. Ja. En wijst het ehm naar ervaringen die mensen hebben met aangesproken worden met straat. Met wat doe je hier? En ga terug naar je eigen land. Of meer met verwachtingen dat je dommer bent dan dat je eigenlijk bent. Niet dat er iets mis is... Maar dingen ook als schooladviezen, dat is een eh, probleem met scholen dat mensen gewoon. De verwachtingspatronen dat is ehm echt bewezen dat het verwachtingspatroon over het algemeen minder ehm dat een ehm ja. Ja dat is terecht dat mensen zeggen van zwarte piet is een manier om dat aanspreekbaar te maken en niet als een soort van als dat opgelost is als het een parse piet is, dan is de rest ook opgelost. Dat dat zien mensen ook wel... Dat dat is niet het ding. Alleen het grote geheel verdient het om besproken te worden, ofzo. Het gaat van schooladvies naar politiegeweld. Dus dat de politie sneller daders pakt of. Ja dus dat is, op die manier.

R: Ja, volgens mij is dat. Ik denk volgens mij is dat ook iets wat altijd wel zo blijft, ookal doe je er, tref je maatregelen.. Want bijvoorbeeld wat ik nu wel zie is dat bijvoorbeeld is dat vrouwen aan de top. Eh eh. In het bedrijfsleven dat vrouwen ook gewoon gediscrimineerd worden omdat ze, ja. Bij technische bedrijfskunde dat is gewoon 1 grote mannenwereld. Dus ik zie dat wel. En ik denk ook wel dat als vrouw in de vastgoedwereld dan moet je het wel wat meer aanpakken dan dat mannen dat doen. Volgens mij moet je je veel meer bewijzen dan eh en net zoals ik las laatst een interview dat was dat was zeg maar als vrouwen aan de top eh worden geïnterviewd die krijgen altijd van eh hoe doe je dat dan, een gezinsleven en werk combineren. En dat soort vragen. En die zijn allemaal opgeschreven en die hebben ze aan mannen gesteld. En dat mannen echt zo van, wat is dit nou weer voor raar interview, dat ze echt zo dachten van he. Terwijl vrouwen altijd denken van he waarom moet je dit nou weer stellen, van stel dat nou eens aan een man, waarom is het beeld dat vrouwen eh thuis eh de vaat staan te doen

M: Ja, klopt. En dat, die twee, dat met dubbele maten meten dat is een eh ehm dat is iets wat zowel bij man-vrouw verschil als bij donker- wit verschil. Het is ook inderdaad daarbij de

vraag wel als je dan zegt van oke, ehm, we hebben nu 1 vrouw aan de top, dan is het genoeg, wat zijn nou de dingen die echt werken? Of moet het systeem anders? Dat is wel eh, ...

R: Als ik daar nu ook over nadenk, dat is wel als ik man vrouw kan vergelijken met zwarte figuren dat ik dan als vrouw, ik heb natuurlijk afgelopen tijd iedere keer stage gelopen, en je gewoon toch wel merkt dat je een flinke minderheid bent en dat je ook aan tafel zit met alleen maar mannen. Je voelt je toch anders. En als ik dan bedenk van stel dat je inderdaad zwart bent en je zit met allemaal blanken dan zal je daar inderdaad ok wel zo daar.... als ik daar zit dan denk ik daar niet over. Maar in die context, dan is het natuurlijk voor mezelf en dan denk ik er wel over.

M: Ja. Misschien nog 1 vraag als je het goed vindt. Dat idee van er is een verschil ehm specifiek op etniciteit of huidskleur, heb jij dat al eerder gehoord op die manier? Heb je misschien een museum bezocht waar dat naar voren kwam, of?

R: Hoe bedoel je, wat?

M: Ehm, het discrimineren op huidskleur. Heb je een keer een museum bezocht waar dat naar voren kwam of een keer, en het liefste als je wilt, verbonden met deze maatschappij.

Nederland eh. Of Nederlandse geschiedenis bedoel ik, sorry.

R: Nou niet echt een museum, maar ik denk meer aan bepaalde films die ik heb gezien. Hoe heet 'ie, die film "One'man'slave [12 years a slave]?"

M: Oja. One year of a slave?

R: Ja zoiets. Ja ik vond dat wel heel heftig. Daarvan heb ik gedeelten niet af kunnen zien. Ik denk wel dat ik vroeger niet echt daar eh.... Ik denk ook wel dat het een beetje aan je opvoeding ligt. Ik bedoel, mijn ouders hebben daar echt nooit eh, zij hebben mij nooit gestuurd van "nou met die moet je maar niet omgaan", die vinden alles eh, ja die vinden alles goed. Ook hele goede vrienden van ons dat is een Marokkaans koppel. Ik weet niet ik ben helemaal niet opgevoed, ik dat dat ook wel ee verschil maak.

M: Dus eigenlijk maken jouw ouders specifiek de keuze van er is geen verschil, daarin.

Misschien wel onbewuste dingen, maar in elk geval maakt het niet uit eh

R: Nou ik moet wel zeggen, er was toevallig vorige week een programma, of wat was het ook alweer, zo'n programma waar je "opsporing verzocht"? En daar kan je dus allemaal eh misdaad zien en dan hopen ze, dan moet je bellen als je iemand herkent, of als je..

M: Ja..

R: En toen zei mijn vader "dat is wel, dat is wel opvallend dat het allemaal gekleurde ... het zijn geen blanken die ze zoeken." Er zijn ook wel afleveringen dat ze wel blanken zoeken, maar toch is dat wel minder. Het waren die aflevering echt alleen maar donkere mensen en

dan ja eh. Maar ja, weet je, misschien is het ook wel zo dat ze benadeelt worden en dat bijvoorbeeld maar niet aan het werk komen en dat ze dan het op die manier eh .. Maar, ja. Ik denk dat eh, ja dat het ook heel erg aan je opvoeding ligt. Wat je ervan vindt. Ik denk dat er ook heel wat kinderen zijn, of ouders die zullen zeggen van nou met die moet je niet omgaan hoor, dat is een kwade jongen of een kwaad meisje. En die zullen misschien deze discussie ook eh anders zien dat die dan denken van het is een kinderfeestje en laat het allemaal zo, en eh. Ik ben ook best wel benieuwd wie die mensen zijn die ook heel fel zijn om dat het zo behouden moet blijven. Of wat voor een mensen dat dan zijn? Dat weet ik eigenlijk helemaal niet. Van die moeders die heel fel.. Er gingen nu ook al ouders als zwarte piet naar school. Ja het is een, het is een lastig onderwerp..

M: Volgens mij heb ik al mijn vragen gesteld. Ehm, ja. Volgens mij ben ik er helemaal doorheen.

R: Ik ben ook, ik denk, want de eerste vraag was natuurlijk eh, zijn er ook mensen die er helemaal niks van mee hebben gekregen, hahaha.

M: Goeie vraag. Ik heb iemand geïnterviewd die vertelde dat hij via de Pietitie voor het eerst er van gehoord had, ik weet niet of je daar ook van gehoord had?

R: Ja..

M: Ja ook. En ehm, dus die had wel. En de tweede persoon had er ook van gehoord. En de derde persoon ook, dus eh, ja ik heb nog nooit iemand eh nee.

R: Volgens mij heb ik wel, het is al heel lang geleden, volgens mij heb ik wel iets langs zien komen ehmmm maar dat was helemaal van zwarte piet moet helemaal weg.

M: Ja.

R: En toen dacht ik ook van, he? Volgens mij, ik heb dat, ik heb dat wel eh een pagina geliked volgens mij. Met wat er toen allemaal gebeurde. Want wat ik wel vind, stel dat de zwarte pieten ook gekleurd moeten zijn dan vind ik wel dat er wel van alles tussen moet zitten. Dan moeten er ook paarse zwarte pieten en ook helemaal blanke zwarte pieten, dan vind ik ook wel dat alles gewoon ertussen moet zitten.

M: Ja, ja. Nou ik had wel, ik had echt ehm, ik had eerst voor het eerst gezien van heey dat is eigenlijk best een raar figuur in de in de traditie. Toen dacht ik ook, toen kon ik het niet meer zien, zeg maar. Toen zag ik ook die Pietitie en toen had ik gezien wie, wie de starters zijn van die Pietitie. En die zijn ehm extreem-rechts te noemen. En toen dacht ik nee. Allemaal mensen om mij heen waar ik ehm, die ik lang ken en waar ik een goede band mee heb gingen dat liken. En dan met ja en toen dacht ik de starters daarvan zijn echt extreem rechts. Die zijn

echt echt ehm, ja, het volgende onderwerp was eh ehm mag ik ehm, nou het nazisme was eigenlijk wel een goed idee. Weetjewel. Er zat weinig tussen.

R: Ja dat is echt zo lang geleden

M: Ja, zeven jaar geleden? Zoiets?

R: Maar ik denk ook op dat moment dat mensen zoiets hadden van “Ja, maar het mag toch niet opeens zomaar weg zijn?...”.

Even later: (toen ik de opname stil had gezet:

R: Ik het de Pietitie wel getekend. Zwarte Pieten moeten ook niet helemaal weg.

M: Wat vond jouw moeder van de discussie op haar werk?

R: Mijn moeder had het heel erg druk en ze vond het vooral vervelend dat ze een voorlichting moesten gaan doen met haar werk.

Onno

4 maart 2016

Marit: Ik vroeg me af hoe jij het (ZP-debat) zou beschrijven. Welke woorden jij zou gebruiken om die discussie van eh, ja, te omschrijven. Op welke manier ken jij het, zeg maar?

Onno: Ja. Ja. Ik het even zeggen. Ik ken het vanuit. De eerste keer dat ik ervan hoorde was van media en social media. Dat er eh discussie over ontstond, en mijn primaire reactie was toen eh, van, wat krijgen we nou. Dit doen we toch al jaren zo en dat is een Hollandse traditie waarmee Hollanders helemaal niet de bedoeling hebben om mensen met een andere etniciteit te discrimineren of achter te stellen. Maar eh dit is gewoon folklore, en eh, waarom zou je dat nou ter discussie stellen. Dus eh dezelfde primaire reactie die heel veel eh autochtone Nederlanders gehad zullen hebben he?

M: Ja.

O. En eh, Later het debat ook wel gevolgd he. En eh tijdens dat debat heb ik wel, zeg maar, persoonlijk he, veel meer begrip gekregen voor ehm, de mensen die aankaarten dat ze zich gekwetst voelen door de figuur en waarom. Dus daar heb ik meer inzicht in gekregen door de tijd door de discussie en het debat.

M: Ja ja. *Allright*. En er is een verschil gekomen tussen, je zegt, je secundaire reactie dan, en je primaire reactie.

O: Ja.

M: ok.

O: Ja, hoe ik er nu over denk is anders dan mijn primaire reactie. Ja.

M; Ok, ja. Super. En hoe zou jij jouw mening. Ja het is nu natuurlijk geen, het is nou Maart, hoe zou jij jouw mening nu omschrijven, het is geen Sinterklaas tijd. Maar, ja.

O: Nee, ja. Nou daar heb je gelijk in he. Het verdwijnt ook weer uit je hoofd he, op het moment dat het niet meer speelt en dat het niet meer in de media, ook, veel aandacht aan is he. Dus eh, voor mijn persoonlijk speelt het nu ook helemaal niet. Nee. Dat klopt.

M: En eh, als jij , je zei je hebt meer begrip gekregen op een gegeven moment in het debat voor wat ik mensen hoorde zeggen. Misschien een beetje een sprong, maar 1 vraag die ik wilde stellen was “Heb je weleens gehoord van racisme in jouw omgeving?”.

O: Dat ik het gewoon meegemaakt heb? Dat het gebeurde. Dat kan je niet met nee beantwoorden he, maar voor mij is het ook moeilijk om het actief met ja te beantwoorden he. Omdat het eh misschien wel is gebeurd zonder dat het me is opgevallen en dat ik het zelf als racisme of discriminatie heb *gelabeld*. Dat wil niet zeggen dat het er niet was. Of dat er ook niemand was in mijn omgeving die het wel ervaren heeft. Alleen dan is het zo verborgen dat het je zelf onvoldoende opvalt.

M: Ja. Ehm. De kant dat je zegt zou het kunnen, ik kan die vraag niet met nee beantwoorden. Het begrip whiteness is een groot begrip. Het is de andere kant van racisme. Zegt het idee van white privilege jou iets? Het voorbeeld hebben aan het in Nederland als normaal gezien worden?

O: Ehm. Ook dat is iets he waar je niet bij stil staat he. Maar als jij het me zo vraagt he, en ik er even snel over nadenk he, dan kan ik me er iets bij voorstellen. Omdat ik inderdaad ben opgegroeid in een tijd he, bijvoorbeeld in mijn jeugd he, op de lagere school he, dat ik gewoon in een 100% witte klas. Er was echt geen 1 klasgenoot die eh eh zeg maar niet wit was. Dus je bent zo opgegroeid in z'n witte situatie he, dat het waarschijnlijk ook he klopt wat je zegt, dat er whiteness is. Dat er een soort privilege is. En dat je dan dus inderdaad geconfronteerd wordt met mensen die dat niet zijn. En dat je dan geconfronteerd wordt met mensen die dat niet zijn en dat je dat dan van nature beschouwd als anders. Nog weer wat anders dan dat je op wat voor manier he, dat dan zelf zou beschouwen als, wel anders maar niet minder, snap je. Dat heb ik zelf nooit ervaren, als mensen die niet net zo wit zijn als ik dat die inferieur ofzo zouden zijn. Dus dat niet. Dus het ene wel he. Kijk, ik herken wel, ik kom er ook vandaan, maar of het dan wat met je doet, dat weet ik niet. Niet bewust in ieder geval.

M: Ja, 1 ding. Bij mij was er een soort switch. Van dat ik dacht he, zwarte piet, ok, vrolijk en gezellig en toen dacht ik: toen zette ik een andere bril op en toen kon ik het bijna niet meer ander zien dan een persoon die zich zwart schminkt en een afro pruik op zet en gaat dansen.

O: Dan is het helemaal black face geworden. Ja ja.

M: En van die switch dacht ik wel. Die switch. Van,, als ik dat eerst niet zag, wat zag ik allemaal nog meer niet. Zeg maar.

O: Ok, ok.

M: Dus dan.

O: ja. Maar je zit eigenlijk een beetje op dezelfde lijn als ik zo van eh, ik zou die vraag niet zomaar met ja of nee kunnen beantwoorden.

M: Ja ja, klopt.

O: Want je weet niet wat je niet gezien hebt.

M: Ehm. Een paar dingen die bijvoorbeeld bij, die mensen zeggen die racisme ervaren is minder kansen krijgen. Omdat mensen mijn naam lezen en denken dit is niet Nederlands, blijkbaar vinden mensen dat. Bijvoorbeeld bij het werk hier, is daar iets als diversiteit. Zijn dat motto's die rond. Zonder oordeel van of dat een goede aanpak is of niet, is dat iets wat rondgaat? Zijn dat motto's die rond, rondgaat..?

O: Ehm, heel bewust een hele periode wel, waarbij dus zelfs in het wervingsbeleid. Of zelfs. Het was een periode waarbij in het wervingsbeleid dus ook voorkeursposities waren, he? Om diversiteit erin te krijgen. En ehm, na die periode he, ik heb me er nooit zo in verdiept he, maar het beleid bestaat niet meer. Er wordt nou weer gezegd van, iedereen krijgt hier een gelijke kans en we kiezen de beste. Eh. Ongeacht het feit eh wat iemands geslacht is, wat iemands achtergrond is en we kijken alleen maar naar iemands skills. En of dat nou in de

praktijk he, eh dat is het beleid he, neutraal he, en op basis van iemands capaciteiten he, ja en of dat altijd eh lukt dat is toch afhankelijk van hoe personen dat uitvoeren.

M: Ja

O: Dus he, in het verleden heb ik wel gehoord he, van actief diversiteitsbeleid, en eh nou eh op dit moment eh, hoor ik dat niet.

M: Nee, Ok. En kan je het misschien een concreet voorbeeld geven van het verleden. Van het diversiteitsbeleid?

O: Ja. In het verleden stond bijvoorbeeld in personeelsadvertenties een heel bekende zin he, staat open voor iedereen –m/v- en bij gelijke geschiktheid gaat de voorkeur uit naar.. Dat stond actief in de advertentie. En nu, dat staat nergens meer.

M: Ok, ja. Dat is wel anders.

O: Ja, dat is anders. Ja.

M: Ok. Ehm. Even denken hoor. Jij zei bijvoorbeeld via social media heb je het debat gevolgd. En is dat ook hoe je op een gegeven moment ben gaan denken van, wacht ik moet hier open staan voor een andere, een andere mening. Is dat ook social media? Of?

O: Nee. Eh, De allereerste keer dat ik hoorde van dat het ten discussie gesteld werd he, was wel via social media. En ehm, de ontwikkeling van zeg maar het debat en hoe ik er dan zelf over dacht he, die is niet. Die is helemaal niet meer door social media beïnvloed, maar meer door de klassieke media. Door wat je op de tv erover zag of wat je er op straat over hoorde of wat je in je werk erover tegen kwam. Ehm, en ja, standpunten van eh, vanuit eh iemand zoals bijvoorbeeld Ascher (minister Ascher), hoe die erover heeft gesproken en door hoe sommige burgemeesters in gemeenten erover praten. En wat je aan ontwikkelingen zag in de aanpassing van die figuur, he. [M: Ja, ja.] Wat ik overigens wel heel krampachtig allemaal vind. Het is wel. Laat ik het zo zeggen, de uitvoering is wel een worsteling. Wel een hele worsteling. Maar weet je, social media leende zich ook weer net weer effe. Het is zo kort en het is altijd zo explosief. En het is altijd zo van we spuien maar even wat we ervan vinden, he,

ja dat is minder geschikte media voor echt een eh debat eh om eens een keer goed na te denken of zo.

Marit: Ja.

Onno: Komt mij altijd wel over van eh, ik ventileer even heel snel. Social media polariseren eerder dan dat ze dempen of dat ze mensen tot mekaar brengen, is mijn idee.

Marit: En wie zou je daarin als hoofdrolspelers toen hebben gezien, bij die social media?

Onno: destijds. Na, ik denk wel dat ook toen wel eh, de extremen, de mensen die zeg maar op een extreme manier het probleem probeerden te agenderen. Of te *framen* he. Tegenover de extreme primaire reactie. Want, de allereerste keer dat ik ervan hoorde dat was eh iets op social media dat heette de Pietitie. Dat was de allereerste keer dat ik erover hoorde. En toen dacht ik, wat is nou een Pietitie? En eh, toen stond er van eh, teken de Pietitie als je het er mee eens bent dat de figuur van Zwarte Piet een Nederlandse traditie is waar iedereen met z'n handen van af moet blijven en eh. En toen ging ik erover lezen. En toen was mijn primaire reactie net zo, als dat ik net zei he, van waarom stel je dat nou ter discussie eh, ik stel dat niet. Haha.

M: Ja.

Onno: He dus he, Ja de eerste aanraking was wel vanuit een grote tegenstelling. Helemaal tegen of helemaal voor.

M: Ja. Er ging al een enquête over, of niet een enquête maar eh er ging al een Pietitie rond.

Onno: En toen had ik nog niet eerder zeg maar, überhaupt ervan gehoord.

M: Ok, ja. Momentje, ik krijg helemaal koude benen van de sneeuw. Allright, super. Even kijken. Ja volgens mij ben ik al heel eh heel ver nu. Dus ik weet niet zo goed. Ehm.

Onno: nou weet je als het klaar is is het klaar he.

Ehm. Ja het is wel grappig als je het er zo over hebt. Het zit. Laat ik het zo zeggen. Nadenken over het onderwerp zit heel erg niet in mijn hoofd he. Dus überhaupt he, van he, kijk ik anders

naar iemand omdat ie he een andere huidskleur heeft of omdat ie een andere achtergrond heeft of weet ik het allemaal, dat is voor mij zelf nooit een issue he. Dus ik kijk ook altijd met verbazing verwondering ook eh met een zekere mate soms van [Marit: afschuw] Ja afschuw he, naar mensen die eh zich compleet eh xenofob gedragen en uiten en weet ik het allemaal he. Wordt ook wel een beetje ingegeven door eh wat je zegt eh dus he die whiteness theorie die geloof ik ook wel he. Aan de ene kant is dat je afkomst en is het heel moeilijk om je te verplaatsen in een ander allemaal overkomt en aan de andere kant he, door je werk he, wordt je zo altijd he, weet je gewoon dat je eh, moet handelen vanuit eh zo veel mogelijk ja neutraliteit he, he dus, als het gaat bijvoorbeeld om demonstreren he, ja behalve als er echt van alles en nog wat gebeurt op gebied van openbare orde verstoringen he, dat zowel de voorstanders als de tegenstanders van wat dan ook he, het recht hebben om die mening te uiten he, op de grenzen van het betamelijke en het recht en wat dan ook he, en dat je niet strafbare feiten mag plegen met het uiten van je mening he, en zo behandel je het ook als medewerker van de gemeente Utrecht. Dus eh, iemand komt aan tafel en eh je weet gewoon nou dat zijn pegida mensen en zo he, en aan de andere kant dat zijn mensen he die heel activistisch zijn bijvoorbeeld op het gebied van zwarte piet {Marit: Zwarte Piet } enzo he en daar praten we allemaal mee. Je praat er toch tegen vanuit een soort neutraliteit en dat wil dan niet zeggen dat je zelf niets vindt ofzo, maar ehm, je wordt heel, je wordt bijna dagelijks gedwongen om tegenover een heleboel dingen neutraal te staan.

Marit: Ja, dit heeft dan met publieke orde te maken en publieke ruimte eigenlijk.

Onno: Ja, en vrijheid van meningsuiting. Zeg maar binnen de grenzen van de wet.

Marit: Ok. Nou super bedankt, voor je gesprek.

(.....)

Laurie Jane

17 maart 2016

Marit: Mijn thesis doe ik over het Zwarte Pieten-debat en de rol van whiteness erin. Het idee van witheid daarin. Als het gaat om de rol van Zwarte Piet dan gaat het snel over mensen die niet wit zijn, daar is een probleem mee of daar moeten we iets mee. Maar het begrip whiteness gaat er juist vanuit van nee, de andere kant van racisme is het privilegie van wit zijn. Dus, ehm, daar moeten we wat mee, ofzo. Zeker de witte mensen moeten juist nadenken over hun rol en niet over de rol van donkere mensen. Dus daar probeer ik in dat debat een beetje te schrijven. En het is eh, het is een mini onderzoek. Omdat het een onderdeel is van mijn thesis. Ik doe vooral media analysis. Want ik wilde vooral mensen interviewen.

Respondent: En wat is je studie?

M: Genderstudies. Eerst heette het vrouwenstudies en dat kwam in de jaren van de tweede golf de universiteit binnen en het feminisme moet de universiteit binnen.

R: Het is ook echt grappig want voor mijn gevoel komt het steeds meer ter sprake. Altijd al wel een beetje maar de afgelopen periode komt het steeds meer naar voren, de rol van de vrouw. Ook op tv dat ik het dan weer ergens voorbij hoor komen. Maar leuk, ja.

M: Ik vroeg me af hoe jij racisme in Nederland zou beschrijven? En dat is een grote vraag dus ik weet niet of je er wat mee kunt.

R: Specifiek over de rol van de vrouw?

M: Binnen gender studies is het idee dat er meerdere onder andere huidskleur en geslacht meespelen en in mijn thesis kijk ik vooral naar huidskleur en naar de groep die de norm zou zijn. Dus of het man of vrouw is bij racisme, dat ehm maakt me niet uit, of maakt me niet uit... Het is niet erg bijvoorbeeld als je voorbeelden geeft of niet waar mannen in voorkomen.

R: Bij racisme is het meteen echt op etnische afkomst? Ja even voor mijn beeld. Discriminatie is natuurlijk veel breder. En dan het onderscheid tussen man/vrouw dat dat niet heel, eh, hoe zeg je dat, dat neemt geen centrale rol hierin.

M: Ja, inderdaad.

R: En wat ik daar van vind? Nou, even denken. Ik eh, ja ehm ik denk dat er dat er zeker sprake van is. Dat er racisme is binnen de Nederlandse samenleving. Hoe ik dat heb ervaren. En eh, wat ik nu ook heel vaak.. Ik heb gister ook weer een gesprek erover gehad met leerlingen op het ROC. Eh dat zij zich, want ik begeleidt hun in een zoektocht naar een stageplek, en dat zij zich op hun achternaam gediscrimineerd voelen. Er is een groepje Marokaanse jongens en een groepje Nederlandse meisjes. En zij hebben heel erg, dan hoor ik het weer van hun, “ja maar dat zijn de Nederlanders, die” ehm of dan wijzen ze naar hun huid, “die vinden makkelijk een stageplek. Mijn huidkleur zit me een beetje tegen, mevrouw.” Ja, en dat soort signalen neem ik wel serieus. En ik weet dat niet uit eigen ervaring, ik hoor alleen ik hoor dat dan nu van leerlingen. En ik heb ook veel allochtone vrienden, en die heb ik daar ook wel eens over hun zeggen, dat hun achternaam niet meerwerkt. Dus dat is wat ik.. Daarvan denk ik, ja. Zij weten dat uit eigen ervaringen

M: Ja.

R: Dus dat geeft voor mij wel aan dat er echt gewoon sprake van is, dat er wordt gediscrimineerd. En zo is het ook wel eens in de media gebleken volgens mij met onderzoeken.

M: Ja.

R: Dat er ook echt werd gediscrimineerd werd op namen, dus dat creert mijn beeld, dat ik weet, er wordt wel gediscrimineerd. Ja, racisme: ja. En dan weet ik het ook bijvoorbeeld uit eigen ervaring, eh, met mijn eh, ik heb heel lang een relatie gehad met een jongen uit Libanon. Heeft een Marokaans uiterlijk en dan woonden wij in Zutphen en, ja, ik heb zelf mijn rijbewijs nu al acht jaar en ik ben nog nooit aangehouden, staande gehouden voor een controle, en met hem was het ..

M: Ik ook nog niet.

R: Nee, en het rare vind ik met hem heb ik het gewoon zo vaak meegemaakt. In 1 jaar soms gewoon wel 6 x, in het weekend, dat hij moest blazen. En dan denk ik ja dat is puur op zijn uiterlijk want waarom word ik er niet uitgepikt want ik rijd op diezelfde momenten dan ben ik

daar ook in de auto geweest. Dus dat geeft mij, dat heeft mij ook wel aangegeven van ja, dat is toch wel een beetje onderscheid dat daar gemaakt wordt.

M: Ja, ja. En ehm de, in jouw klas zitten ehm, meisjes en jongens met Marokkaanse achtergrond, en witte meisjes. En die meisjes hoe zou jij hun reactie als zij dat horen of als zij dat zien gebeuren dat iemand naar zijn huid wijst. Hoe zou jij. Heb jij daar info over?

R: Ja, zij hebben daar niet echt op gereageert, reageren daar ook niet echt op. Ze bevestigen dat niet in ieder geval voor mijn gevoel daarmee. En ehm ik weet ook wel van een andere klas waarin dat ook wordt gezegd, dat is net 1 niveau lager, daar reageren ze iets harder op elkaar. Werd daar ook, ja ze, doen zelf ook best wel grof soms. Ja dat is omdat ik Marokaan ben, zegt de Marokaan zelf. En dan kan de Nederlandse jongen rustig zeggen, ja heb je pech Mokro, en die maakt er gewoon een grapje van.

M: Daar is het wat harder?

R: Ja, daar wordt er gewoon best wel fel op gereageerd.

M: Ja.

R: Het is niet zo van dat er dan eh, ja hoe zeg je dat, dat eh er is weinig nuance. Een beetje zwart/wit.

M: Ja, ja. En is het ook nog een eh. Even zien hoor. Ja dankjewel. Wat ik merk is een bepaald soort ongemak of wrevel bij mezelf, of al eerder, als het over het onderwerp racisme gaat, van ehm, oke soms vind ik het al moeilijk om te weten wat ik moet zeggen maar als het over racisme gaat dan vind ik het al helemaal moeilijk om te weten wat ik moet zeggen. Maar dat ik wel merk van oke, het is ook heel normaal om als het over racisme gaat om te doen alsof iemand overdrijft ofzo. Of het is ook heel normaal om te doen alsof iemand aandacht wil op een niet goede manier. Dat is heel dat is een beetje de

R: Ja zo ervaar ik het zelf ook. Als ik naar mezelf kijk hoe ik daarop reageer met jongens die dus zeggen, ja dat komt door mijn achternaam. Dat ik ja, bedacht ik me later dat ik daar soms

ook een beetje op reageer alsof ze zich niet moeten aanstellen? En zich daardoor niet moeten weerhouden om door te zetten.

M: Ja.

R: Ik zoom eigenlijk helemaal niet zo in, dat merkte ik bij mezelf ook, ja dat ze daar tegen aan lopen is ook heel erg. Dat vind ik ook heel erg.

M: Mmm?

R: Maar vervolgens, ja natuurlijk ook omdat ik hen daarin begeleit, probeer ik ze weer te motiveren, dat ze zichzelf gewoon goed presenteren en dat zo'n persoon ook verder kijkt dan hun naam, maar gewoon een geschikte kandidaat ziet. Maar dan denk ik wel, dan ga je eigenlijk wel best wel voorbij aan dat gevoel, wat er is, van.. Wat gewoon heel erg is. En ik ga dan zo van, ja niet door laten beïnvloeden, gewoon doorgaan dus..

M: Ja. Dus eigenlijk als je het het positiefst zou willen zou je willen dat je jezelf op tijd checkt, van oh ik moet niet denken, "aanstellen" ofzo. Dat je daar optijd.

R: Ja he. Ja.. En ook in mijn rol als docent denk ik jongens die daar echt tegenaan lopen of meisjes ook om hun gehoor te geven aan dat dat dat dat speelt. Want eh ze zitten ook al best in een slachtofferrol en wat dat betreft kunnen ze daar best makkelijk in verdwijnen. En ik wil daar wel wat mee. Of daarover denk ik wel. Ja.

M: Ja.

R: Ik vind dat wel belangrijk, ja.

M: Oh die krukjes zijn hard. Ha.

R: Ja en ze zitten ook zo ver van de tafel....

M: Even denken. Ik heb een paar vraagjes specifiek over het zwarte piet is racisme debat.

Ehm. En ik vroeg me af, ik neem aan dat je ervan gehoord heb. Mijn tweede vraag is, hoe beschrijf je jouw mening over het debat? Ik weet niet of het echt van toepassing is... Maar wat is jouw mening in het debat?

R: Nou ik kan me nog herinneren, dat was in 2013, en ik was aan het backpacken geweest in Indonesië. En nou heb je daar ook wel Nederlandse eh eh ja Nederlanders sowieso en daar was ook een Nederlands cafe.. Daar zag ik toen iets met Sinterklaas en ook een zwarte pieten discussie, het was toen November, ofzo. En eh nou ja acht maanden in een andere wereld geweest, en toen dacht ik echt "waar Nederland zich nou druk over maakt" of "Waar gaat dit helemaal om", . Ik zag het een beetje als een soort lachertje ofzo, op dat moment. En toen ik

terugkwam voelde ik me ook een beetje afstandelijk van die discussie die toen heel erg speelde en ja echt mijn eerste reactie was een beetje van waar gaat het om.

M: Ja

R: En nou zit ik te denken van wat vond ik nou eh raar deraan. En ja. Nu weet ik, nou weet ik het ook eigenlijk niet zo goed. Of ik meer vond dat de donkere mensen zich een punt van maakten, onterecht, of juist dat Nederlanders der een punt van maakten. En dat vind ik eigenlijk nog steeds een beetje van voor allebei vind ik is wat te zeggen. He?

M: Ja?

R: En eh. Ja. Ja ik vind het lastig om eh. Wat ik ervan vind. Ik vind namelijk weer het gegeven dat als mensen zich gediscrimineerd voelen dat is gewoon heel erg. En daar moet je niet aan voorbij gaan en dat vind ik ook in die Zwarte Pieten discussie. He ik bedoel. Ik ben zelf eh niet donker, en ik weet niet hoe hoe zij dat ervaren. Zelf. Echt. Hoe erg het voor hun is en hoe dat refereert aan het slavernij verleden. En, aan de andere kant, is het een Nederlandse traditie en wordt daar, in mijn ogen helemaal niet discriminerend naar zwarte piet gekeken. Als als kind, of. Je hebt daar nooit een een verkeerd beeld over.. En eh... snap ik dat mensen vinden dat zwarte piet er gewoon bij hoort als als feest als raditie als volksfeest. Dus dus ik snap allebei de punten. En dat zit ook heel diep. Erin. Besef ik mij want zoiets is ook een cultuur en mensen houden daaraan vast. Maar wat ik erg vind zijn de reacties aan elkaar, waar geen nuance in zit. Zoals de witte mensen zeg maar, blanke mensen, die blijven zeggen eh zwarte piet moet blijven en geen gehoor geven aan wat speelt bij de donkere mensen. Ja. En, ja.

M: En eh. Je was in 2013 eh dat was de eerste keer denk ik dat je het zag?

R: Dat ik ervan hoorde dat het speelde, de zwarte pietendiscussie, dat er twee kampen waren.

M: Nee, ik heb wel eh. Wat ik mooi vond, t was 1 iemand en die zei dat het gaat om “Zwarte Piet is racisme” en niet “Zwarte Piet is racistisch” , dus niet van het moet afgeschaft worden maar meer Zwarte Piet is symbool voor iets. En we moeten het over het racisme hebben.

R: Ja!

M: Ja, dat?

R: Ja precies iets groter zien.

M: In mijn andere interview kwam naar voren met iemand die zei ik ben helemaal opgegroeid in een helemaal echt witte witte omgeving. En, lang verhaal kort, hij zei dat op een gegeven moment de pietitie langskwam en die hij heeft getekend. Eh, heb jij die ook getekend?

R: Dus voor zwarte Piet? Ik zit niet op facebook dus nee. Wil je nog weten wat mijn mening is over Zwart Piet? Als ik nu concreet moet zeggen “zwarte piet wel of niet”?

M: Ja. Ja.

R: Dan zou ik namelijk denk ik toch zeggen dat Zwarte Piet afgeschaft moet worden. Ik weet niet of je nog verdere toelichting wil?

M: Ja? Dat was ook al wel duidelijk, hoor.

R: Ik denk toch dat het gegeven hoe de ehm het slachtoffer, of misschien de mensen die zich..

M: Het doelwit, misschien?

[tegelijkertijd]

R: De donkere mensen, ja. Inderdaad. Die term. Dat zij zich eh, dat dat zwaarder weegt en dat je dat niet kan blijven negeren. Of daar moet wat mee gebeuren, dus. Ik denk sowieso dat het gaat veranderen namelijk, want ieder jaar wordt het al. Mensen beginnen .. er wordt meer over gesproken. Dus ik denk toch dat er over tien jaar, misschien twintig jaar dat de situatie anders is. Dus ik denk dat dat zo belangrijk is dat je daar gewoon niet aan voorbij kan gaan. Dus daarom denk ik van, schaf het dan af. Als het zo belangrijk is, ja.

M: Ja. Perfect. Even kijken, hoor. Of ik nog.... Is er... Op je werk maak je dus racisme mee, in mijn termen ik ben soms een beetje direct. Zijn er nog andere plekken in je leven waar je dit meemaakt? Eigenlijk heb je dat al verteld, he, met je ex-vriend? ..

R: Ja, ja. Politie...

M: Ja ik hoop dat ik dat in mijn thesis kan bespreken, niet dat dat uitmaakt mijn thesis, maar dat met politiegeweld dat dat zoveel speelt.

R: Ja, dat hoor je nu zo vaak. Ethnic profiling, noemen ze dat. Ja he, dat is iets. Ja en eh verder, ehm, ja wat ik wel eens merk ik ehm ja, eigenlijk ook best wel veel nog prive. Mensen ehm, zoals ik zei, ik ga zelf met nogal best veel verschillende soorten mensen om in die zin van verschillende achtergronden ook qua opleidingsniveau en ik heb ook zeven jaar in een cafe gewerkt ergens in de Achterhoek waar alleen maar boeren mannen kwamen en eh daar ja waar het gewoon heel ehm ook heel grof en lomp, en hoe meer bier je erin giet hoe primitiever het werd en een hele witte omgeving. Helemaal geen buitenlanders die daar echt woonden. En die nou die spraken gewoon heel eh heel racistisch over donkere mensen, echt in termen van apen. En eh en dat vond ik ook altijd ja echt verbijsterend. Ja zelf heel moeilijk ook soms om daar een gesprek over aan te gaan, ja.

M: Dat iemand die nog net “Hoi” tegen je zegt vervolgens dat soort dingen zegt over andere mensen, ofzo?

R: Ja. Ja. En ook gewoon die eenkennigheid. Met ook een beetje het boerenfolk, wat een boer niet kent dat vreet ie niet.. Alles wat vreemd is is per definitie, wat anders is is niet goed. En dat ook heel erg naar mensen met een huidskleur of afkomst, of Moslims, ja.

M: Mmm

R: En ook wel bijvoorbeeld in een studentenhuus waar ik woonde met drie Nederlandse meisjes. We wonen aan de Amsterdamsestraatweg. En die konden ook heel racistisch over Marokaanse jongeren praten. Een beetje van echt in een hokje. Dat dat gewoon allemaal tuig is. En daar zit ook geen nuance tussen. En dat ja, dat heb ik wel meegemaakt, dus negatieve ervaringen. Ja.

M: Ja, dat snap ik. Kwam dat op, even denken hoor wat ik daar,

R: Of wil je nog meer voorbeelden? Want dit zijn vooral uitlatingen van andere mensen. Maar ik heb ook weleens meegemaakt dat ik uit was, in Arnhem, en dat de mensen met wie ik was op basis van hun schoenen niet een club in mochten. En dat had echt met afkomst en uiterlijk te maken. Dat is ook weer een voorbeeldje.

M: Ja. Inderdaad.

R: Het zijn allemaal een beetje standaard voorbeelden, haha. Maar.. Het is wel zo.

M: Ja, zeker. Was daar enige discussie over met de huisgenoten? Het is bijzonder want in mijn andere interviews moest ik mensen überhaupt nog van overtuigen dat het bestaat he, racisme in Nederland. Dus ik zit even te denken wat dan een boeiende vraag is voor jou. Even denken ... Ehm... Heb je zoiets van die meisjes groeien er wel overheen. Ofzo?

R: Dat is wel interessant, want ik denk. Ja, vind ik lastig

M: Mmm.

R: Het verschilt een beetje nog qua huisgenoot. Van 1 weet ik toch dat zij een soort van beeld heeft en dat staat redelijk vast, plus een hele doos waar ze uit kan putten met negatieve ervaringen met jochies van vriendinnen of.. Dat is zo stevig, denk ik, in haar, in haar geheugen dat dat niet zo gauw haar beeld zou veranderen. Plus de kringen waarin zij zich begeeft, wat ik zelf al zei van ik ga ook wel met ja andere soort mensen om, bij hun hadden ze

ook heel erg. Ja, ze zaten bij een vereniging met alleen maar blanke mensen. Een beetje, ook het milieu waarin zij zich begeven, dat ik denk van ja, ik weet dat Marokanen ook heel gezellig kunnen zijn of uit eigen ervaring, ik had vroeger ook een Marokaans vriendinnetje, en daar kwam ik dan graag thuis, en anders eten, en ja ik. Dat zit ook in je denk ik een soort van nieuwsgierigheid naar iets wat anders is, wat ik dus ook niet bij die boeren zie en dan denk ik ja die blijven ook veel meer gewoon zo. Of ja. Tenzij het echt in hun kring komt ook en ze ervaren van nee, dit is ook een leuk mens, en dan het hun beeld kan veranderen. Ja.. ik denk dat het daar heel erg mee samenhangt.. Hoe open jij ervoor staat, dus, of staat jouw beeld echt heel erg vast en ben je te star om dat te kunnen veranderen. En, het gegeven van, ja, komt het op je pad. Ja.

M: Ja, ja dankjewel.

R: Want ik heb bijvoorbeeld ook in het UMC gewerkt, Utrecht, en gezien van eh op de werkvloer, dat ook een heleboel verschillende mensen, een dame van Marokaanse afkomst met een echt platte Utrechtse dame, moeten samenwerken. Nouja, dan moet je wel, en dan komt er op een gegeven moment ook gewoon wederzijds respect. Dat zie je, die gaan gewoon goed met elkaar om, allebei op een heel simpel niveau, om het maar zo te zeggen, maar ehm dan is het niet van, zij hebben allebei best wel hun eigen wereldje en ze staat er niet zo voor open maar het komt wel op hun pad dus dan opent het zich vanzelf misschien wel een beetje. Dat het beeld kan veranderen.

M: Ja. En je zei dat het verschilt een beetje per huisgenoot. En andere huisgenoten zou ze zeggen die leunen een beetje mee daarin?

R: Ja. Wel een beetje. Toch dat dat beeld baseren op iets ja van anderen, ervaringen van anderen, de media, of thuis, van je ouders, ja.

M: Ja nee. Dankjewel. Even zien hoeveel tijd ik heb opgenomen.. Heb jij nog iets wat je wilt toevoegen ofzo. Aan je vele dingen.

R: Ik ben nog wel benieuw wat het gaat worden. Wat is je? Werkt dat zo? Ik heb zelf niet aan de Universiteit gestudereerd. Heb je een onderzoeksvraag?

M: Ehm ja. Ehm. Ik heb de onderzoeksvraag hoe verhouden witte Nederlanders zich tot het Zwarte Piet debat. En daarin doe ik media-onderzoek. Er is een theorie dat mensen die geconfronteerd worden met hun eh privilege dat die mensen daar is de eerste reactie van, van je af zetten. Dat herken ik erg, daarom wilde ik over dat ongemakkelijke gaan.

R: Dan zit je ook wel in de essentie, toch, van hoe we het kunnen verbeteren, in dat punt waar dat ongemak zit bij de reactie

M: Ja Ja.

R: van de blanke op racisme, ja. Of ja dat had ik net ook van achteraf het is heel erg belangrijk om gehoor te geven aan iemand dus mijn leerlingen die zich gediscrimineerd voelen ja he, dat is daar ook zoekende in ben toch. Hoe daarmee om te gaan, Daar niet te snel aan voorbij lopen maar het ook weer niet inzoomen want dat had ik laatst ook, ik gaf les over burgerschap en politiek. En toen eh ging het over vrijheid die ze hier ervaren en hun rol en toen vroeg ik net aan een meisje die als enige best wel ingepakt met hoofddoek loopt en eh he noem je het, eh, in ieder geval helemaal een beetje met een lange jurk, niet heel Westers gekleed en toen vroeg ik net haar van hoe vrij voel jij je? En toen had ik heel erg het gevoel dat ik onbewust erg het vergrootglas op haar ging leggen en dat ik het haar in een ongemakkelijke positie zette omdat zij net wat anders en net wat minder westers was en toen dacht ik och ja, het is ook zo belangrijk, ook als docent zijnde, om daar goed op te reageren. En ja, het is gewoon gevoelig. Het is gewoon lastig. Het komt heel nauw, volgens mij.

M: En als leraar heb je dan misschien een voorbeeldrol?

R: Ja.. En je bent best wel bepalend vind ik in je reactie. Ook als er dan gescheld wordt op elkaar in de les dan denk ik hier moet ik wat mee doen, als leraar.

Frank

7 maart 2016

Marit: Ik heb vragen bedacht voor een kwartiertje, twintig minuutjes. Mijn eerste vraag is: heb je gehoord van het Zwarte Piet-debat... zo noem ik het in mijn onderzoek.

Respondent: Ja

Marit: Ok, en hoe zou jij het debat omschrijven. Ja.

R: voor wat het feitelijk was in mijn ogen ofzo? Nou het is een soort van debat over eh mensen die de traditie van zwarte piet eh ehhh discriminerend vinden. En eeh, dat debat vond dat plaats omdat sommige mensen het ook zien als een stukje eh cultureel erfgoed zeg maar. Dat is een beetje eh denk ik waar het debat over gaat en ik denk dat eh ja het met name te maken heeft met een stukje eh onbewuste zaken. Dat mensen niet goed op de hoogte zijn zo van eh van beide kanten eigenlijk niet, van elkaar. Dus de ene niet zo van de ehh traditie, en de ander eh is zich over het algemeen helemaal niet zo bewust van dat ze daarmee toch vaak kwetsend zijn. Of kunnen zijn. Of dat. Of waarom dit als kwetsend zou kunnen ervaren. Dat mensen er helemaal niet van op de hoogte zijn.

M: Ja?

R: Het komt ook denk ik dat mensen het helemaal niet bewust doen als iets eh discriminerends. Maar eh he ik he als ik naar mezelf kijk vroeger met zwarte piet dat was ook iets leuks om te zijn. Zwarte piet. Je was niet de *loser* ofzo .. je was geen slecht persoon als je Dus mensen vonden dat ook heel leuk. Maar ja. Als je je dan ff bewust van wordt van ja sommige kenmerken enzo ja die zijn wel een beetje echt wel he dan kan ik me wel voorstellen dat sommige mensen dat aanstootgevend vinden ofzo

M: Ja?

R: En uiteindelijk eh. Ik heb der dan ook een programma over gezien dat mensen op zoek gingen naar de gulden middenweg, ofzo, maar dat eh, dat lost dan ook weer niet echt iets op.

M: mmm

R: En ik heb ook gezien, een ander programma, hahaha. Dat ze dat dan deden in Londen. Dan gingen ze als zwarte Piet verkleed.

M: Ok?

R: Heb je dat gezien?

M: Jaa,,

R: Haaaaa. Toen werden ze echt helemaal. Hahahah

M: Dat is nu een klein jaar oud? Die documentaire?

R: Ja, dat kan wel ja. Dan zie je als je dat uit de context haalt hoe het echt als discriminerend kan worden ervaren. Nou dat is een beetje wat ik ervan weet.

M: Nou. Super.

R: Ja.

M: En ehm hoe hoe lang zou jij zeggen dat je van dat debat al eh. Als je het in jaren zou moeten schatten ofzo?

R: Nou Jaaa. Het is wel een aantal jaren al gaande. Ja.

M: Ok.

R: Ja, het is wel iedere keer komt het weer terug he dan zo rond 5 december. Het is altijd eh actiegroepjes enzo die dat eh naar voren willen brengen. Maar het is ook echt zo wisselend hoe erop wordt gereageerd want ik zag ook mensen uit de Bijlmer die dan zelf ook gekleurd

zijn en die zeiden ja wat maakt mij dat nou uit weetje we wonen nu in Nederland en eh weet je. Terwijl ook eh blanke mensen die juist ook weer helemaal het asociaal vinden dat het op zo'n manier gebeurt. Maar ja ik vind het wel interessant. Maar ja ik ben er al wel meerdere jaren van op de hoogte.

M: De derde vraag die ik heb is: hoe zou je jouw mening omschrijven over het debat?

R: Mijn mening is denk ik genuanceerd. Zowel van beide kanten. Ik vind het eh, ik vind het echt eh zeker met die eh grote rode lippen en die oorbellen enzo eh en dat kroeshaar dat vind ik wel echt eh ja hahahaha dat kan je ook niet zeggen en dat zwarte gezicht hahahahahaha dan heb je alles weet je wel maar juist door die andere kenmerken want zwart is op zich ook helemaal niet verkeerd denk ik maar eh En ik snap ook echt. Je moet ook wel echt gevoel hebben voor die eh voor die traditie. Weet je wel. Want anders gaat het echt botsen. Weet je wel. Dus mensen moeten echt veel meer van elkaar op de hoogte zijn. Ik snap echt dat het heel erg kwetsend kan zijn maar ik ja, ga het maar bij sommige dorpen waar dat al zolang is hier hebben zich daar nog nooit over nagedacht. Die moet je ook de tijd geven om daar aan te wennen weet je wel. En ja. Uiteindelijk vind ik gewoon dat het gevierd moet blijven worden maar dan eh ja je zou gekleurde pruiken kunnen doen al sowieso weetjewel dat soort dingen. En weetjewel

M: Ja. Dus eigenlijk de raciale kenmerken of de de de. Dat je dat niet gaat nadoen in je kostuum of dat je niet stereotype (...)

R: Nou het kostuum mag van mij wel blijven dat is zo vrolijk weet je wel Met zon veer weetjewel. Want dat had ik dus ook gezien van die ene. Dat ze samen op pad gingen naar eh van hoe moet zwarte piet en dan geen zwarte piet meer er dan uit zien. He dan moesten beiden kampen dat dan gaan maken van hoe zou het er dan uitzien. Maar dan wordt het al heel snel iets anders he. Want dan gingen ze dus ja met de Nederlandse vlag en oranje.

M: Oja.. ja dan wordt het eh...

R: Ja, dan wordt het. Dan krijg je een soort van voetbalsupporter of dan krijg je een eh ...

M: Ik kan me voorstellen dat het juist dan de creativiteit en dan wordt het een soort nieuw ontwerp

R:

(minuut: 06:26.)

R: Ja dan werd het helemaal niks meer. Dus ik zou eh echt wel die pakken zou ik denk ik wel houden .En eh. Dan een paar zwarte gezichten, en dan een paar paarse gezichten, blauwe ofzo. En dan met die eh pruiken, gekleurde pruiken ofzo. En dan eh ja beetje regenboogachtig misschien ofzo, dat het ook gewoon vrolijk blijft.

Dus, maar ik vind ook wel dat je ook echt eh. Ik snap ook wel dat mensen het niet leuk vinden dat ze aangesproken worden van jij discrimineert, eh. Dat ze denken van ja dat doe ik helemaal niet, en ik geloof ook echt dat ze dat ook niet eh, niet altijd, doen. Omdat ze zich ook gewoon niet bewust zijn dat ze dat doen. Daarom vond ik die eh die documentaire in Engeland echt heel verhelderend weet je. Dat je het hele concept uit de context in zo'n Engelse setting plaatst. Ja dan zie je van wat is dit joh van een gekkigheid. Ja dat haha, dat is heel apart.

M: Wat ik wil betrekken in het interview is het idee van conditionering. Dus dat we al van jongs af aan beelden te zien krijgen om dingen niet als racistisch te zien en zoals jij aangeeft maakt het in een andere context plaatsen echt uit. Pas toen ik, een wit persoon, zag dat, oh, dit is een wit persoon die zich donker schminkt, pas toen zag ik oh, dit klopt niet. Daar heb ik, ik ben nu 27 jaar, daar heb ik 25 jaar over moeten doen. Tegen conditionering moet je als wit persoon, heb ik gehoord, hard werken om daar weer vanaf te komen. Maar ehm ,daarom vroeg ik me af of je wel eens gehoord hebt van racisme in jouw omgeving. Of dat je dacht van "hey, dit komt bij mij niet voor".

R: Racisme komt voor in mijn omgeving, mm. Die conditionering bij Zwarte Piet kan echt wel plaatsvinden, als je dat zo zegt. Maar ik heb zelf nooit in sinterklaas geloofd. Dat lukt niet bij mij. Maar het beeld van moren klopte wel in mijn hoofd. Want met de traditie kwam Sinterklaas immers ook uit die omgeving vandaan. Die kleur die paste erbij. En voor mij was

het iets exotisch en moois. Ik wilde juist zwarte piet ook zijn. Ik wilde niet sinterklaas zijn maar ik wilde zwarte piet zijn. En ik had voor mezelf wel een soort van verhaal van nou ja, maar ik kan me wel voorstellen dat als je zelf zo'n kleur hebt, dat je dan denkt van ja, dat zijn de hulpjes. Of dat zijn de ... eh.

Maar goed. Ja. Komt racisme in mijn omgeving. Ik denk dat niet iedereen z'n verhaal heeft als jij. Ik denk wel dat er mensen bij mijn basisschool. Ik denk wel dat mensen bij mijn basisschool een soort van eh. Dat er wel mensen waren die daarin een soort van onbewust zijn van racisme dat ze uitdragen. Ik denk wel dat dat voorkomt, ja. Dat ze zich daar dan ook echt niet van bewust zijn.

Maar het komt ook eh. Het heeft ook te maken met of je het onderscheid dat je maakt inferieur en superieur vindt. Dat was voor mij niet zo. Zwarte piet was niet inferieur, het was juist de aantrekkelijke figuur die je juist zou willen zijn. Ofzo. Ik heb ook nooit problemen gehad met andere culturen. Ik vond andere culturen ook altijd heel interessant... Maar, ik kan me echt voorstellen dat het uitmaakt welke scheidslijn je trekt. Dat je er echt door gekwetst wordt. Als Zwarte Piet dom wordt neergezet. Jaa, dat kan ik me echt super goed voorstellen. En ik denk wel dat heel veel mensen dat toch ook wel denken hoor. Dat het toch een beetje inferieur ook juist wel is, ofzo. Of een beetje dommig. Ik denk wel dat het er, ja..... .

M: En heb je concrete voorbeelden van de basisschooltijd? Dat je zegt van, nou daar kwamen wel dingen in voor die ik achteraf ehm zou zeggen van ook al was ik me er toen niet van bewust, dat was wel racistisch?

R: Niet specifiek over Sinterklaas? Ja, ik denk wel. Je hoorde weleens mopjes en grapjes ofzo. En die zijn wel eh racistisch. Uiteindelijk.

M: Ja

R: Mm, ik weet het allemaal niet meer. Jaa. En ik heb ook wel op een gegeven moment. Dat was op de latere school. Toen kreeg je ook *white power* ding enzo. Dat is wel echt racistisch natuurlijk. Maar. Holland Blank en Eigen Volk eerst. Dat zag je ook weleens. Ja. Maar goed wet je. Ik kijk daar ook weer bijzonder tegen aan want. Die mensen moet je namelijk ook niet discrimineren, zeg maar, dat dat eh dat zie ik nu ook bij de asielpolitiek zie je dat ook heel veel. Dan geeft 1 partij een demonstratie en dan gaat een andere partij ertegen demonsteren. Dus linkse mensen. Ik vind dat ook niet slim ofzo. Ik vind dat iedereen recht heeft op

demonstratie. Die linkers ook en misschien heb ik daar ok wel meer sympathie voor, natuurlijk, maar ... Als het dat dan ook weer zo tegenover elkaar gaat zetten dat .. Je moet ook eh de andere mensen moet je ook serieus nemen. Want eh. Door te zeggen oh ja je discrimineert en het is allemaal onzin neem eh wordt het nooit inclusivisties zeg maar. Weet e dan wordt het alleen maar polariseren en dan moet ik ook eerlijk zeggen als ik af en toe zag hoe het eraan toe ging, klaarblijkelijk, bij bepaalde gemeentes over die asielzoekerscentra, daar werden ze helemaal niet gehoord. En.. dat vind ik gewoon niet goed.

M: Ja?

R: En eh. Je moet die mensen gewoon opvangen hoe dan ook. Maar je moet dat wel doen in samenspraak met die mensen. En je moet ook begrijpen dat sommige mensen dat gewoon eng vinden. He. Ook door alle journaalbeelden die je ziet. Het is eh, ik bedoel eh, er gebeuren in Europa heel weinig aanslagen, maar ja als je dan weer zoiets hebt als in Parijs, of zoiets in Keulen, dat hoor je weken lang en 4 x per dag. Dan moet je ook je voorstellen dat mensen daar ongerust over worden enzo. Zo moet je het ook bekijken. En hetzelfde geldt met die in die tijd met die white power mensen ook. Ja dan gebeurt er ook iets eh die die hun wereld verandert ook. Ofzo. En dat vinden ze.. Daar worden ze bang van. Dat hun vertrouwde wereldje. Dat zijn processen. En dat is hetzelfde ook met die Zwarte Piet-eh ding, dat zijn allemaal processen en daar moeten mensen gewoon aan eh wennen. En soms heb je van die mensen die ja die aan daar zo expres op zitten van eh, je bent echt slecht enzo maar je moet ook begrip voor opbrengen. Om elkaar te begrijpen. Dat is echt eh. Denk ik heel belangrijk. In al deze discussies.

M: En hoe zou jij.. Je zegt er zijn mensen, white power bijvoorbeeld zijn bang dat hun situatie verandert, of voor invloeden, hoe zou jij verder ... Snap je het dan ook nog waar die angst vandaan komt?

R: Ja.. Dat snap ik wel. Waar die vandaan komt. Los van dat ik zeg dat het goed is. Ik keur het af natuurlijk. Maar ik kan heel ged begrijpen dat mensen er bang voor zijn. Het is vaak heel irrationeel. Maar dat maakt niet uit weetje. Dat is altijd met die eh als je kijkt naar eh bijvoorbeeld eh Adolf Hitler dat was irrationeel maar

M: maar Half Duitsland ging met hem mee

R: Ja, precies weetje. Dan ben je er niet in mijn ogen als je zegt, ja stom weet jewel. Ja dat kan je heel makkelijk zeggen als gestudeerde figuur die een heleboel kanten van de wereld heeft gezien. Die door zijn ouders naar allerlei landen is meegesleept. Eh, ja. Ja daar sta je dan heel anders in. Maar als jij eh in zo'n achterstandswijk zit en er komen ineens allemaal culturen waar je niks van snapt. He, waar je waarschijnlijk ook niet de moeite voor doet om je in te verdiepen. Maar dan gaan er al hele andere beelden ontstaan. Dus dat is wat ik bedoel met het serieus nemen. Van natuurlijk moet je die vluchtelingen opnemen maar die Merkel heeft ook maar bepaald van hup we kunnen dit. Maar als je dat te veel doorduwt dan kan er zomaar eh die balans doorslaan in zo'n land. Als je dat te rücksichlos doet zeg maar.

M: Mm?

R: Dat zijn echt spannende dingen. Vind ik. En we kunnen nu best wel een hop maar we moeten net vergeten dat we ook nog best eh. We moeten niet denken van nou hier in Europa is iedereen eh super tolerant en snapt het allemaal maar, alles. Dat is echt niet zo. Er zijn best wel wat onderstromen en die moet je dus ook eh, ja, serieus nemen.

M:

R: Ja, je moet elkaar kunnen begrijpen, ofzo. Ja, snap je. Anders komt het nooit bij mekaar.

M: Ja.

R: Dat is wel heel lastig.

M: Ik denk ook dat het heel... Ja, als je het dan hebt over boemannen ofzo. Dat eh het heel, dat je wel denk ik terecht aangeeft dat als je in een strijd gaat. Ik zeg niet dat iemand die racisme ervaart het maar allemaal moet pikken .. weet je wel.

R: Nee. Absoluut niet..

M: Dat zeg ik niet. Maar ik snap wel eh het zeggen van het het is erg makkelijk om dan, protest, zoals dat dan geschreven wordt in de media, van, dat zijn allemaal asociale mensen

die, dat zijn de nieuwe boemannen ofzo, die heel erg tegen vluchtelingen demonstreren. Ja, dat zeg je terecht, van,

R: Ja, je markeert ook weer een hele groep. Dan ook. Gelijk. Je stigmatiseert ze dan ook. Waardoor ze zich uiteindelijk ook zo zullen gaan gedragen. En ja, dan ben je verder van huis. Terwijl er echt wel heel veel mensen tussen zitten die zouden zeggen, van eh, nou eh ja, als er met ons van te voren serieus was overlegd van hoe kunnen we dit nou goed in die wijk plaatsen, dan was er veel meer mogelijk geweest. Door alleen maar te zeggen van nee, hoor kom maar hierheen en dan whap. Ja dat is sowieso tegen, tegen alle politieke etiquette in, enzo.

M:mmm

R: En kijk, je moet natuurlijk een vuist maken tegen racisme, he. He dat echt die incidenten, zeker als het gaat om geweldsincidenten of wat dan ook, daar moet je natuurlijk helemaal afkeuren. En dat moet je ook eh bestraffen. Maaar. Als je wilt dat het ophoudt, dan moet er sprake zijn van wederzijds begrip. He, en en dat is gewoon een langdurige investering. En eh, eh, dat begint op scholen en weet ik het allemaal waar. In die wijken ook. Maar eh dat helpt niet door te zeggen zeg maar van “wat jij voelt is eigenlijk helemaal niet eh. Dat slaat helemaal nergens op.”. Of je bent fout. Maar meer van “waar komen jouw angsten vandaan? Waar waar waarom ben je nou bang. Vertel me dat nu eens even. Als je daar dan eh omgaat. En mensen leren dan voor zichzelf ook te ontdekken van, oh nee, het valt eigenlijk allemaal best wel mee. Dan zullen die mensen uiteindelijk ook niet meer gevoelig zijn voor racisme. Ja.

M: Ja. Nee.

R: Denk ik.

M: Ja, Gaaf. Even zien. Ja nog, misschien 1 vraag. Ehm. Een term die veel gebruikt wordt is het idee dat je white privilege hebt. Dat was ook in die film, over Londen. Dat je als wit persoon of als blank persoon een bepaald privilege geniet wat niet wil zeggen dat je onderdrukking geniet op andere onderdelen van je identiteit. Het is niet zo dat omdat je wit privilege hebt dat er niet andere vormen van systematisch eh eh discriminatie ondervindt. Er

zijn voorbeelden van dat mensen op hun geloof worden eh onderdrukt. Of er zijn voorbeelden van dat mensen op of ze valide of niet, stel dat je gehandicapt bent dan ervaar je bepaalde discriminatie die andere mensen niet ervaren. Of bepaalde lasten.

R: Wat denk je van intelligentie? Dat is er ook wel eentje, weetje.

M: Ja.

R: En dat hangt ook samen met die waar we het hiervoor over hadden, soms zijn het ook sociale lage klasse die gediscrimineerd worden maar ook die discrimineren. En die mensen zijn niet altijd... Als je maar slim. Ja je bent dom en dat kan niet. Ja misschien is iemand wel echt dom. Haha. Ja weetjewel. Dat is wel! En dan zit je ermee. Dan wordt je ook veel heel dingen uitgesloten!

M: Ja.

R: Ja dan wordt je ook uitgesloten voor sowieso de beste banen en de beste studies. Maar, sorry. Ja?

M: Ja. En bepaald respect.

R: Jaha, mensen kijken op je neer. Dat zeker. Maar goed eh sorry.

M: Ja, dus ehm. Het begrip wit privilege, ehm. Denk jij dat dat... ik heb hier opgeschreven, denk jij dat dat bestaat, haha. Maar: meer van. Denk jij dat jij voor jezelf, dat mensen om je heen die wit zijn, bepaalde privilege ervaren die andere mensen. Dat mensen die niet wit zijn ontbreken. Zou je dat..

R: Nou, het is denk ik meer dat ontbreken. Ik denk niet echt dat het privileges zijn. Ik denk meer dat eh het zo is van , zo zou het moeten zijn.

M: Oja?

R: Maar ik denk niet dat het voor iedereen zo is. En ik denk wel dat het daar wat mee te maken heeft. Eh..

M: Je ziet het niet als een soort bonus, maar meer van zo zou het moeten zijn..?

R: Ja, zo zou eh. Het zou zo voor iedereen moeten gelden zeg maar. En ik denk niet dat het voor iedereen ehm altijd geldt.

M: Ja, het geldt bijvoorbeeld (...)

R: Het zijn vaak kleine dingen he, of nou ja klein. Het kan zich openbaren in kleine dingen, denk ik. Maar ook wel ja als het echt gaat om eh, ja als je iemand hebt die toch die baan krijgt omdat die blank is ofzo, en die ander niet eh. Ja dan is het toch eh.

M: Kan levensveranderend zijn in principe.

R: Ja exact. Maar ja. Aan de andere kant moet je ook zeggen van ja. Als het dus iemand is die eh, niet omdat hij blank is maar omdat hij echt die taal veel beter beheerst dan die ander. Ja dan is het. Ja dan vind ik et ook wel weer anders, want ja als bedrijf wil je het beste. Als het dus zeg maar als het om taal te doen is zeg maar. Weet je wel als je dus echt een communicatiefunctie hebt dan kies je toch echt wel voor die taal. En ja dan is het natuurlijk gewoon procentueel vaker dat een eh een autochtoon, of inheemse, die taal beter beheerst. Maar ik geloof vast, en dat vind ik ook wel jammer aan de discussies die je hier. Ook als je wel kijkt naar hoe het in het verleden is gegaan, vaak het aspect tijd. Zowel van beiden kanten. Zo van. Sommige generaties zijn hier pas net. Dus dan moet je ze ook de eh rust en de eh de ruimte geven om aan deel samenleving te wennen. Maar het geldt ook een beetje van die andere kant af, weet je wel, soms worden ook wel eh, heel erg nel verwacht van eh, ja hallo die mensen hebben allemaal een nieuwe auto en dit en dat. Ja, maar als je dan bij de blanke privilege generatie kijkt. Als ik bijvoorbeeld kijk naar mijn eigen oma en opa, nou die hadden het ook echt niet breed. En dat wordt soms ook wel eens vergeten, ja daar zitten generaties tussen. Wij hebben het nou net zo met dat er nu het studeren inderdaad en naar school gaan, dat is echt nog niet zo lang voor iedere voor iedereen hier in Nederland weggelegd.

M: Ja.

R: Ja net zoals als je kijkt naar Marokkanen, nou zijn er echt heel veel Marokkanen die opgroeien echt in eh Nederlandse basisscholen, die zullen echt weer beter gaan presteren en die zullen beter gan contact leggen dan hun ouders, dus ik denk ook van de andere kant ik zou wel eens willen weten hoe dit probleem eruit ziet over twee generaties. Of we dan uberhaupt nog een eh probleem hebben. Als je kijkt naar bijvoorbeeld Surinamers ofzo. Dat is nu nooit nooit hoor je er meer wat over. Terwijl toen ze hier waren hoorde je er heel veel over.

M: Ja. Dat is waar..

R: Ja.

M: Nou ik denk wel. Ik weet niet of het eventueel, dat het een vooroordeel is dat ehm, mensen met eh, Marokkaanse mensen de taal minder goed kunnen. Je zei van stel dat het over communicatie gaat ..

R: Jaha nou ik denk dat het logisch is ofzo. Ja maar waar het om gaat denk ik is dat je ze niet op voorhand al niet moet uitnodigen. Weetjewel. Dat is een vooroordeel. En als jij gewoon kijkt naar een cv en je ziet een Marokkaanse of een Turk of weet ik wel wat, nou dan moet je hem ook uitnodigen. Dat wel. Maar als dan blijkt uit zo'n gesprek van iemand zegt brbrbrbrbr. Ja dan, ja dan kun je nog zeggen ja ik vind het belangrijk dat we juist die mensen dat we ik geef hem een baan. Ja persoonlijkheid. Dan past het wel beter . Maar weet je heel veel mensen die zijn of ten minste zo denk ik dat het dan gaat, bedrijven zijn gewoon bang dat ze klanten verliezer ofzo. Daar hangt het dan mee samen, denk ik. En natuurlijk heb je, heb je als autochtone Nederlander heb je gewoon een eh voordeel mee, vaak.

M: Ja. Omdat er misschien niet eens over na wordt gedacht dat je taal wel

R: Nee, terwijl , terwijl dat is helemaal ! In eh, in eh theorie zou die Turk eh heeft helemaal geen spelfouten in zijn ding en jij ook niet. Dan zou het net zo goed Nederlands of misschien wel beter Nederlands moeten kunnen spreken. Ja natuurlijk. Maarmaarmaar dat gebeurt vaak niet. Maar.. jaaaaa. Het heeft vaak ook weer echt te maken met misschien ook wel de economische toestand hoor die we achter de rug hebben. Dat speelt daar ook altijd wel in mee. Als je ziet van eh ja, zo veel meer werkelozen zo veel meer vraag. Waar ga je op

selecteren? Weet je dan ga je als een soort van eh dan gaan mensen misschien toch wel weer nog makkelijker zo denken ofzo.

M: Ja!

R: Weet ik niet. Maar dat denk ik haast wel. Terwijl als je dus eh die tijd hebben we ook gehad, dat we eigenlijk overal mensen te kort kwamen, dan is iedereen opeens welkom. Dat hebben we ook gehad eh, gastarbeiders, überhaupt. Maar dat eh dat is wel echt ehm debet altijd aan deze dingen, er wordt gewoon niet op een goede manier eh over nagedacht. En niet op een goede manier eh, dus al die problemen die we hier vaak hebben die hebben we ook zelf gecreerd. En dat is, dat vind ik gewoon zo storend. Eh en, ja, van je zet ze allemaal maak bij elkaar die mensen. En het hele verhaal wordt ook niet duidelijk gecommuniceerd. En met gastarbeiders, wij hebben ze nota bene hier zelf heen gehaald en dan zeg jij nu minder marokanen. Dus waarom haal je ze dan eigenlijk naar binnen? Want toen waren ze wel goed. Nou en als je dan ziet hoe eh het er aan toe ging. Met die selecties in Marokko, dat daar dan zo'n blanke man zit, zo jij wel jij niet, nou dat is echt beschamend. En daar blijkt dan ook wel dat er totaal niet hebben verdiept in die cultuur. Maar gewoon kijken van eh we hebben snel goedkope arbeidskrachten nodig. En waar haal je dan de Berbers. Een hele Berbercultuur, nou als je dan allemaal Berbers bij elkaar zet enzo in een totaal vreemd land waar de overheid juist op dit soort fronten een heleboel beslist, ja dat is vragen om problemen, want die Berbers hebben juist natuurlijk aangeboren wantrouwen naar de overheid toe omdat ze in Marokka vaak ook vervolgd werden. Enzo. Weetje. En dan ga je weer het onderwijs doen. Heel veel van die Marokaanse jongens zijn ontzettend goed met hun handen enzo. En dan ga je het hele LBO en MLO en weet ik het allemaal wat het is, ga je helemaal vertheoretiseren met extra vraagstukken in moeilijk te lezen Nederlands, waardoor die mensen allemaal *drop outs* zijn in school. Dan ben je toch niet. En dan ga je daarna zeggen ja die Marokanen vallen allemaal uit. Ja. Terwijl zij eh, als je zegt zo doe je een uitlaat en zo doe je dit, dan doen ze dat meteen. Dus waarom houdt je ze dan niet binnenboord? Dus dat is eigenlijk dan, zo creer je eigenlijk die problemen omdat je dan niet goed overnagedacht wordt. Terwijl als je even denk van, nou die mensen zijn hier, wij hebben ze gehaald, ze gaan echt niet meer weg. Hoe gaan we er nu op een goede manier mee om? Denk ff aan het onderwijs. Want dat is gewoon essentieel. Maar dat daar wordt dan niet goed over nagedacht en dan eh ja. En ja. Als je dan kan ik me zo ook weer voorstellen of begrijpen dat als jij eh val goede wil bent en waar je overal waar je komt op scholen wordt je, kan je het niet goed volgen, en daardoor val je buiten de boot, maar

je wil overal werken maar je kmt nergens aan de bak, ja dan zal ik ook wel misschien de crimiinaliteit in gaan, zou ik ook niet gek vinden dan op een gegeven moment. Weetje, jaa, het is nooit goed te praten. Maar het is hetzelfde begrip als dat je met zo'n blanke racist ook mee kunt gaan. Zonder dat je allebei goed keurt weet je wel.

M: Ja?

R: En die nuance mis je nu gewoon heel erg. Als Wilders zegt De Antillen is een boevennest, ja, weetje. Ook weer zoiets, wij hebben dat "boevennest" gecreerd. Wij hebben mensen uit Afrika gehaald voor grof geld. Hebben dat daar op de Antillen een soort van selectie station gemaakt. Iedereen die gezond was ging rechtdoor en iedereen, niet, die bleven daar achter.

M: Ja. Dat klopt. In de term "boevennest" zit ook een soort ontmenselijk. Want a. mensen hebben geen nest, dus dan spreek je al bijna over niet mensen. Het is heel naar, boevennest.

R: Het is heel naar. Terwijl wij heel veel eh..... ja. Ja.

M: Ja. Goed.

Amke

26 februari 2020

Ik: Waar ik dacht dat we misschien mee zouden kunnen beginnen is, ehm, sinds 2016, heb je het debat een beetje gevolgd ofzo? Of was het toen ik jouw contacte dat je dacht 'oh ja wat is dat ook alweer?', of...

Amke: Ja ik heb het wel een beetje gevolgd. Het is niet dat ik denk ik alle ins en outs ervan weet, maar

Ik: Ja

A: wel een beetje

Ik: En kan je dat verder toelichten?

A: Ehm. Ehm, even denken hoor. Ja dat er, dat er steeds meer ehm, volgens mij zijn er steeds meer scholen de afgelopen tijd die hebben gezegd van

Ik: Oh ja.

A: we gaan de hele Pieten, of eigenlijk volgens mij was er echt een tweestrijd, van sommige scholen die zeiden van: Oké, we gaan het helemaal anders doen, er mogen geen zwarte pieten meer komen, alleen maar kleur en roetpieten en *whatever*. En volgens mij een paar scholen, vooral in het Oosten, die zeiden van: wij doen gewoon mee met de standaard eh

Ik: Ja

A: of ja met de ouderwetse manier. Ehm en ik heb wel meegekregen zeg maar die protesten, die wel echt hard tegen hard gingen.

Ik: Ja ja.

A: Maar ik weet zeg maar nu niet wat er landelijk, zeg maar wat er geadviseerd wordt vanuit de overheid bijvoorbeeld.

Ik: Oh ja, ja op dat niveau.

A: Ik weet niet wat dat nu eh.

Ik: zo ver ik weet, pin me er niet op vast, maar volgens mij is het nu, vorig jaar of het jaar dat voor al gezegd dat ze vanuit het ehm landelijke intocht inderdaad roet pieten of anders gekleurde pieten, dat je ineens gele of rode ehm

A: Ja

Ik: en niet meer zwarte pieten. Dus echt die, je weet wel, mij staat dan bij zo'n zaterdag dat je dan voor de tv gaat zitten en dat er overal al sinterklazen binnen komen

A: Ja

Ik: Maar die nationale, met die bekende stem en dat bekende paard, dat die optocht anders is.

A: Ja ik denk dat ik afgelopen tijden ook wel veel meer ehm, er is wel veel meer uitleg gekomen over waarom het eventueel racistisch zou kunnen zijn en dat heel veel, ja, ik wist er eigenlijk nauwelijks iets van af.

Ik: Ja

A: ehm maar door dat je daar veel over hoort en ook veel meer verhalen dat mensen dat inderdaad vervelende vinden, daar is wel veel meer aandacht naar gekomen, dus dat is eh

Ik: Ja, ja. Zou je zeggen dat het begrip ook bij jou vergroot, ofzo. Bedoel je dat ook?

A: Ja ik denk het wel. Ik denk wel dat ik nu ... ehm ... ja ik had niet gedacht dat er zo'n, dat er dus blijkbaar zo'n grote groep was die dat toch echt wel vervelend vond ehm, en dat die blijkbaar echt wel groter was dan ik dacht, ehm, en ik moet zeggen dat ik ook wel de

afgelopen tijd wel vaker dacht, en dat komt ook doordat de vriendin van mijn broer is eh Amerikaans is, en ik weet de eerste keer dan mijn broer dat toen ging uitleggen aan haar, van hoe het feest in elkaar zit en wat er gebeurt en nou ja, zij dacht echt van: hoe kan dit? Van, een witte man en een groot paard, die dan naar binnen komt en allemaal nou ja, zwarte mensen die de pakjes dragen ...

Ik: Oh jeetje, haha.

A: Nou ja, eigenlijk ziet het er gewoon, als je een foto, als ik nu een foto zie, dan denk ik ook van: oké dit ziet er eigenlijk heel fout uit maar dat is, ja doordat ik ermee ben opgegroeid, heb ik er nóóit zo naar gekeken.

Ik: Ja.

Tijd: 6:50

A: Dus eh nu, ja misschien komt dat doordat je dan wat ouder bent, ofzo, of omdat je er, of omdat er dus meer vanuit de andere kant wordt belicht van hoe het kan zijn dat je daardoor meer denkt, ja misschien is dit wel een beetje fout ofzo.

Ik: Ja; ja. Een perspectief wissel inderdaad, van leg het uit aan iemand anders die andere ideeën heeft, dan wordt het ineens lastig.

A: Ja; ja.

Ik: Ja, en zou jij denken, dat is 1 van mijn interessegebieden in de thesis, er zijn theorieën dat mensen bang zijn, en vooral witte mensen of blanke mensen, om het überhaupt over zwarte piet te hebben. Dat ze er, nou ja, zou jij het zeggen dat je dat zo ervaart? Dat je dus eigenlijk een beetje een rem voelt, om als die, stel je zit in de bus, en je hoort mensen erover praten; of je zit in de klas, of je studie, en je hoort mensen praten, ja hoe voel jij je dan? Hoe voel je dat?

A: Ehm.

Ik: tenminste, bij mij kom je niet over als iemand die moeite heeft met dat soort zaken bespreken ...

A: Nee ik denk het niet. Ik denk wel dat als ik met familie ben of met vrienden, dan vind ik dat prima om erover te praten, omdat ik weet dat het dan niet uit de hand loopt, alleen ja, inderdaad misschien in de klas of in de openbare ruimte of in de bus, ofzo, ja, de spanningen zijn zo hoog opgelopen af en toe dat ik daardoor nu niet zou denken, oké ik ga daar nu eens even helemaal; ik denk dat ik dat überhaupt niet zou doen, over iets, dat ik dan ... met mensen die ik helemaal niet ken, dat ik daar dan in drop en mijn verhaal ga vertellen.

Ik: Nee; nee.

A: Maar

Ik: Je voelt ook een bepaalde, twijfeling die misschien zelf met veiligheid te maken heb? Als je zegt van “de spanningen lopen zo hoog op”.

A: Ja.

Ik: En of misschien niet eens fysieke veiligheid, maar meer van eh. Je wil niet iemand boos maken.

[tegelijkertijd]

A: Ik weet niet. Ja, ik zou me niet in zo'n discussie willen storten. Want ehm,

Ik: Nee

A: Ja, want daar zou ik 1 geen zin in hebben en

Ik: Nee

A: Ik heb daar niet de behoefte toe om ...

Ik: Nee, heb je wel eens gemerkt al? Of al, alsof je dat van plan bent. Maar heb je het al eens gemerkt dat het bij iemand begon, dat je op een gegeven moment dacht, oh; laten we maar over een ander onderwerp gaan praten.

A: Ehm ... Even denken hoor.

Ik: mag je ook breder trekken hoor, als dat

A: Nee, misschien. Ik weet niet of dat ook echt is gebeurd maar als ik nu met een vriendengroep zou zijn en we hebben het erover, ehm, en er zijn mensen die er net wat anders over denken, ik denk dat er dan wel snel wordt gezegd van: nou zullen we dit ff lekker laten, omdat het een beetje een *ongoing* discussie wordt, eh, waar niet een goed of een slecht, ja in ieder geval ik heb niet het gevoel alsof mensen er snel uitkomen dan.

Ik: Ja.

A: Dus ik dat je dan wel sneller denkt van, ja hoe zeg je dat, laten we het daar maar niet over hebben.

Ik: Ander onderwerp. Eigenlijk een beetje zoals je misschien ook met politiek zou doen.

A: Ja dat je het toch vermijdt ofzo. Ja inderdaad. Bijvoorbeeld met die hele Wildersdiscussie ofzo, dat je denkt van eh, nou als er een heleboel verschillende meningen zijn, laten we dat nu maar even niet hier gaan bespreken.

Ik: Ja. Ehm. Oh ja, ben je, heb je al een beetje beantwoord misschien, maar ben jij, misschien kan je er nog wat meer over praten: of je er anders over bent gaan denken. Je had in 2016 gezegd, ehm, dat je het natuurlijk serieus moet nemen als mensen zeggen van ehm: ik stoor me hieraan, op een persoonlijke manier; maar dat je wel twijfelde of het nodig was om een kinderfeest eh, dat je zegt van: a. is dit het moment om protest te doen, maar ook wel van: is dit, dit is niet zo bedoeld en bovendien is het voor kindjes, dus is dit het moment. Zou je denken van, of je voor je gevoel anders bent gaan denken?

A: Ehm. Ja, misschien wel. Ik weet niet of ik op dat moment, wat ik nu heb van: inderdaad het is een kinderfeest, ehm, eh en ik denk dan met name van die protesten: laat het lekker. Maar ja dat is natuurlijk makkelijk gezegd, maar ik heb oké het is een kinderfeest. Een kind maakt het echt helemaal niets uit of het een zwarte piet is of een kleurenpiet of een roetpiet, of *whatever*. Maar. Dus ik denk dat ik daar, als je vergelijkt met 4 jaar geleden, dat ik daar nu makkelijker zeg van, ja dat is eh. Ik denk dat ik daar toen misschien ook niet zo veel problemen mee had, maar dat ja weet je ik heb het nooit zo gezien zelf, maar nu denk ik van ja, als er van zo'n grote groep, die dus de afgelopen tijd duidelijker is geworden dat er zoveel mensen toch wel een probleem mee hebben, dan heb ik zoiets van als het dus inderdaad zo'n probleem is dan doen we het op een andere manier. Ik ben daar niet heel conservatief in, in dat ik denk van... ik eh. Voor het kind maakt het uiteindelijk helemaal niets uit.

Ik: Dus op een bepaalde manier zet je nog steeds wel het kind centraal, als in ... Dat is wel boeiend, want je zegt nog steeds het is een kinderfeest, dat moet je niet vergeten en tegelijkertijd, kinderen (ik vermoed dat het ook zo is) als je een ander cool figuur erin zou zetten. Zouden kinderen dat ook heel spannend of leuk, sommigen zijn trouwens super bang voor dingen als zwarte piet, haha.

A: Ja.

Ik: of sinterklaas, maar als je dat goed doet, pedagogisch gezien en kindjes zijn er niet bang voor, dan zouden ze inderdaad ... dan zouden ze enthousiast kunnen worden van iemand die verkleed is als een aardappel zeg maar. Als je dat op de juiste manier aanpakt.

A: Ja, ja en ik weet niet, misschien, ik weet ook niet of het invloed heeft, maar ik ben ook verder helemaal niet Christelijk opgevoed of met een andere geloofsovertuiging waarbij je bepaalde tradities kent die je, waarvan je weet, dat mag echt nooit veranderd worden. Ehm. Ik weet niet, misschien heeft dat wel invloed op het eh ...

Ik: Mmm.

A: Dat je daardoor minder makkelijk denkt van oké we gaan het even helemaal veranderen.

Ik: Ja, dat kan ik me voorstellen.

A: Maar ik heb dat zelf niet eh ...

Ik: Nee. Ja. En als je inderdaad met, nou de vriendin van je broer, zij wonen in Nederland hè, en als je zou voorstellen dat zij dan, stel ze zouden ooit kinderen krijgen, zou ze dan denken, nou op mijn school moet het echt anders. Is zij echt geschokt, of denkt ze meer van: ik ga mee met de Nederlandse cultuur, haha. Kan je dat voorspellen?

A: Ik weet dat ze het wel echt bizar vindt. Dat is wel echt ... Raar en heel racistische feest vindt. Ik denk dat zij, ik vind het lastig in te schatten, maar ik denk niet dat ze daar heel fel in is van oké, het moet zo of het moet zo. Maar ik denk dat als zij de keuze heeft, stel ze hebben straks een kind, en weet ik veel, er wordt gestemd, doen we Zwarte pieten of alle kleuren pieten dan zou ze 100% voor de kleuren, ja voor de andere gaan.

Ik: Wat ik zelf ervaren heb, was met Sunny Bergman, die documentaire maker, zij had ook die zwarte pieten documentaire gemaakt over Zwarte Piet, “Zwart als Roet” ofzo. En zij is half Engels. En toen kon ze, toen is ze met Zwarte pieten naar Londen gegaan. En in Londen, eh, dat was ik me niet zo van bewust, maar daar lopen die scheidslijnen ook heel heftig, van donker en wit. En iedereen zei ook echt, van je moet oppassen nu, want je wordt zo echt aangevallen, als je deze karikaturen hier in Londen laat lopen; dat is gefilmd, ehm. Maar elk geval, dat is wel goed gegaan en niemand is aangevallen, maar ook doordat zij, voor mijn gevoel toch doordat zij niet 100% Nederlands is opgevoed, maar ook een Engelse moeder had, die echt, ook vanaf het begin dacht: wat? Kon je die andere blik erop leggen ofzo. Ik heb het gevoel dat ik zelf ook, net als een heleboel Nederlanders, er zo ín zat.

A: Ja; hmm.

Ik: Dat ik zelf niet eens a. kon zien dat het inderdaad eh, gek of belachelijk maken was van iemand en b. eh dat ik ook niet wist wat we er dan mee moesten ofzo. Op een gegeven moment dacht ik, nou ik ga er gewoon niet meer over praten, in mijn Gender Studies klas. Want ik vermeed het gewoon. Want ik dacht, ja dit roept zo veel, ehm, toch een beetje verwarring bij mij op. Dat ik dacht daar ga ik het gewoon niet over hebben. Klaar.

Maar daar moest ik echt door heen. Ik weet niet of jij dat herkent? Dat gevoel van, nou ja je zegt wel ik ben iets anders gaan denken; maar dat je ook zegt van ik ben iets anders gaan voelen over het onderwerp.

A: Ja ik denk, ik denk ook eigenlijk dat er best wel veel. Ik denk ook om mij heen er even ook een beetje een soort van, dat misschien ook even iedereen het even niet meer wist wat 'ie er nou van moest vinden omdat je inderdaad gewoon ... ja je bent dat zo gewend en opeens is het zo helemaal, ja helemaal fout.

Ik: Niet oké.

A: Niet oké, inderdaad. Maar dat is eigenlijk heel raar als iets dat voor jou gewoon heel gewoon en je bent er mee opgevoed. Dus om daar dan opeens heel anders naar te kijken, dat gebeurt niet met 1 feest. Daar ...

Ik: Ja.

A: Ik denk dat daar wel iets overheen moet en ik weet nog dat, ehm, helemaal in het begin van die zwarte pieten discussie, toen was er een facebook groep. Ehm, en dat was: "Zwarte Piet moet blijven". Ehm. En volgens mij, volgens mij was ik daar zelfs ook lid van en héél veel, zeg maar, ik weet nog wel bijna heel mijn middelbare school, ongeveer iedereen zat daar ook op.

Ik: Ja, terwijl het zijn, superfijne mensen, dus als je ze zou vragen, is racisme goed, dan zouden ze zeggen: 'nee'. Haha. Dus dat was niet *gelinked*

[tegelijkertijd]

A: Ja, nee, en ik denk nu, nu zeg maar. Ik zag een paar jaar geleden dat ik daar ook lid van was en toen dacht ik, ja dat is echt niet oké eigenlijk. En toen heb ik mezelf weer like, zeg maar *gedelete*.

Ik: Ja, ja, ja.

A: Toen dacht ik ook: eigenlijke best wel fout. Terwijl in het begin was het echt zo van: hé, niemand komt aan onze traditie. Een beetje dat gevoel. Ehm. Maar dat is wel, als ik er over nadenk, wel een grote omslag geweest. En ik denk ook dat mensen om mij heen, volgens mij hebben die ook wel een beetje hetzelfde. Tenminste ik ken niemand die; nou ik moet zeggen we praten er dus inderdaad niet zo heel veel over ... Maar ik heb niet het gevoel; volgens mij zijn er niet bijvoorbeeld vriendinnen van mij hebben niet dat die heel [onverstaanbaar] zeggen van, het moet blijven, of eh.

Ik: Ja; ja. Boeiend. Het is ook voor mijn gevoel wat meer gepolariseerd is geworden. Dat je, je hebt nu mensen die echt actief andere Sinterklaasfeesten gaan organiseren, om de zwarte piet te kunnen houden. En ik ... ja, dan zet je wel een stap v erder, ofzo? En jij zegt eigenlijk: ik neem een stapje terug. Ik ga niet meer dat *liken*, per se. Omdat het ook anders kan, ofzo.

A: Ja.

Ik: Even zien; ehm. [Lange pauze]. Even denken hoor, of ik dit onderwerp iets kan ... Ja, als je wel, ehm, of wat houdt jou tegen om eh, aan je vriendinnen te vragen: wat vind je hier precies van?

A: Nou ik denk dat ik het, ik denk dat ik het er nu wel prima over kan hebben. Misschien dat dit ook komt doordat ik nu denk ok e nu kan je het er makkelijk over hebben omdat ik heb nu het gevoel dat die stroom die eerst een beetje dacht van: we willen het allemaal houden, nu wel weer een beetje denkt: we vinden het allemaal wel ok e. Tenminste hier in de Randstad, heb ik dat gevoel. En dat het daardoor wat makkelijker is om erover te praten omdat je waarschijnlijk toch wel een beetje dezelfde mening hebt. Terwijl, ik denk dat als de meningen nog heel erg uiteen kunnen lopen, dat je dan minder snel het onderwerp aanstipt.

Ik: Ja. Dat je niet tegen het hoofd wilt stoten, dat je denkt: oh deze persoon. Of dat je zegt dat je mensen ontmoet die je niet zo goed kent, maar dat je ook denkt, oh misschien zou die het niet eens zijn met wat ik zeg. En worden ze bovendien ook nog eens boos, haha. Een beetje die reactie.

A: Ja, het is een beetje hetzelfde bijvoorbeeld als je het over politiek hebt: wat is je politieke voorkeur. Ehm.

Ik: Ja. Het roept hetzelfde gevoel op.

A: Het zijn ook gewoon soms van die tegenstrijdige dingen, de ene is het daar wel mee eens en de andere niet en je kunt honderdduizenden dingen bedenken waarom het wel en niet oké of goed is, maar ja, het is echt zo'n, het roept wel een beetje hetzelfde gevoel op ... Qua

Ik: Ja.

A: Omdat dat ook een beetje de dingen zijn die, bijvoorbeeld als je naar je schoonfamilie gaat, dat je daar dus niet over moet gaan praten. Bijvoorbeeld. Of dat wordt geadviseerd dat als je grote discussies wilt vermijden, doe dat dan niet.

Ik: Ja. Ja, klopt. En dan dat iedereen heeft van de ander zo'n beeld ofzo. Bijvoorbeeld als ik naar mensen ga die ehm ik weet niet hoor, maar SGP gaan stemmen, en ik ga zeggen oh nee, SGP. Dan heb ik echt een beeld van: ojee je bent echt verschrikkelijk ofzo. Weetjewel, tegen vrouwenkiesrecht en *whatever*. Maar zij hebben ook echt zo'n beeld van. Stel dat ik stem op GroenLinks, dan zeggen zij: oh *my god*, nee groenlinksers dan ben je echt van God los. Of dan eh, daar zit dan echt zo'n stigma voor hen dan weer op. Daarom is die vergelijking met politiek wel een hele goede.

A: Ja, terwijl daar, is het toch wel echt, je het misschien dan wel dat het daar een beetje bij hoort dat je dan wel een echte VVD'er bent of echt eh, meer voor GroenLinks, dat het erbij hoort.

Ik: Dat zwarte piet meer een onverwacht eh. Waardoor het ook wat explosiever kan zijn.

A: Ik heb ook, ik weet niet of het zo is hoor, maar dat misschien ook bijvoorbeeld een partij zoals VVD dan niet zo heel veel tegen, of eigenlijk voor Zwarte Piet is. En ... misschien juist meer linkse partijen ... Ik weet niet of dat zo is?

Ik: Mmm, ja. Het is een interessante, ik denk wel, ja bijvoorbeeld partijen die wat conservatiever zijn, en misschien ook het CDA,

A: Ja, oh ja, het CDA.

Ik: Ja. Ehm. Maar die scheidslijnen liggen soms heel verwarrend, want wat ik ook het VVD ook, er was zo'n bijeenkomst van anti-zwarte Piet, was echt bruuut verstoord door mensen die Pro-zwarte piet waren. En daar zijn mensen toen over gevallen van: ja Rutte je zegt gewoon niks. Dit is de VVD. Die zegt niks over van mensen hebben de vrijheid om bijeen te komen en die mag je niet verstoren. Dus dat was de aanval van Rutte je zegt niks, dus ik vraag me af hoe de VVD ... Máár tegelijkertijd zijn de VVD, de partij voor de vrijheid en vooral heel erg belangrijk voor de individu is belangrijk en je mag niet iemand anders' rechten.

A: Ja dus eigenlijk zou iedereen vrij mogen kiezen wat voor soort piet ze willen.

Ik: Ja, het is interessant hoe die scheidslijnen lopen en bij het CDA zitten vast ook wat donkere mensen die zeggen van: ja, nou ja, het is echt niet meer oké of.

A: Ja, misschien is dat wat buiten de scope van je scriptie. Haha.

Ik: Ja, ja klopt.

A: Maar het zou me niet verbazen als daar deels wel verbanden liggen.

Ik: Ja, klopt. Ik denk ook dat op de een of andere manier zo'n nationaal feest ook nog wel laat zien dat racisme een plek heeft in onze maatschappij ofzo. Naja, dat je ...

A: Ja.

Ik: Ja. Top. Dat waren mijn vragen. Wil jij nog kijken naar wat de vorige keer zei? Je zei wat over je moeders werk. Zo zie je dat je ook via werk soms met dit soort dingen te maken krijgt.

A: Ja, ik denk wel dat, dit heb ik misschien al eerder gezegd, maar dat er wel meer geluisterd wordt naar eh ... donkere of zwarte mensen, of hoe zeg je dat, ja wat zij ervan vinden. Want ik heb er eerder nog nooit over nagedacht dat als je al donkere man over straat loopt rond de tijd van Sinterklaas dat je dan naar je hoofd krijgt: "Hey Zwarte piet", ofzo.

Tijd: 28:16

Ik: En nu wel, zeg je. Dat hoor je meer, die geluiden.

A: Ja, ik kan me best voorstellen dat je dat misschien wel vervelend vindt, dat je denkt, ik wil hier helemaal niks mee te maken krijgen en ...

Ik: gewoon door er te zijn.

A: Ja. Dat snap ik op zich wel.

Ik: Ja; super.

Onno

11 maart 2020

Deel 1

Ik: Die staat aan. Nee, ja. Het was in 2016 ...

[tegelijkertijd]

Onno: Yes. 2016, ja.

Ik: dat ik je de vorige keer sprak. Het is nu 2020, dat is wel (...) ehm... En ehm... even denken wat ik toen in je, of wat ik nu in je interview van toen lees ik dat je zei van eh in het begin was het heel effe dat je dacht: hee, gaan we nou de folklore zo ter discussie stellen. Van “eh” ofzo

O: Ja...

Ik: Maar dat je toen al vrij snel dacht van als er nou mensen zijn die er moeite mee hebben, dan, dan moeten we daarnaar luisteren, ofzo. Dat is een stem die

[tegelijkertijd]

O: Ja

Ik: (...) die wel, ehm. De eerste vraag die ik daar nog over had, is dat ik benieuwd ben of je standpunt wat dat betreft veranderd is, sinds 2016.

O: Nee, ik denk het niet. Weet je. Ik denk eh, nog steeds hè, dat ik eh degene die eh ja het totale wegstrijgen van *black face* en zwarte piet, dat ik die nog steeds eh helemaal kan volgen, in hun gedachten hè

[tegelijkertijd]

Ik: Ja

O: eh en dat is niet verandert want, in het begin dacht ik inderdaad van “goh” zwarte piet is toch leuk; totdat je inderdaad argumenten van de andere kant hoort

[tegelijkertijd]

Ik: Ja.

O: (...) en die ook helemaal kan begrijpen. En ik denk dat ik in die afgelopen jaren die argumenten misschien, persoonlijk hè, nog eerder beter ben gaan begrijpen hè

[tegelijkertijd]

Ik: Ja.

O: dan dat het daar ‘an veranderd is.

Ik: Ja.

O: Dat niet. Dat niet. Nee.

[tegelijkertijd]

Ik: Oké. Ja. (...) Ja, jaa. Dus nog hetzelfde in dat ehhe het wel belangrijk is.

O: Ja precies. Ja.

Ik: Ja.

[tegelijkertijd]

O: En. Maar er is ook wel een 'maar', hè.

Ik: Ja.

O: En die maar, die zit hem in. Ik ben best wel gematigd hè, ehhe, privé hè, maar dat komt ook wel; denk ik ook wel beïnvloed door je werk, waarin je ook al zei als er gedemonstreerd wordt dan mag iedereen binnen de grenzen van de wet

[tegelijkertijd]

Ik: Ja.

O: een mening uiten. Dus voorstanders en tegenstanders hè.

[tegelijkertijd]

Ik: Ja.

O: Ehm, wat ik wel, persoonlijk, aan beiden kanten jammer vindt, is de: radicalisering en verharding.

[tegelijkertijd]

Ik: mm

O: en die is wel, de afgelopen vier jaar is het wel, eh, erger geworden. Hoewel ik het ut het afgelopen Sinterklaasfeest, heb ik het weer niet zo heel veel van gemerkt dan 2018. Toen vond ik het wel heel érg.

Ik: Ja. Ja.

O: Het was van beiden kanten, dus deee, ja zeg maar de radicalisering van de kant van deee ánti-zwarte piet – kant, die vond ik wel pittig (...) en aan de andere kant eh, ja, hebben mensen bijeenkomsten verstoord,

[tegelijkertijd]

Ik: Ja.

O: echt voetbalhooligans die zich wel die zich echt wel schandalig hadden gedragen. Ehhe, ja.

[tegelijkertijd]

Ik: Ja.

Tijd: 2:30

O: Dus ut, het werd wel veel érg.

Deel 2

Ik: Ja. (...) Ja, dat ut, ut lijkt een beetje, maar ik weet niet of jij dat vindt, maar het lijkt, zoals ik het zie, alsof er ook groepen zijn, weet je wel: voetbalhooligans, gaan die in principe niet zo echt over het Sinterklaasfeest ofzo, dat is een aparte

[tegelijkertijd]

O: Mm. Ja (...).

Ik: Maar ze nemen het wel over (...) als een optie om, om te gaan matten of als een optie (...) of ze zien het als een káns om, hun Nederlands-, hun nationalistische identiteit te gaan beschermen ofzo.

[tegelijkertijd]

O: Ja.

Ik: Weet je wel, of dat ik denk: wat lopen jullie te doen? [Glimlachen]

O: Ja, precies.

[tegelijkertijd]

Ik: Of weet je wel. Ja. En het lijkt alsof, als je dan protesteert tegen Zwarte Piet ... eh, dat het dan zo is, van, dan heb je niet alleen maar te maken met mensen die ook over dat onderwerp wat willen zeggen, maar je hebt ook mensen, haha, die überhaupt niet van protesten houden van, van links ofzo.

O: Ja. Nee nee, ja.

Ik: Of überhaupt eh

[tegelijkertijd]

O: Ja dat denk ik, ja (...) ja. (...)

Ik: Ja.

O: Naa, dat zie je wel eh, zeg maar, ehm, in de stad hebben we, eh het een heel klein beetje gehad, maar niet heel erg. Ehm. Het is ook weer niet zo dat je zegt van: ja de harde kern van FC Utrecht, die manifesteert zich als, harde kern van FC Utrecht met hun sjaaltjes en vestjes van FC Utrecht. Als ze komen tegen, als ze komen protesteren tegen bijvoorbeeld: de komst van asielzoekers, of ehm, als Pegida in te stad demonstreert,

[tegelijkertijd]

Ik: Ja

O: dat ze dan mee zouden doen hè.

Ik: Ja.

O: Individuen wél, waarvan je weet, hè, ja, dat die ehh, op zondag ook ehh,

[tegelijkertijd]

Ik: Ja.

O: behoren tot de harde kern van een club.

Ik: Ja

O: Dus het zijn rechtsdenkende mensen.

[tegelijkertijd]

Ik: Dus de scheidslijnen lopen dan, eh...

O: Dan, zeg maar zo hè.

Ik: Ja (...). Ja, ja.

Tijd: 4:55

O: En bij... Pégida, zag je vooral eh, dat, nou ja, Pegida komt even demonstreren, en dan zijn er ook mensen die het helemaal niet eens zijn met Pegida, en die een tegengeluid willen laten horen. En, dan, die twee kampen die worden dan alle twee een heel klein beetje in de gaten gehouden. Door, harde-kern supporters die er een beetje omheen hangen, en alleen maar kijken, niks doen, maar alleen maar kijken of er misschien, een confrontatie is, hè. Tussen links en rechts. Maar zódra er dan een confrontatie is dan claimen zij... ut èh... ja, het recht, op èh, vechten in de stad. Dus. [Glimlachen]

Ik: Ooh, daar had ik nog niet aan gedacht. Jaa, ja ja ja.

[tegelijkertijd]

O: Dus [Glimlachen]: “als er in de stad gevochten wordt, dan wordt er door ons gevochten.”

Ik: Ja, ja ja.

O: “want èh, wij zijn Utrecht en wij verdedigen de stad.”

Ik: Juist.

[tegelijkertijd]

O: Dat is een heel aparte manier van denken

Ik: Ja.

[tegelijkertijd]

O: die je zelf niet gauw zóu bedenken hè, maar èh, ja, die wel bestaat.

Ik: Juist.

O: Ja.

Ik: En die dan niet zo zeer, met inhoudelijk (...)

[tegelijkertijd]

O: Nee.

Ik: te maken, ten minste, als in, als je dan zegt: “maar wat vind je”, als je dan zou kunnen praten op dat moment met zo’n persoon, zou je zeggen: “maar wat vind jij dan van racisme” of “van: –

[tegelijkertijd]

O: Daar gaat het hen helemaal niet om. Ja.

Ik: – het idee dat iemand een slaaf nádoet.”

O: Ja.

Ik: Dat, dat, daar zou het niet om gaan. Die zegt van: “ja maar, ja maar: níet, niet in Utrecht”.

[tegelijkertijd]

O: Nee. Ja, ja, Nee. Ja precies.

[tegelijkertijd]

Ik: Of in ieder geval: “in Utrecht ben ik erbij”. Op die manier...

O: En al zouden ze wel zeg maar de rechtse kant kiezen, hè...

Ik: Ja.

O: Ze kiezen wel de rechtse kant, maar ehm, eh maar het uiten van een mening daar gaat het niet om.

[tegelijkertijd]

Ik: Daar gaat het niet om. Neee, nee.

O: Nee.

Tijd: 6:43

Ik: Maar, maar het is een soort radicale vlieger ertussen door die, die ☺. Oh...

O: Ja, ja.

Ik: Jeetje! Ja.

O: Ja, ja inderdaad.

Ik: Ja nee, ik vraag me wel af als je het inderdaad hebt over verstoring van de rust bij zo’n... of, gewoon puur, er was een vergadering verstoord ofzo

[tegelijkertijd]

O: Mmm

Ik: of het dan inderdaad niet ook, een beetje, daar over gaat. Of er niet een heleboel mensen op zijn getrommeld, om het optrommelen.

[tegelijkertijd]

O: Mmm, ja.

Ik: Ja, ja ja.

O: Ja, het is zéker waar. Ja, dat is áltijd zo. Ja.

[tegelijkertijd]

Ik: Ja, ja.

O: Ja.

Deel 3

Ik: Heftig, ja. Ja ik dacht nou, stel voor jou persoonlijk. Stel nou dat jij deze baan niet zo hebben. Stel jij hebt carrière gemaakt ... als grafisch vormgever

O: Ja [Glimlachen].

Ik: Ehm [glimlachen], hoe je dan zou nadenken over het íssue. Ja.

O: Ja, oh ja. Ik, ik denk niet echt anders, als persoon zeg maar. Alleen ik zou er in mijn werk niet meer mee te maken hebben, hè, dus eh, nu heb ik er in mijn werk wel mee te maken en dan oriënteer je je misschien nog iets meer op wat er speelt.

[tegelijkertijd]

Ik: Ja. Ja.

O: Ja. Je oriënteert je altijd neutraal op wat er speelt voor je werk, en daarnaast heb je als privépersoon een mening

Ik: Ja.

O: Ik denk dat ik als privépersoon dezelfde mening zou hebben als ik eh grafisch vormgever geweest zou zijn hè.

[tegelijkertijd]

Ik: Ja.

O: Maar eh, ja misschien mezelf kennende zou ik dan, dan zelf, nou ja ik zie mezelf niet meedoen hè,

[tegelijkertijd]

Ik: Nee.

O: met een demonstratie ofzo.

Ik: Nee.

O: Als privépersoon.

Ik: Nee. Nee. En stel, in je privé, d'r is een feestje ofzo en dat

[tegelijkertijd]

O: Ja

Ik: onderwerp komt langs.

O: Ja.

Ik: Zou je dat dan...?

O: Nou misschien dat ik, dat dan wel zo zou zijn hè dat ik nu eh, privé op een feestje terughoudender ben op een feestje om te vertellen wat ik zelf vind hè dan wanneer ik een heel andere baan zou hebben.

Ik: Ja.

O: Dan zou ik misschien eerder zeggen wat ik vond.

Ik: Ja.

[tegelijkertijd]

O: En nu denk ik altijd ook nog een heel klein beetje van eh, jaaa, die, laat ik die mening nou maar gewoon mijn eigen mening houden, want zij, ja zij weten ook wél wat mijn werk is.

Ik: Ja.

O: En dat ik dan neutraal moet zijn.

Ik: Ja.

O: Dus ja, eh, ehm, ik doe eigenlijk zelf ook nooit aan politiekachtige... eh, meningsuiting, via socials.

[tegelijkertijd]

Ik: Ja. Oh... Ja. Ja.

O: Hè, dus die op facebook of insta, of wat dan ook. Dan daar zet ik alleen maar neutrale dingen. En nooit politiek getinte

[tegelijkertijd]

Ik: Ja misschien van: ga stemmen, maar niet eh ...

O: Niet eens.

Tegelijkertijd:

Ik: Niet eens. Nee.

O: Nee, nee wel van eh, ga naar dat en dat feestje, want dat is een leuk feestje. ☺

Ik: Ja. Haha.

O: Maar niet, haha, ga stemmen

[tegelijkertijd]

Ik: Hahaha. Ja. Nee, duidelijk, duidelijk. Ja.

O: Mijn eh maatschappelijke... engagement... eh, hahaha

[tegelijkertijd]

Ik: Mmm. Ja nee.

O: dat komt er niet zo uit eh, denk ik, eh. [Glimlachen]

Ik: Hahaha. Zit iemand te kijken wat eh: “Hij eh, hij houdt in élk geval van feestjes”.

Tijd: 9:46

O: Ja feestjes en vakanties.

Ik: Dat is belangrijk.

Deel 4

O: Ja.

[tegelijkertijd]

Ik: Ja, wat ik dacht eh, wat ik las dat het voor veel eh witte mensen, of nee! Eigenlijk ben ik nog wel een beetje benieuwd naar dat je zegt: “ik doe dat niet. Ik, ik ga niet midden in de discussie zeggen wat ik ervan vind, door mijn werk.” Heeft dat dan... kan je dat nog meer toelichten? Heeft dat dan...

[tegelijkertijd]

O: [Kucht]

Ik: Dat zou bijvoorbeeld ook gaan over ... eh, weet ik veel, vrouwendag of er was een anti-abortusdemonstratie.

[tegelijkertijd]

O: Ja, ja.

Ik: Of nou ja, maar in elk geval overal waar het een beetje... of bijvoorbeeld er komt een nieuwe burgemeester van de VVD en dat jij misschien denkt, of niet, maar... ja.

O: Ja.

[tegelijkertijd]

Ik: Op die manier...

O: Ja ik ben daar wel heel voorzichtig in. Ik ben terughoudend in privé-eh-uitspraken

Ik: Ja

O: over dat soort dingen allemaal.

Ik: En, en dat is voornamelijk omdat jij dan denkt: “dan trekken mensen snel conclusie dat ik daarmee, dat ik mijn werk laat beïnvloeden.”

O: Ja, ja, ja.

Ik: Door dit soort keuzes. Ja.

O: Ja, en kijk net wat ik tegen jou zeg, ik zeg ook heus wel eens tegen iemand van eh: “mwa ik heb ehh, ik heus wel een mening hoor, of ik vind er wel wat van”.

Ik: Ja

[tegelijkertijd]

O: Ja.

Ik: Ja ja, ik bedoel, je kan, daar ben je, ja, ja ja. (...) Maar eigenlijk heb jij ook zoiets van, nou, Utrécht staat voor dat alle meningen kunnen. Binnen bepaalde grenzen?

[tegelijkertijd]

O: Ja. Ja.

Ik: Ja, en strafbaar iets, dat is natuurlijk wat anders, maar. In elk geval binnen bepaalde grenzen, dus dan zou ook iedereen die met mij, die een beeld heeft van mijn werk, moeten weten dat, dat ik als persoon dat ook heb, ofzo, of dat ik dat vind. Oké.

Tijd: 11:15

O: Ja tuurlijk. Of wat het is.

[tegelijkertijd]

Ik: Ben je daarin gegroeid? Oh, sorry.

O: Nee, nou weet je, kijk ehm, als je... zó op leeftijd bent als ik, groei je niet meer.

[Glimlachen]

[tegelijkertijd]

Ik: Haha.

O: Haha. Nee, dat is een geintje, haha. Nee, maar, eh haha, nee ik denk wel als ik terugkijk, ja dat ik echt dat tientallen jaren op die manier al in mijn werk zit hoor, als een soort van grondhouding weet je wel.

Ik: Ja

[tegelijkertijd]

O: Zo doe ik dat gewoon. En dat is niet recent veranderd ofzo.

Ik: Ja.

O: Of anders geworden.

[tegelijkertijd]

Ik: Ja.

O: Het is eigenlijk wel eh, ja het is ook een soort van neutraliteit hè, maar het heeft ook wel te maken met integriteit en betrouwbaarheid. Het maakt mij niet uit eh tegenover wie ik zit. Wat ik van iemand vind. Ik doe gewoon met iedereen mijn zaken in mijn werk, weet je wel.

[tegelijkertijd]

Ik: Ja. Ja. Ja, duidelijk.

O: Ja.

Ik: Ja, nee dat is waar. Het heeft ook met integriteit te maken, niet alleen met neutraliteit, zeg maar.

O: Nee.

Ik: Ja. Ja top.

[tegelijkertijd]

O: Ja... en met betrouwbaarheid en ik bedoel eh, zonder voor-een-ingenomenheid

Ik: Ja.

O: Er zijn zo van die begrippen, zeg maar in, ja die ontstaan ook gewoon door kwesties hè, ontstaan die ook wel gewoon in conflicten tussen de overheid en eh burgers. Ontstaan ook wel een soort van algemene beginselen van eh hoe je behoorlijk eh bestúúr doet. En die heet ook gewoon heel algemeen beginselen van behoorlijk bestuur en dat zijn dan ook net die hè, van eh, gelijke monniken gelijke kappen, eh, binnen de grenzen van de wet, en eh, eh neutraliteit en integriteit en eh, zonder vooringenomenheid, en, en in hetzelfde geval op eenzelfde manier beslissen.

[tegelijkertijd]

Ik: Ja. Ja, ja, ja.

O: En niet omdat je denk van eh, die staat me aan maar die staat me niet aan

Ik: Ja

[tegelijkertijd]

O: Ja.

Ik: Ja, ja.

[tegelijkertijd]

O: Klinkt allemaal heel logisch, maar het is wel

Ik: Ja (...)

[tegelijkertijd]

O: in heel veel jaren tijd is dat gewoon gevormd, ook doordat

Ik: Ja.

[tegelijkertijd]

O: mensen wel rechtszaken tegen de overheid aanspannen

Ik: Ja.

O: en dan de overheid ook wel van, ja, onrechtmatig handelen, zeg maar, werd beticht.

Ik: Ja.

O: Maar dat is van alle tijden hoor. Nu nog zijn er wel eens zaken die onderuitgaan, op het gebied van het klimaat of eh, hè. Ja.

[tegelijkertijd]

Ik: Ja. Ja, heel recent nog hè.

O: Ja, ja.

Deel 5

Ik: Mm, ja dat is waar. Ja, ik dacht ehm... voor veel witte mensen, is het lastig om het over racisme in Nederland te hebben, überhaupt (...) en Gloria Wekker die zei van ja: "het gaat ín tegen het beeld wat wij hebben als toch een, fijn, geëmancipeerd land –

O: Mm. Ja, ja.

[tegelijkertijd]

Ik: – waarin", weet je wel (...). Tolerantie is

O: Ja.

Ik: is, is, (...) na, 1 van de verhalen over Nederland die erg sterk is, en zij schrijft ehm, de keerzijde daarvan, van dat zélfbeeld,

[tegelijkertijd]

O: Ja

Ik: is dat je (...) eh, nou ja, je je misschien heel erg aangevallen voelt áls je erop aan wordt gesproken.

[tegelijkertijd]

O: Ja. Ja.

[tegelijkertijd]

Ik: En, dát is natuurlijk jammer [Glimlachen], haha. Dat je voorop staat en iemand gaat dan zeggen: "nou... Dit punt, eh, niet." Haha [Glimlachen].

[tegelijkertijd]

O: Ja, valt wel mee. Haha.

Ik: Dat is... dat is heel móeilijk. [Glimlachen]

O: "Kan wel een tandje beter..."

[tegelijkertijd]

Ik: "Kan wel een tandje beter..." Jaa [Glimlachen]

[tegelijkertijd]

O: Ja

Tijd: 15:00

Ik: Ja ehm, en eh (...) volgens de studie was het dan dat je (...) ehm, dat zij merkte dat veel van haar studenten, als die vrouwen waren: dan kregen ze een beetje angst en vermijding.

[tegelijkertijd]

O: Ja.

[tegelijkertijd]

Ik: Weetjewel, dan gingen we maar niet, of dan werd het maar niet benoemt. En bij veel mannelijke studenten kwam wat, kwam wat bóosheid naar voren. Van: “nèh, dat is”... eh “wat is dat nou” [Boos] of: “dat is niet zo” of “ik bedoel het niet zo” [Boos] of: “het is...” [Boos]. Dat is de éérste reactie.

[tegelijkertijd]

O: mmm. Aangevallen voelen...

[tegelijkertijd]

Ik: Boosheid. Mmm, áangevallen voelen.

O: Ja, ja, ja...

[tegelijkertijd]

Ik: Toen dacht ik: is dat iets... zonder oordeel, ofzo ... maar: is dat iets wat jij (...) of ja, of als je het niet herkent, dan erken je het niet. Maar, iets wat jij herkent? Van dat jij denkt: “nou, eerlijk gezegd is dat wel...”. Want ik moet zeggen dat, ík dat wél herken. In de vermijding. Héel erg.

[tegelijkertijd]

O: Ja. Ja.

Ik: Ik dacht gewoon: “Ik ga ut niet over Zwarte Piet hebben.” [kuch]. Ofzo. “Dat is maar het makkelijkste”, doen alsof het er niet is.

[tegelijkertijd]

O: Ja. Née, ik ... ik ... ik herken het ook, wel. Ik herken, jee herkent het ook wel een heel klein beetje bij jezelf, zeg maar. Maar dat probeer je dan te vermijden. Hè, je herkent het ook wel in je omgeving.

Ik: Ja.

O: Ja, ja weet je, je, mijn primaire reactie van: (destijds), hè van: “wáárom gaan mensen dit ter discussie stellen, want het is al 100 jaar zo.” Dat is er ook, op zich

Tijd 15:57

[tegelijkertijd]

Ik: dat is er ook...

O: een vóórbeeld van.

Ik: een, een lichte uiting van...

O: Ja.

[tegelijkertijd]

Ik: Juist.

O: Hè, dat je be-hou-dend bent

[tegelijkertijd]

Ik: Dat is wel...

O: ofzo. Eh... dat jeee, in eerste instantie “het probleem niet ziet” ofzo.

Ik: Ja. Ja.

O: Ja, je hebt echt meer tijd nodig én meer informatie nodig, om je primaire reactie, reactie te overwinnen, zeg maar.

[tegelijkertijd]

Ik: Ja. Ja.

Tijd: 16:21

O: Ja.

Ik: Ja:

[tegelijkertijd]

O: Maar ik denk dat je wel gelijk hebt, dat: ja, je wel de neiging dan hebt om primair èh, negatief, of ontwijkend, te reageren.

[tegelijkertijd]

Ik: ja, ja.

O: Ja.

Ik: Ja. Ja.

[tegelijkertijd]

O: Ja.

Deel 6

Ik: En als eh ehm... ik naar mezelf kijk dan had ik ook een ehm of hoe was het nou ... ehm... kwam het óók... Oké, in eerste instantie: dat ik dacht “Oh jeetje gaan we het hier nu over hebben? Lalalalala.”. Het tweede dacht ik van: “Oh jeetje gaan we het hier nu over hebben? Straks krijgen we ruzie.”.

O: Ja

[tegelijkertijd]

Ik: En dan weet ik niet welke kant ik moet kiezen.

O: Nee.

Ik: Weetje wel: dat ik ook een beetje bang en nog steeds nu wel, voor de reacties van andere blanke/witte mensen

[tegelijkertijd]

O: ja ja ja, ja ja.

Ik: Dat ik me er soms ook een beetje over verbaas, zo van een beschaamd gevoel of dat ik denk “oh, jeetje, straks krijgen we toch een ruzie.”

O: Haha.

Ik: [Glimlachen] Weet je, die iets. Of dat ik weet, weet je wel mijn moeder die heeft ook wel, die zegt het nu niet meer, maar die zei aan het begin van de discussie dingen, dat ik dacht: “nou”. Maar dat ik gewoon puur uit mijn eigen, dat ik mijn eigen een beetje voelde alsof ik mijn kop boven het korenveld uit stak.

O: Ja ja ja ja.

Ik: Weet je wel [Glimlachen]

Tegelijkertijd

O: Ja.

Ik: dat ik kwam in die positie. En dat ik dacht: herken jij dat? Dat je denkt: (...) laat ik het nu (...) want je zegt, oké: op feestjes heb ik het er überhaupt niet zo heel veel over,

[tegelijkertijd]

O: Nee...

Ik: maar eh... i ... zou je zeggen dat is een, dat is een... beetje een... illusie, Marit, dat je dat voelt? Of dat je denkt, nou, ik herken dat wel een beetje...

O: Nou ja, ja, je herkent het ook wel een heel klein beetje hè, maar ... het feit dat ik er eh in privésfeer niet zo heel veel, niet zo heel vaak politiekerig discussieer ofzo hè. Eh, dat dat is wel meer ingegeven doordat ik denk van nou, dat doe ik gewoon niet vanwege mijn werk.

Ik: Ja.

[tegelijkertijd]

O: Dus dat is wel een bewuste keuze... die een relatie heeft ja, met de plek in de organisatie van de gemeente waarin je zit, hè. Want... ja eh, d'r zijn ook zat eh plekken waar je als je, bijvoorbeeld bij culturele afdeling werkt, of bij een ja maatschappelijke afdeling werkt hè, ja dat eh dat veel minder lastig is voor je, om ook je privémening nog eens even ertegen in te gooien dan

[tegelijkertijd]

Ik: Mm.

O: wanneer je in de veiligheidshoek eh zit.

Ik: Ja.

O: Ja, eh, ik vind dat wel lastiger ja.

Ik: Mm.

O: Ja.

Ik: Mm. Ja. Ja, dat is zo. En ehm ... je gaf vorige keer aan dat de eh uitvoering van de aanpassing van Zwarte Piet, dat je die krampachtig eh, ik weet niet of je zei: krampachtig, maar die

[tegelijkertijd]

O: Ja.

Ik: een beetje ongemakkelijk vindt. Als we bijvoorbeeld met z'n allen dan eh, als van die ja ... even kijken ja, geel worden ofzo, of even kijken

O: Ja, ja.

19:35

Ik: Hoe is dat nu, hoe kijk je daar nu tegenaan?

O: Nou, wel genuanceerder, eh. Kijk, eigenlijk eh, wat je in Utrecht ziet, is dat het toch eh, ja, op een geleidelijke wijze is veranderd en geaccepteerd

[tegelijkertijd]

Ik: Ja.

O: dus dat is eh... volgens mij zijn er écht ook helemaal niet eh van die kleurpieten meer eh. En wat, wat, in mijn beleving hè, ik denk dat bij de centrale intocht, bij de Weerdsuis enzo, dat het nou normaal geworden is dat er een vrij blanke eh, met van die roetveegjes

[tegelijkertijd]

Ik: met van die roetvegen

O: Ja, dat het ook helemaal geaccepteerd wordt.

Ik: Ja. Ja.

O: En eh, ja dan heb je nog steeds de Pegida-achtige figuren die, die komen dan niet bij die intocht, eh, met protesten en eh kinderen, hun feestje ontnemen he, maar die maken nog steeds wel een *statement* door wel gewoon in Utrecht te zijn

Ik: Ja

O: compleet geschminkt als Zwarte Piet

Ik: Ja. Ja, ja.

O: en snoepjes uitdelend aan kinderen, ehh, en dan ja

[tegelijkertijd]

Ik: Mm.

O: en dan, maar helemaal niet anders dan doen, dan dat.

Ik: Ja.

O: Weetje en, ja, dus die zijn erbij, kennelijk, omdat zij willen laten zien, eh, ja dat er een ook zoiets is als een traditie van Zwarte Piet.

Ik: Ja. Ja.

O: En meer niet.

Ik: Ja, ja.

O: Ja

Ik: [Glimlachen] heftig.

O: Ja en dan zie je wel de reactie van mensen, is eigenlijk daarop ook redelijk, redelijk neutraal, dus er wordt bijna, er is bijna geen reactie op de eh, niet op de roetveegpieten zonder Zwarte Pieten, aan de andere kant is er ook heel weinig reactie op eh, ja als er iemand gewoon compleet geschminkt als Zwarte Piet

[tegelijkertijd]

Ik: Ja.

O: door de stad loopt en eh, snoepjes uitdeelt.

21:19

Ik: Ja, oh dat is boeiend.

O: Ja, ja.

Ik: Niet, weinig mensen die dan zeggen: “Kom ... Klaasje” of hun kind eh, “niet hier” ofzo,

O: Nee.

Ik: of of zelfs bozer reageren van:

[tegelijkertijd]

O: Nee.

Ik: “Doe die pruik eens af”

[tegelijkertijd]

O: Boos al helemaal niet.

Ik: Haha.

O: Discussie wel eens hè, aan de andere kant hoor. En eh, ja in ieder geval degene die eh zeg maar roetveegpieten zijn eh tijdens de centrale intocht hè, ja die hebben allemaal wel instructie van: “hoe ga je daarmee om”, hè. Ja, en voor, ja als echt mensen daar een punt van maken en in gesprek willen gaan, dan verwijzen ze gewoon naar de organisatie en

[tegelijkertijd]

Ik: Ja.

O: dan, of ze geven een nummer, van: “nou dit is het bestuur en eh, ga daar eens praten.

Ik: Ja, ja.

O: Nou en eh, dat gaat eigenlijk wel goed.

Ik: Ja, mooi.

O: Ja.

Ik: Ja, want dat is wel leuk... en anders, als je bijvoorbeeld, want dat deed iemand, in een documentaire over Zwarte Piet en die nam Zwarte Piet naar Londen toe.

O: Oh, ja dat is heel erg eh...

Ik: Dat is heel anders. [Glimlachen]

O: Confronterend.

Ik: Ja. Dat is echt heel anders, omdat zij ... totaal niet
[tegelijkertijd]

O: Ja, die zijn beledigd.

Ik: Ja. Ja. Die hebben totaal niet het eh, verhaál van, leuk en stoer, want wij hebben. Weet je wel. Zoals ik het zie hebben we verschillende verhalen van Zwarte Piet.

[tegelijkertijd]

O: Ja. Ja.

Ik: Eentje is natuurlijk die van de slaaf. Dat is zo, kan je niet ontkennen.

[tegelijkertijd]

O: Ja, ja. Nee

Ik: De tweede die er doorheen loopt, is eentje die, van het is de sportieve, leuke, lollige, in elk geval niet die saaie Sinterklaas

O: Nee

Ik: Deel van het spel, dus iedereen wilde

[tegelijkertijd]

O: Ja.

Ik: of Piet zijn of... of, of ja, Piet zien. Dus dat is een ander deel wat er doorheen loopt en dat deel, kennen ze in Londen niet.

O: Nee.

Ik: Dus daar denken ze echt: wát, doe je ...

O: Wat krijgen we nou.

Ik: Ja, wat krijgen we nou.

[tegelijkertijd]

O: Ja [Glimlachen]

Ik: [Glimlachen] En daar is natuurlijk ook, nou ja, het is misschien nog wel erger dan in Utrecht, zeker erger dan in Utrecht, ook nog wel geweld een probleem, of weet ik veel, dus dat dat ... Je kan echt in elkaar geslagen worden, haha. Als je daar alleen maar in een bepaald, of niet “alleen maar”, maar als je in die kleding loopt. En eh, vooral natuurlijk in make-úp.

O: Ja.

Ik: Die refereert alsof je iemand nadoet die
[tegelijktijd]

O: Ja.

Ik: donker is. Ja.

O: Ja.

Ik: Ja, dat is niet handig.

O: Nee, dat is,

[tegelijktijd]

Ik: Nee

O: dat wordt dan niet gepikt hè.

Ik: Nee. Nee, klopt.

O: Ja, heb ik ook wel eens gezien eh. Ja.

Ik: Ja.

O: Is volgens mij ook van een bekende... documentairemaakster

Ik: Ja, ja dat is van Sunny Bergman, ja klopt.

O: Oké, ja.

Ik: Maar dat is grappig, want die heeft, haar moeder is Engels, niet dat je anders niet op het idee kan komen

O: Ja

Ik: maar die heeft natuurlijk die invloed al gehad ofzo, van iemand die in haar gezin zei van: Wat?!”.

O: Ja.

Ik: Haha.

O: Ja, ja.

Deel 7

Ik: [Glimlachen] Maar ehm, ja. Ehm, oké, nou stel, want je zei de eerste reactie herken ik wel, van:

[tegelijkertijd]

O: Ja.

Ik: primaire reactie eigenlijk, en ook: stel dat iemand dan, of op je werk, of op je omgeving, maar, niet iets met Zwarte Piet, maar zegt als ehm: ... Duidelijk een opmerking maakt waarvan je denkt: "Kan dat wel?" [Boos].

[tegelijkertijd]

O: Ja.

Ik: Dus bijvoorbeeld: "fijn dat niemand hier werkt met een hoofddoek."

[tegelijkertijd]

O: Ja.

Ik: Weet je wel. Of, of die zegt eh, nou nu met dat SARS eh, of SARS, ik bedoel Corona,

O: Ja.

Ik: van, ehm: "goed dat er geen Chinezen bij ons op de afdeling werken."

O: Ja. Ja.

24:30

Ik: Is dat eh, wat doet dat met jou?

O: Ja, ik zeg er wel wat van hè. Ehm, maar dan ben ik het ook wel weer kwijt.

Ik: Ja.

O: Dus eh, ja ik ben het daar dan gewoon niet mee eens, en dat zeg ik ook wel, van eh, nou ja: "dat kan je toch niet maken, om die en die redenen", weet je wel. "Omdat je discrimineert of *whatever*"

[tegelijkertijd]

Ik: Ja.

O: en dan is het ook oké. Weet je.

Ik: Ja. Ja.

O: Ja.

Ik: Ja. Grappig.

O: Ja.

Ik: Ja. En kan je

O: Ja, dat negeer ik dan weer niet, haha [Glimlachen].

Ik: Nee, haha.

O: Haha.

Ik: Nee, en daarna negeer je wel van, weet je wel, iemand krijgt dan een boodschap en daarna... is het klaar.

O: Ja. Ja, precies.

[tegelijkertijd]

Ik: Ja. Duidelijk.

O: Ja, als ik... wel grappig. Ik weet nog wel in het allereerste begin van Corona hoorde, in Wuhan he, toen hebben eh Chinese mensen, die hebben laten weten, van dat ze in Nederland eh, zich eh, gediscrimineerd eh voelde

Ik: Mm.

O: door de manier waarop sommige Nederlandse hun benaderden. Zeg maar he. ... Toen hebben zij nog een petitie opgestart

Ik: Mm.

O: die Chinese mensen in Nederland, een petitie opgestart van eh tegen discriminatie van Chinezen in Nederland hè

[tegelijkertijd]

Ik: Oké ja.

O: en die heb ik wel ondertekend. [Glimlachen] Dat vond ik eh, inderdaad zo belachelijk, zeg maar.

[tegelijkertijd]

Ik: Oké, dat is wel belangrijk. Ja, ja. [Glimlachen]

25:59

Deel 8

Ik: Ja dat is heel gek ja.

[tegelijkertijd]

O: Dat je iedereen met een Chinees uiterlijk gaat lopen vermijden, omdat die "eh omdat er in China ..." weet je wel?

[tegelijkertijd]

Ik: [Glimlachen] Ja, dat is heel gek, ja. Ja, nee dat is, ja dat klopt.

O: Dat is onverstaanbaar, he. Haha [Glimlachen]

Ik: Ggg, nee dat is heel gek.

O: Ja.

Ik: Dat is heel raar. En dat is ook dat je denkt: angst en gecombineerd met domheid. Haha.

Ofzo.

O: Jaa, joh. Ja.

Ik: Heel dom, ja. Want, ja domheid is misschien niet... want je kan gewoon soms niet slim zijn, alleen dit is ook een beetje, gemeen, haha.

O: Ja, ja, ja.

Ik: Toch?

O: Dat zal het ook wel ja.

Ik: Ja.

O: Ja.

Ik: Ja. Nou goed. Eh. Ik ben door mijn vragen heen.

O: Oh daar loopt een collega van mij. ... Hij ziet me niet haha.

Ik: Haha. Ja, zo'n roetveegpieten optocht is dan eigenlijk heel geleidelijk gegaan he.

O: Ja ja. Op de een of andere manier accepteer je dat dan, of mensen accepteren dat dan, als je het geleidelijk doet.

Ik: Ja, dat is waar.

O: En eh, nou weet je, radicale opvattingen en radicale methodes, om je opvatting voor het voetlicht te brengen, de meerderheid van de mensen vindt dat toch gewoon niet leuk.

Ik: Nee.

O: He als je, die kunnen dat niet zo goed hebben.

Ik: Nee.

O: Ja

Ik: Dat is waar. Ik vroeg me wel af en ik weet niet hoe jij dat ziet, maar wat je wel ziet is dat, weet je wel, nú zeggen wij: ja natuurlijk zou je, weet je wel, nátuurlijk moet slavernij afgeschaft worden.

27:40

O: Ja.

Ik: Nu zeggen wij, wat zeggen wat nog meer, oh ja: natuurlijk help je een onderduiker.

O: Mja

Ik: Alleen dat soort dingen waren allemaal strafbaar.

O: Ja.

Ik: Echt keihard strafbaar, daar kon je, nou ja, daar zijn mensen voor doodgeschoten, zég maar.

[tegelijktijd]

O: Ja.

Ik: Weet je wel

O: Ja.

Ik: Hard gezegd. Dus ik denk nog wel eens soms een beetje, want ik ben het met je eens ... ik snap radicaliteit is, is niet, daar moet je goed

[tegelijkertijd]

O: Ja.

Ik: mee oppassen, want voor je het weet doe je het om radicaal te zijn.

[tegelijkertijd]

O: Ja.

Ik: In plaats van je, je, het goede, maar ik denk soms wel een beetje van, ja: vinden wij mensen die vooroplopen gewoon niet vaak irritant, maar zijn we ze daarna dankbaar.

O: Ja. Dat gebeurt natuurlijk ook.

Ik: Ja.

O: Ja, je bent ze ook dankbaar soms en voortschrijdend inzicht of wat dan ook.

Ik: Ja.

O: Weetje, ja. Maar het kan ook wel lijden tot, zeg, echt een heel ander voorbeeld he. Maar eh, eh weet je toen de kraakbeweging ontstond he, in de tijd van hoge woningnood, met eigenaren van panden die ze gewoon lieten staan uit speculatie,

[tegelijkertijd]

Ik: Mmm.

O: En eh, er waren legen panden en er waren mensen die een woning zochten en die gingen dat dan kraken he. ... Ja die, die ideologische kant van kraken, ja die is helemaal weg, die is verhard, die is geradicaliseerd, en eh, ja in de huidige kraakbeweging, zeg maar die er nog is hè, ja is er zo ontzettend weinig van dat idealisme nog over

Ik: Ja.

O: en die is zo geradicaliseerd.

Ik: Ja.

O: Ja, dan, dan haak ik ook af. Terwijl oorspronkelijk, ik het ook best kon volgen hoor, dat je zei van: ja pak dan die eigenaren gewoon eh aan die willens en wetens een pand gewoon leeg laten staan.

[tegelijkertijd]

Ik: Ja.

O: He.

Ik: Ja, zeker midden in de stad. Ja, ah boeiend. En kan je voorbeelden noemen van gedrag wat je dan... want eerlijk gezegd ken ik het niet zo héél goed.

O: Nou weet je, het zijn wel oude voorbeelden he, maar ik heb nooit begrepen he, dat voormalige kraakpanden he, die dus om bepaalde redenen gekraakt werden he, nou er zijn denk ik wel zo'n 10, ja ik ken zo wel 5 panden in de stad he, die, nadat de kraak beëindigd was omdat een nieuwe eigenaar er nieuwe plannen ervoor had, he en dan de kraak

[tegelijkertijd]

Ik: En dan doorgaan, ja, ja, ja, ja.

O: En dat ze zich dan vastketende in het pand, na dat kan ik me nog steeds voorstellen he, maar als je dan binnenkwam in dat pand he, dan bleek, dat was een monumentaal pand he, die was dan niet gekoesterd, dat was niet bewaard gebleven, maar dat was van binnenuit helemaal vernield.

Ik: Mmm.

O: Dus eh, krakers claimen dan: wij willen hier graag in dit pand wonen, he. Maar het begrip wonen eh, nou ja het is maar net wat je norm is hoor maar

[tegelijkertijd]

Ik: hahaha

O: als je de hele monumentale vloer eruit zaagt en er gevaarlijke situaties ontstaan

Ik: och jeetje. Ja, ja, ja.

O: En dat is niet 1 pand, hoor. Er zijn vele panden en die zijn gewoon helemaal vernield.

Ik: Mmm.

O: En die moesten echt helemaal eh va binnenuit opgebouwd worden. Dan denk ik van: illegale feesten er inhouden, wat heeft dat dan nog met jouw idealisme te maken.

Ik: Ja, ja.

O: Dan ben je, dan word je een soort van anarchistisch wetteloos.

Ik: Ja.

O: Dat mag ook nog hoor dat je, anarchisme, dat je gezag niet erkent, maar ja, daarna wel weer helemaal vandalisme en alles kapot maken. Dat kon ik gewoon niet meer rijmen, zeg maar.

Ik: Nee, nee.

[tegelijkertijd]

O: Nee.

Ik: Dan denk jij eigenlijk, ben jij niet ook iemand die dingen kapot maakt, misschien op een andere manier dan een huiseigenaar, maar wel, wel

O: Ja.

Ik: eh, dat is niet te rijmen met het idee van wij willen er wonen.

O: Precies.

Ik: En we willen het door kunnen geven en het moet in de handen van de gemeenschap zijn.

O: Ja.

Ik: Boeiend. Yes. Heel erg bedankt

Einde opname

32:23

Interview Frank

4 maart 2020

Deel 1

Frank: Ja, doet 'ie het goed?

Ik: Yes

F: Nou, mooi [lachend]

I: Ehm...

F: Ik weet niet meer precies wat ik allemaal gezegd heb, hoor. Ik weet niet ook niet meer wat de vragen waren, maar ehm

I: Nee.

F: Maar goed.

[tegelijkertijd]

I: Ik heb jou ook niet meer eh, ik heb, ik heb het interview eh... weer bekeken en ik kan ook eventjes eh, kan ik jou ook laten zien, natuurlijk. Maar ik dacht ook ... eh ... ik ik heb ook een vraag gemaakt met van, wat je eerst had gezegd.

F: Ja...

I: Dus dan

[tegelijkertijd]

F: Nee, is prima joh, doe maar zo

I: Ehm, even kijken. Ik heb ehm... Eerste vraag is eigenlijk ehm... Ja, als ik je dus vraag, denk je nu anders dan eerst, dan is dat een beetje lastig want je weet niet meer precies wat je toen vond, haha.

F: Nee.

I: Dus misschien moet ik beginnen met, heb je er nog wel eens over nagedacht. De laatste 4 jaar?

F: Over?

I: Ehm, dus over het idee ... eigenlijk specifiek over het idee of het figuur van Zwarte Piet aanpassing behoeft, of juist niet.

F: Ja.

I: Ehm... in, zoals het in de rol van het Sinterklaasfeest.

F: Ja. Eh ja, ik denk wel dat dat enige aanpassing... kan gebruiken ja.

I: Ja.

F: Ja. Ja want ik ja. Dat het wel duidelijk is dat het een soort eh voor bepaalde mensen een aanstootgevend is. Maar eh, dus dat dat dat, maar eh wat ik vind, het is wel een cultureel verschijnsel. En eh, of een soort van het zit in de cultuur een beetje gebakken. Dus dat zijn dingen en daar gaat het denk ik altijd in mis, die hebben gewoon tijd nodig.

I: Ja.

F: En de een ziet dat eerder in dan de ander. En degene die het zo doen, die eh... eh... zijn zich vaak niet gewoon eh, bewust. Van wat het is. Dus het gaat om een stukje bewustwording en dat kost gewoon tijd en die tijd moet je mensen ook gunnen.

I: Ja.

F: En ik heb nu af en toe het idee dat er sommige mensen zo hard op zitten te-eh drukken dat het dan averechts gaat werken.

I: Ja.

F: Dat is gewoon wat je ziet.

I: Ja.

F: Sommige mensen zijn er gewoon nog niet aan toe. En dat heb je met alles, weet je,

I: Ja.

F: dat soort ontwikkelingen, die gaan gewoon. Als je nou maar gewoon, ik denk eerlijk gezegd, als je het niet zo hard op drukt en af en toe eens wat van je laat horen en laat zien van eh... hoe het eh, wat het doet met andere mensen, dat je dan meer eh, begrip kan verwachten en dat het dan uiteindelijk ook sneller zal gaan.

I: Mmm.

F: Dat denk ik.

I: Mmm, iets minder eh...

F: Maar goed.

I: dan nu.

F: Ja nou, want weet je: het is eh, het is, kijk het is natuurlijk eh, kan ik me voorstellen dat het voor sommige mensen heel pijnlijk is, maar ja, sommige mensen die zitten ook gewoon, dat is gewoon een feit, zo in elkaar dat ze dat helemaal niet in de gaten hebben,

I: Ja.

F: Weet je en, dat wordt hen kwalijk geworden alsof ze eh, bewust dan eh aan het discrimineren zijn ofzo, maar dat is

I: Ja.

F: bij hen is het helemaal niet, eh, leeft het helemaal niet als bewuste discriminatie. Dus ze zien dat niet, weet je wel. Dus dan kan je het wel hebben ... dus dat kost tijd, als je iemand

dan in een keer, joh je bent iemand die heel ... je bent iemand die heel discrimineert, dan, dan denk je van, "Ja, maar dat ben ik helemaal niet".

I: Ja.

F: Weet je wel, en dan gaan ze juist eh, in die rol en het is natuurlijk een context van een veranderende wereld, waarin alles eh los en vast verandert, en eh, ja dan houden mensen juist vast aan eh, bepaalde tradities.

I: Mmm.

F: En dat dat is gewoon een normale reactie omdat mensen dan terugvallen op wat eh, bekend is, zeg maar.

I: Ja. En heb jij het gevoel, misschien voor jezelf of voor anderen, maar dat er in die bewustwording al, al wat verandert?

F: Nou ik denk, ik denk zeker in het begin, dat er heel veel verandert.

I: Ja.

F: Dus dat mensen echt dachten: stroopwafelpieten, gele pieten, regenboogpieten, weet ik veel wat voor pieten. Roetveeg natuurlijk.

I: Ja.

F: Dus eh.

I: Even kijken of hij goed [opname apparaat checken]. Ja hij is goed bezig.

F: En eh dus dat en ik denk, eh, daarmee was al een teneur ingezet. En ik denk eh dat als mensen dat dan gewoon zo een beetje af en toe even warmhouden, dat het dan eh, best prima is.

I: Ja.

F: Maar ik denk niet, en eh, dat mensen dat uitmaakt. Maar ik denk echt dat als je dat zo heel activistisch gaat protesteren tijdens eh, zo'n intocht ... dat dat gewoon, eh, eh, mensen gaat eh,

I: Ja.

F: irriteren.

I: Ja.

F: En dat ze dan denken van, "Nou eh". En dan wordt eigenlijk het kind met het badwater weggegooid en dan zeg maar, "Nou donder dan maar op met je boodschap".

[00:05:00]

I: Ja.

F: Ja en dan denk ik, “Dat is niet slim”. Doe dat dan niet op de... op die dag zelf, want dan een feestdag is, maar doe het een dag ervoor ofzo. Zodat je er weer de aandacht voor vraagt, zo van, “Jongens we zijn er nog niet. En we moeten weer verder, en eh”, nou...

I: Kan ook anders.... Ja...

[Tegelijkertijd]

F: Ja, want ik hoor heel veel mensen eh, om mij heen die eh, dat dan begrijpen gewoon en zeggen, ja dat kan ook écht niet, ofzo. Maar als ik dan kijk, een beetje, naar wie dat dan zijn, dan zijn dat toch vaak de hoogopgeleiden mensen die, ja, dat klinkt gek, maar dat is toch wel een beetje weer zo, dat je denkt van nah ja, ik snap het wel. Voor mijn gevoel, hè. Maar ja, je hebt ook gewoon mensen een eh, die eh, hoe zeg, die een wat andere, misschien wel meer volksere mensen ofzo, of op het platteland. Die daar niet zo mee dagelijks worden geconfronteerd, die gewoon wat behoudender zijn. En die dan denken, ja van dan komt er weer iemand vertellen hoe ik in mijn land moet gaan gedragen en weet ik veel.... Blablabla.

I: Ja.

F: Ja en of, los van of je of je dat nou begrijpt of niet begrijpt. Of dat je dat goed of niet goed vindt, ehm. Zo werkt het ook gewoon.

I: Ja 1 van de dingen is, die ik in sommige studies wel teruggelezen heb, eh, 1 van de reacties die het oproept, dingen als protesten tegen zwarte piet, is een beetje boosheid.

F: Ja.

I: En ik weet niet, ja het klinkt... Is dat ook iets van wat jij wel herkent, van dat is een... ehm, nou wat je eigenlijk aangeeft: “het moet wel op een manier gaan...”. Niet, niet negatief hè, van, “het moet wel op een manier gaan zoals ik wil” maar meer van wat je zegt: als je er niet van bewust bent dan is ook een beetje lullig als je wel... ervan de schuld krijgt.

F: Ja!

I: Een beetje die

F: Ja

I: En...

F: Ja, dat is het ja.

I: En

[tegelijkertijd]

F: En daar, dat besef moet er ook zijn.

I: Ja.

F: Want eh, soms zijn ze zo activistisch dat ze die mensen echt wegzetten als: eh... heftige racisten. Terwijl het eh, eigenlijk gewoon een beetje onbewuste lui zijn en; en dat dient de zaak gewoon niet.

I: Ja.

F: Los van eh, wat ik er nou van vind. En ik denk van, dat is gewoon niet handig en zo werkt het met alles gewoon. Ook met die eh, bijvoorbeeld boerenprotesten.

I: Oh ja.

F: Mensen die eh, begrijpen die eh, boeren, kunnen echt een heel eind meegaan maar eh, als je dan voor de derde keer in een korte tijd in een megafile terecht komt dan denk je op een gegeven moment ook van, "Ja, nou, donder nou maar eens op want wij moeten ook gewoon werken" haha.

I: Haha.

F: Ja, weet je.

I: Ja.

F: En wij eh... eh, ja en eh, ik denk van, ja. En dan, dan ebt het sympathie gewoon een beetje weg.

I: Ja. Ja.... Ja.

F: En ik denk als je zo echt tegen het rellen aan op zo'n intocht gaan zitten dat is gewoon niet goed.

I: Ja.

[00:08:30]

F: Nee en dan

I: Ja.

F: wat ik dus de laatste keer zag, is dat het inderdaad van dat soort reacties oproept. Dat je dan voetbalsupporters hebt die eh, echt eh, vet ertegenin gaan.

I: Ja, heb ik ook gehoord.

F: Ja en dan, krijg je polarisatie

I: Ja

F: en dan denk je van, ja je wil ook juist dat die bevolkingsgroep eh, die mensen begrijpen. En als je, dat heeft, ja.

I: [instemmend keelgeluid]

F: Dan eh, eh... ja, door dat over-activistische jaag je bepaalde mensen in het harnas zodat ze helemaal niet meer eh, ontvankelijk zijn voor argumenten.

I: Mm.

F: En dat is vind ik dan jammer, want dan denk ik, ja zo gaat het niet werken.

I: Ja. Ja....

F: Terwijl je in het begin best veel *good will* eh, zag.

I: Ja.

F: En dat je dan opeens bewustwording had en zag, "Oh ja... Ja natuurlijk, ik snap je"

I: Ja

F: "Ik snap het wel."

I: Ja. Nee ik denk ook, alleen ook wel dat je zegt dat heeft tijd nodig. Ik denk

F: Ja.

I: ook, tenminste dat merk ik bij mezelf. Ik heb echt een beetje een losweek periode nodig gehad, waarin

F: Ja

I: ik niet zo zeer.... Ja, ik dacht.... Voor mij was zwarte piet eh, een leuk figuur. Ik zag het inderdaad niet als racistisch.

F: Nee

I: Toen zei iemand van, "Nou moet je nou eens kijken: dat is toch een beetje karikaturaal." En dan denk ik, "Naja dat kan ik niet ontkennen."

F: Nee

I: Maar... toen voelde ik me wel een beetje eh, rottig ofzo?

F: Ja, ja...

I: Dat ik dacht, "Oh. Dus dit mag niet? Maar wat mag wel?" Maar ook van, uhm, "Oké, geef me even de tijd om...". Het is ook raar als je zelf denkt, "Mmm, misschien ben ik toch wel in een racistischer cultuur opgegroeid dan ik überhaupt dacht.

[tegelijkertijd]

F: Ja.

I: Daar heb je even de tijd voor nodig.

[tegelijkertijd]

F: Ja, maar daar heb je even.....

I: Ja.

F: Ja, en zo werkt het gewoon, eh. Ook eh in de psyche van een mens.

I: Ja, geloof ik ook.

F: Ja.

I: Verzet misschien, of hoe zeg je dat... ontkenning, vervolgens acceptatie, die dingen?

F: Ja, dat je eh, dat niet eh, wil neerzetten ofzo

I: Haha.

F: Het is een soort bescherming

[tegelijkertijd]

I: Voor je zelfbeeld is het heel belangrijk

F: dus het zit gewoon in de mens

I: Ja.

F: En eh, maar buiten dat is het ook, zit er ook gewoon echt een andere kant aan, van eh, van het was ook echt een positief figuur. Van eh...

I: Dat zei je in je eerdere interview ook.

F: Ja. Iedereen wilde zwarte piet zijn! Niemand wilde Sinterklaas zijn.

I: Ja

F: Sinterklaas zegt dan allemaal wat de mannetjes moeten doen. Maar niemand wil Sinterklaas zijn. Maar iedereen wilde zwarte piet zijn, want die was cool!

I: Ja.

F: Weetje wel. Dus je zou ook kunnen zeggen, ja het is, dus eigenlijk zeg je dan dat eh zwart niet cool is. Terwijl mensen het eigenlijk best wel cool vinden.

I: Ja.

F: Dus dat is, dat is ook een, een laag die we bij sommige mensen dr in zit , weetjewel.

I: Ja.

F: Ja.

I: Ja, want toen gaf je ook aan dat, van, zoeken naar een nieuw figuur wordt een beetje krampachtig. Ik para... ik denk niet dat je dat zo noemde, maar wel van, nou ja het is moeilijk om dan nu een leuker figuur, of een leuk figuur te vinden omdat het in principe, ook voor jou, een positief figuur was...

F: Ja.

[00:12:00]

I: En toen zei je ook, ik weet niet of je het daar nog met jezelf eens bent, maar van toen zei je wel van, nou ja weet je wel, als het opeens een feest wordt met allemaal Nederlandse vlaggen of opeens wordt het iets, een stroopwafelpiet, ik weet niet of ik dat even leuk vind. Ik weet niet of je daar nog, of dat je daarvan denk, het gaat ons wel lukken om een ander figuur te vinden? Of denk je van nou dat is nog een best een

F: Nee, ik denk dat dat lukt. Ik denk dat het helemaal niet zo moeilijk is

I: Ok

F: Nee, ik denk het niet. Maar ik denk wel dat het lukt, maar eh, ja weet je, het zit hem vooral ook in die eh, denk ik, nog geen eens altijd alleen in dat zwarte maar vooral ook in die oorbellen en die rode lippen enzo. Dat is een beetje... Want dat zwarte, als je er voor zorgt dat dat te herleiden is tot die schoorsteen, dan is het al weer anders eigenlijk

I: Ja.

F: Ik denk dat dat wel eh...

I: Ja, zeker.

F: En eh, dus ja als je dan zwart hebt met eh, met paarse pruik, en eh zonder oorbellen en met groene lippen, haha. Ja ik weet het ook niet, nee maar, weet je, het boeit mij niet zo veel, wat het nou eigenlijk gaat worden, maar eh, die kleren die zijn natuurlijk heel belangrijk. Dat en eh, ja en het moet niet eh, inderdaad eh, dat het eh, een karikatuur wordt. Ja, dan eh, ja dan komt het volgens mij wel goed.

I: Mm, ja. Ja en boeiend wat je ook wel zei van, ehm, als het een positief figuur is, hoe racistisch is het dan.

[00:13:33]

F: Ja

I: Ik denk dat dan wel ook een mooie vraag is.

F: Ik denk dat dat ook wel een beetje zorgt voor dat mensen het dan ff niet meer begrijpen.

I: Ja.

F: Voor eh, mensen die denken van, yes ... Weet je van, eh. Zeker als kind, eh nou eh, ik ik kan me echt niet, ik heb heel wat donkere kinderen gekend enzo, dat ik daar überhaupt, eh, vragen over had. Van eh,

I: Een link legt van

F: Ja, of dat die gek zijn of dat die donkere kinderen überhaupt raar zijn. Helemaal niet. Nee.

I: Nee

F: Zelfs wel dat je denkt, nou, dat zou ik ook wel willen hebben. Zo'n donkere kleur, ofzo.

I: Ja.

F: Dat

I: Of iemand die je snoep geeft, dan ga je ook niet denken, van eh, je bent minderwaardig

F: Ja, ook zo, ja precies.

I: Ja

F: Of dat je denkt van, hey, die heeft eh rasta haren, dat zal ik ook wel willen hebben.

I: Ja, boeiend. Wat dat betreft is het misschien ook – dat ga ik bekijken in mijn thesis maar – ook een beetje, het zijn botsende verhalen, want je hebt natuurlijk het verhaal: de grote baas

Sinterklaas komt en die heeft knechtjes, en de knechtjes slaan jou als je het fout doet. En dat is ook nog eens te herleiden naar een soort page rol van slaaf. Die heb je, en als je dan misschien als donker persoon rondloopt, en je ziet witte mensen een slaven scenario naspelen. Of zelfs een wit mens, of een blank mens, kan dan denken: woow.

F: Ja.

I: Tegelijkertijd hebben wij ook heel duidelijk met het Sinterklaasverhaal, het verhaal van de toffe Piet.

F: Ja.

I: Het verhaal van de slimme, grappige, coole, en Pieten met verschillende karakters, dus het was wel degelijk ... Ja dat zijn verhalen die botsen en die niet echt negatief zijn.

F: Ja, die referentiekaders zijn totaal anders. Dus je ziet iets anders. ... Zoiets.

I: Ja.

F: En dat moet je echt gewoon begrijpen. En eh, dus van allebei de kanten zit wat in. Allebei de kanten hebben gelijk, maar ook niet allebei helemaal gelijk, weet je.

I: Ja.

F: Dus dat zit er wel in. En je hebt natuurlijk altijd nog mensen die echt racistisch zijn.

I: Ja.

F: Die zijn er gewoon.

I: Die eigenlijk zouden genieten van als die connotatie er zou zijn.

F: Ja, en die gaan dat eh, die speel je alleen maar

00:17:00

I: Ja, in de kaart.

F: Ja, in de kaart. Door daar zo heel heftig op te gaan reageren. Want ik heb ook echt heel veel mensen in die interviews ook, uit de Bijlmer enzo, dat heb ik toen volgens mij vorige keer ook gezegd, en die zeggen, ja het hoort bij de Nederlandse traditie, ik heb er helemaal niks geen last van, het is toch leuk en, dit en dat. Donkere mensen, hè. Die hebben er totaal geen moeite mee. Die heb je dus ook.

I: Ja.

F: Die heb je dus ook. Dus aan de andere kant heb je hele racistische mensen en je hebt dus ook weer donkere mensen die het totaal niet, die echt geen probleem vinden. Dus het is zo eh... Wat dat betreft loopt het zo door elkaar.

I: Ja, die waarschijnlijk ook het referentiekader hebben van ... eh, Piet is leuk.

F: Ja!

I: Een kinderfeestje.

F: Ja.

I: En niet de referentiekader van eh, er wordt hier een geschiedenis nagespeeld en in stand gehouden. Weet je, dat, kader.

[Tegelijkertijd]

F: Nee.

I: Ja.

F: Ja en weet je slavernij. Het is ook zo, want ik heb begrepen dat bijvoorbeeld slavernij in Nederland. Eerst waren wij 1 van de weinige landen die ertegen waren. Wij wilden eigenlijk geen slavernij, maar door een oorlog waar wij in verzeild raakten, hadden we geld nodig, dus wat onze vrijheid betrof.

I: Ja want binnen de grenzen hebben we nooit, of bijna nooit slaven gehad.

F: Nee.

I: Het is altijd handel.

F: Ja. Dus het zat hem echt in de financieringsstructuur, om geld te verdienen voor de oorlog, zijn we uiteindelijk ook in de slavenhandel gegaan. Maar het wordt wel vaak gebracht alsof, Nederland heeft het uitgevonden, ofzo. Maar dat is volgens mij niet zo.

I: Nee.

F: En het is wel zo dat Nederland natuurlijk heel erg, eh, handelsvolk is, dus ja, of het nou over slaven gaat of wat dan ook, dan halen ze natuurlijk weer het onderste uit de kan. Dat geloof ik vast wel weer. En ja, weet je. Het is verschrikkelijk, maar vroegen had je slavernij, bij de Romeinen en in de Middeleeuwen had je horigen. Het zat ook echt in je lokale sociale structuren enzo.

I: Ja, ik heb wel laatst gehoord dat in de VS, het was zeg maar een slavenland, in de zin dat hun complete economie zou omvallen als ze het niet hadden. En zij zetten dat af tegen, want sommige mensen zeggen, ja de Arabieren hadden ook slaven. Dat was zo. Alleen dat was niet het hele land. Ik weet niet in hoeverre dat klopt. Maar in elk geval in Amerika was slavernij zo belangrijk, dat het. Ja..

F: Ja.

I: En ook wel uniek in bepaalde manieren.

F: Ja, de VS, ja. En eh, omdat het daar heel erg samenhang met de productie.

I: Katoen enzo.

F: Ja.

I: Ja, dat is waar.

[Tegelijkertijd]

F: En dus eh, zij konden die katoen en alles verkopen. En eh. Ja. Bij de Arabieren was het meer voor de.. Niet de hele economie was ervan afhankelijk.

I: Ja, meer de huishoudhulp.

F: Ja, meer de huishoud en misschien voor de harem ofzo. Ik weet het niet. Maar ja, weet je wat ook echt bizar was trouwens, daar zat ik ook weer aan te denken, dat je dus nou. Je hebt het nou ook best wel, ook, hè? In de Arabische landen. Heb je nog steeds slavernij, wel.

00:20:00

I: In Azië, ook.

F: Met de IS was het ook heel erg. Dat je echt, nou bizar joh. Dat je nou gewoon eh, mensen en kinderen gewoon doorverkoopt. Dus er is kennelijk toch wel een soort markt eh, voor. Ik weet echt niet hoe dat zit, maar dat zou ik nog wel eens willen uitpluizen. Of ik zou het wel fijn vinden als mensen daar nou nog eens werk van zouden maken, waar al die mensen nou zijn gebleven.

I: Mmm.

F: Wie weet zitten er nou nog mensen ergens gevangen waar we niks van afweten.

I: Ja.

F: Die echt een miserabel bestaan hebben. Verschrikkelijk.

I: Ja.

F: Maar goed, dat is weer even een zijspoor.

I: Ja. Slavernij is niet iets van het verleden.

F: Nee, het is ook. Ik weet niet, misschien dat ik dat de vorige keer ook wel gezegd heb, we hebben nu gewoon het kapitalisme, en in heel veel gevallen zijn mensen daar nu gewoon slaaf van. Kinderarbeid, noem het allemaal maar op.

I: Ja.

F: En je hebt nog steeds ook nog mensenhandel. En dat is ook wel een soort van moderne slavernij. Prostitutie.

[Tegelijkertijd]

I: Ja, ook in Europa.

F: Ja. We hebben er dagelijks hiermee te maken. Mensen die, die zijn niet allemaal goed.

I: Vanuit je werk heb je ook wel met slachtoffers van mensenhandel te maken?

F: Ja. We hebben zelfs speciale functies daarvoor binnen onze organisaties.

I: Oh ja.

F: Het is niet mijn veld, maar ik weet zeker dat het een aandachtspunt is.

I: Binnen de zorg zijn daar mensen mee bezig?

F: Ja, Nederland breed. Met mensen die buiten Nederland vandaan komen, om allerlei redenen en die natuurlijk kwetsbaar.

[Tegelijkertijd]

I: Die dingen beloofd zijn en ...

F: Ja, ik heb verhalen gehoord.... Je gelooft het gewoon niet bijna. Dat mensen zo... slecht kunnen zijn voor andere mensen.

I: Geld speelt daar een rol in, natuurlijk.

F: Geld. En in dat opzicht is dat wat onze wereld verslaafd maakt, in dat opzicht. Dat is gewoon zo. En nu met China, moeten ook mensen weet ik veel hoe lang werken. Super lange werktijden en eh, niet zeiken en eh. En als je niet meer kan werken, dan val je zomaar buiten de boot. Dat is echt ... er wordt heel wat gevraagd van sommige mensen. En ook met die bouw van de voetbalstadions in Qatar. Daar zijn ook echt doden gevallen volgens mij. Mensen moeten daar werken. Er is eigenlijk heel veel ongelijkheid.

I: Ja, wauw. Zolang je niet de juiste beschermingsregels, ook vanuit de staat invoert, dan ehm...

F: Ja, maar ze hebben allemaal boter op de hoofd, weet je. Iedereen wil zo'n Apple telefoon. En eh, ja die wil je dan zo goedkoop mogelijk. En Apple zit echt allemaal in China. En je ziet het nu met Corona, alle schappen liggen leeg. Dus daar zou de uitbraak van dit virus wel eens god voor kunnen zijn, dat we ons nu af gaan vragen van. Jongens is dit nu nodig. Dat omdat wij allemaal zo'n goedkope telefoon willen, al die mensen, ten eerste in Afrika, al die metalen uit de grond laten halen, en daar een soort van leegroven. En dan vervolgens wordt het onder erbarmelijke omstandigheden in elkaar gezet in China. En dan wordt het nog lekker milieuvervuilend de halve wereld overgevaren zodat wij dan die dingen hier eh.

I: Ja, en wij willen ook telkens een nieuwe. Haha.

F: En nu moeten we ook nog eens inderdaad een nieuwe. De laatste versie. Nou het is gewoon... En zo houden we het hele systeem met de slavernij in stand.

I: Ja.

F: Het is gewoon zo.

I: Ja.

F: Het doet een ethisch beroep op mensen over de hele wereld. Op iedereen die daar een rol in spelen. Goed, ik weet niet in hoeverre dit relevant is.

I: Nee, nee, ik denk het wel. Ik had nog een laatste vraag zag ik, in hoeverre heb jij echt het debat gevolgd. Het komt eigenlijk elk jaar terug he?

F: Ja het komt elk jaar terug en in het begin had ik er wel oren naar, maar nou eh, luister ik niet meer hoor.

I: Nee. Kun je dat toelichten?

F: Kan je dat toelichten? Nou, het is eigenlijk wat ik net allemaal heb gezegd. Je ziet het dan af en toe gewoon misgaan. Terwijl ik dan denk, ja. Dit kan je dus verwachten. En dan wordt het weer zo'n *self fulfilling prophecy*. Zo van ja, je gaat bepaalde bevolkingsgroepen irriteren. Je weet gewoon dat ze geïrriteerd zullen raken als je het zo doet. Vervolgens zijn ze dus geïrriteerd en dan gaan ze allemaal dingen roepen die te bizar zijn voor woorden, en dan zegt vervolgens de zwarte pietten-club weer: zie je wel. Ze doen het allemaal.

I: Ja.

F: Ja en zo schieten we niet op. En dan ga ik me er alleen maar aan ergeren.

I: Dus je voelt geen plek voor, voor jou eigenlijk in dat debat. Of in dat ... je ziet van, oke, er worden bepaalde mensen opgehitst, waar ik het ook niet echt mee eens ben, maar vervolgens heeft de groep die ophitst daar profijt van, dus ik voel me ook niet echt met hun doel betrokken, weer.

F: Nee

I: Want je denkt, ja. Dit is makkelijk ofzo.

F: Ja, of makkelijk. Dit is in ieder geval niet de weg eh, ofzo. En wat ik zei van eh, er zullen vast mensen racistisch zijn en er zullen ook mensen zijn die zich altijd verongelijkt voelen, die mensen heb je ook altijd, nou ja die moet je gewoon niet bij elkaar willen brengen. Als volgens mij de mainstream een beetje, daar moet je je op richten. Ja, en dan komt het wel goed, denk ik.

I: Dat waren mijn vragen, volgens mij.

00:27:00

F: Oke.

I: Ja, ik weet niet of je nog wat mistte?

F: Nou ik vraag me eigenlijk wel af wat de kerstman hiervan denkt.

I: Hahaha.

F: Nee.

I: En de paashaas dan?

F: De paashaas, ja. Die is altijd het haasje.

[Tegelijkertijd]

I: Nee, nee. Hahaha.

F: Nee hoor. Nou ik ben benieuwd wat er uitkomt.

I: Ja, thanks. Ja, ik eh (...)

[Einde opname]